ಶ್ರೀಮತಿ ಡಾ॥ ವಿಜಯಾ ಸುಬ್ಬರಾಜ್

ಹರಿದತ್ತ ಹರಿವ ಚಿತ್ತ

ಹರಿದತ್ತ ಹರಿವ ಚಿತ್ತ

ಲೇಖಕರು :

ಡಾ. ವಿಜಯಾ ಸುಬ್ಬರಾಜ್

ಅಕ್ಷಯ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್

ನಂ. 87, ''ಗುರುಕೃಪ''

ಗಿರಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 085

ದೂರವಾಣಿ : 6745248

Haridatha Hariva Chitha - A Novel written by By *Dr. Vijaya Subbaraj,* Published by *Akshya Publisher,* # 87, "Gurukrupa", Girinagar III Phase, Bangalore - 560 085, Phone : 6745248

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ - 2003

ಪುಟಗಳು : 140 + VI

ಬೆಲೆ : ರೂ. 95.00

ಮುಖಚಿತ್ರ : ಶ್ರೀ ಕೋಟೆಮನೆ

D.T.P. by : Ramana Graphics, Bangalore - 560 085

ಮುದ್ರಣ
ಶ್ರೀ ರಾಜ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ಸುಂಕೇನಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - 19
ದೂರವಾಣಿ : 6521110

ಮುನ್ನುಡಿ

ಪ್ರಿಯ ಸಹೃದಯ ವಾಚಕ ಬಂಧುಗಳೇ,

" ಹರಿದತ್ತ ಹರಿವ ಚಿತ್ತ " ವೆಂಬ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ತರಲು ಹರ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾದಂಬರಿಯೊಂದನ್ನು ವಾಚಕ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ತುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸದವಕಾಶ, ಗಟ್ಟಿವಸ್ತು ಸಿಕ್ಕದೆ ಮೌನವಾಗಿಯೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈಗ ನನ್ನ ಹಂಬಲಕ್ಕೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬಂದುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಪರಿಸರವೂ ದಟ್ಟೈಸಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ''ಸಹೃದಯ ವಾಚಕರೇ ಕೃತಿಕಾರರ ಪರೀಕ್ಷಕರು'' ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಈ ನನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಆಸ್ವಾದಿಸಿ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾದ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತೀರೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕೃತಿಕಾರರ ಅಳಿವು ಉಳಿವಿಗೆ ಓದುಗರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಮಾನದಂಡವಾಗಿರುವಾಗ, ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ಊಹಿಸಬಲ್ಲಿರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ನೀಡುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೇ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಬರಹದ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿಮಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ನನ್ನ ಕೃತಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣಲು ಕಾರಣರಾದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅರಳು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿಯವರಿಗೆ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ನಾನು ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವ ಅಕ್ಷಯ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ, ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮುದ್ರಕರಿಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ವಾಚಕರ ಉತ್ತೇಜನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು ಸದಾಕಾಲ ದೊರೆಯುವುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ,

ವಿಜಯಾ ಸುಬ್ಬರಾಜ್

ಮನೆ ತುಂಬಾ ಗದ್ದಲ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಈ ದಿನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಈಗ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಚೊಚ್ಚಲ ಸಂಭ್ರಮ. ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಕೂಸು ಬರುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನುವುದೇ ಎಲ್ಲರ ಹಿಗ್ಗು. ಪಾರ್ವತಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಗಂತು ಸ್ವರ್ಗ ಮೂರೇ ಗೇಣು ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ಮಗುವಿಗೆ ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಪ್ಪ, ಸೀತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಊರನ್ನೇ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಜರತಾರಿ ಜುಬ್ಬ, ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿ, ಒಂದೆರಡು ಚಿನ್ನದ ಸರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ, ಹಣೆಗೆ ಬೊಟ್ಟು, ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಚುಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು, ಸಿಂಗರಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ತಂದು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ತೂಗಿದರು. ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಮಗುವಿಗೆ ಮುಯ್ಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಹರಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುತ್ತೈದೆಯರೆಲ್ಲಾ ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಮೇಲೆ, ರಾಜಪ್ಪ ತೊಟ್ಟಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಗುವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಬಗ್ಗಿನೋಡಿದ. ಮಗು ಕೈಕಾಲು ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಕಿಲಕಿಲ ನಗುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜಪ್ಪನಿಗೆ ಸಂತೋಷ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಮಗುವಿನ ಆಟವನ್ನು ತೋರಿದರು. ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಯಾಕಮ್ಮಾ ಅಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬಂದಂತಿದೆ. ಮಗುವನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ - ಎಂದರು ನಗುತ್ತಾ. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಪ್ಪಾ! ಅವರೇನು ನಾಚಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೇ ಒಳಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬಂದು ನೋಡ್ತಾರೆ ಬಿಡು - ಎಂದಳು.

ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಣಕಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರು. ಪಾರ್ವತಿ, ನೋಡಿಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಮಗನ ರೂಪಾ ಎಲ್ಲಾ ಅಪ್ಪನ ಹಾಗೇ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ಹೋಲಿಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ-

ಎಂದರು.

'ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಪ್ಪ. ಯಾರ ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಆಯಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅಪ್ಪನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಕೋತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಅಮ್ಮನ ಹೆಸರು ಹೇಳೊಲ್ಲವಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ ನನ್ನ ಮಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಾಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಇನ್ನೇನೂ ಅವರಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ - ಎಂದಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ.

ರಾಜಪ್ಪ ಬೆರಗಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಈ ಪಾರ್ವತಿ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೆತ್ತು ಸಾಕಿದವಳಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯದ ಕಾಳಜಿ ಈಗಲೇ ಇವಳ ತಲೆ ಹೊಕ್ಕಂತಿದೆ! - ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದರು.

ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಪಾರ್ವತಿ. ತುಂಬಾ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀಯ. ದೇವರು ನಿನಗೆ ಕೀರ್ತಿವಂತ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಕೊಡಲಿ - ಎಂದು ತುಂಬು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹರಸಿದರು.

ರಾಜಪ್ಪನ ಮಡದಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗೆ ಬಗ್ಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುತ್ತಿಟ್ಟು, ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದಳು - ನೀನು ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲುಣಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿ ಬಿಡು. ನಾನು ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಊಟವಿಟ್ಟು ಬಂದು ಮಗುವಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿತೆಗೀತೇನೆ, ಯಾರ ಕಣ್ಣು ಹೇಗಿರುತ್ತೋ ಏನೋ? - ತಾಯಿಯ ಹೃದಯ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೆ ಹೇಳಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ತಾಯಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಮಗುವನ್ನೀಸಿಕೊಂಡು ಒಳಕೋಣೆಗೆ ನಡೆದಳು.

ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ರಾಜಪ್ಪ ಅಳಿಯನೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದ. ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದದ್ದೂ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಪಾರ್ವತಿ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು.

ಇನ್ನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಎದ್ದು ಮಗಳನ್ನು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ದುಡಿದೂ ದುಡಿದೂ ಮೈಸೋತಿದೆ. ಊಟದ ಕೆಲಸ ಮನೆಗೆಲಸ ಮುಗಿದರೆ ಒಂದರೆಗಳಿಗೆ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪದೇ ಪದೇ ಕರೆದ ಮೇಲೆ ಮಾವ, ಅಳಿಯ ಊಟಕ್ಕೆದ್ದರು.

ಮಾರನೆ ದಿನ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿಯ ತಾಯಿ ಎದ್ದು, ನೀರೊಲೆಗೆ ಉರಿ ಹಾಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀರು ಕಾಯಿಸಿದರು. ಮಗಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಂಗನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ತಾವೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಎರಡು ಮೂರು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಅಳಿಯಂದಿರೂ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ತಾಬುಗೊಂಡು ಬಂದರು. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ತಾಯಿ. ಅಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿಗಳಾದವು. ಮಗುವನ್ನು ರೆಡಿ ಮಾಡಿದರು. ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಇನ್ನೇನು ಹೊರಡಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ಸಿದ್ದ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿ ತಂದ. ರಾತ್ರಿಯೇ ರಾಜಪ್ಪ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದೆರಡು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಪಿತ್ತು. ರಾಜಪ್ಪ, ಅಳಿಯ ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಪಾರ್ವತಿ, ಮಗು - ಇಷ್ಟೂ ಜನ ಹೊರಟು ನಿಂತರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿದ ಮೇಲೆ, ರಾಜಪ್ಪ, ಅವರನ್ನು ಬಸ್ ಹತ್ತಿಸಿ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಪಾರ್ವತಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಯವರ ಕಾಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. 'ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮ' ಎಂದಳು ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿಕೊಂಡು. ತಾಯಿಗೆ ಎಷ್ಟು ತಡೆದರೂ ದುಃಖ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಾಗ ಕಂಬನಿ ಒತ್ತರಿಸಿ ಬಂತು. 'ಹೋಗಿ ಬರುತೀಯಾಮ್ಮಾ?... ಎಚ್ಚರಿಕೆ. ಮಗುವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೋ. ಹೊತ್ತೊತ್ತಿಗೆ ಹಾಲುಕೊಡು. ಬೆಚ್ಚಗೆ ಏನಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ತೊಡಿಸಿರು. ಮಗುವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಬೇಡ - ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪಾರ್ವತಿ ತಲೆ ತೂಗಿದಳು. ಗಾಡಿ ಹೊರಟಿತು. ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಪರಸ್ಪರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಗಾಡಿ ಹೊರಟ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಪಾರ್ವತಿಯ ತಾಯಿಗೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲ

ಭಣಭಣ ಎನಿಸಿತು. ಈಗೊಂದು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದಲೂ ಮನೆ ಗಲಭೆಯಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಗಡಿ ಬಿಡಿಯ ಓಡಾಟ. ಅದಾದ ನಂತರ ಮಗುವಿನ ಅಳು ...ನಗು... ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗದಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಕೈತುಂಬಾ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಬಾಣಂತಿ ಸೇವೆ - ಮಗುವಿನ ಸೇವೆ! ಹೊತ್ತು ಹೋಗುವುದೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಕಾಗಿತ್ತು. ತಿಂಡಿಯ ಆತುರವೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಗಂಡ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಅವರ ಸ್ನಾನಪಾನ. ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ತಂಬಿಗೆ ನೀರನ್ನಾದರೂ ಸೇದಿ ಹಾಕೋಣವೆನಿಸಿತು. ಸರಿ ಬಿಂದಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಹಿತ್ತಲು ಮನೆಗೆ ನಡೆದರು. ನೀರು ಸೇದುವಾಗಲೂ ಆವಳಿಗೆ ಮಗಳ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಚಿಂತೆ ಬೆಂಬಿಡದೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ವಯಸ್ಸಾಗಿರುವ ಅವರು ಇವರನ್ನೇನು ತಾನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡಾರು? ನಾಟಿ ವೈದ್ಯವನ್ನೇನೋ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಗುವಿಗಾಗಿ, ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಅಷ್ಟು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದವಳೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಹೃದಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಹೃದಯ ಕಾತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿಶ್ವ ಮನೆಮಂದಿಗೆಲ್ಲ ಮುದ್ದು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನ ಹೆಮ್ಮೆ ಹೇಳತೀರದು. ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ನೋವಾಗಲೂ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರವತ್ತೈದರ ಗಡಿ ದಾಟಿದ್ದರೂ ಇನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಗೇ ಇದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಈ ಮಧ್ಯೆ ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತುಂಬಾನೇ ಇಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಹೃದಯ ದುರ್ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ತುಂಬು ದಾಂಪತ್ಯ ಇವರದು. ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಿದ್ದರೂ ಉಳಿದದ್ದು ಮೂರೇ! ಒಂದು ಗಂಡು ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಒಳ್ಳೆ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಚಿಂತೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಗನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮದುವೆ ಬೇಡವೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಹೇಗೋ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಮದುವೆಯೇನೋ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆತಂಕ ಹೇಳತೀರದು. ಏನೇನೋ ಪೂಜೆ, ನೇಮ, ವ್ರತ

ಮಾಡಿಸಿದರು. ಮಗು ಆಗಲಾರದೆಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಆತಂಕಪಟ್ಟವರು, ಐದು ವರ್ಷವಾದರೂ ಆಗದಿದ್ದಾಗ ನಿಜವಾಗಿ ಹೆದರಿದರು. ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಸಂಭ್ರಮದ ಸುದ್ದಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಹದಿನೈದು ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ದೇವರು ಈ ಮುದುಕರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೇಳಿದನೆನಿಸುತ್ತೆ, ಅಂತೂ ಪಾರ್ವತಿ ಗರ್ಭಧರಿಸಿದಳು.

ನೆಲ ಸೋಕದಂತೆ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಆದರಿಸಿ, ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಒಂದು ಪವಾಡವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡಿದರು. ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದವು. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದೆನಿಸಿತು. ಹಿರಿಯರು ತನಗಾಗಿ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚ ಪಟ್ಟಳು. ಗ್ರಾಮದ ತಾಯಿಂದಿರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನ ಸೊಸೆಯ ಸುದ್ದಿ ಊರೂರೇ ಹರಡಿತು.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತಲಾಗದಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆ. ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ ಯಾರು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನುವ ಭೀತಿ. ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ಅವಳಿಗೆ ಅಪರೂಪವಾಯಿತು.

ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನಿಗೆ ಸೊಸೆಯನ್ನು ತವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಇಷ್ಟವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಹೆರಿಗೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಬೇಗ ಬಂದು ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಷರತ್ತನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ನಕ್ಕರು. 'ಇಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತರೂ ನಿನ್ನ ವ್ಯಾಮೋಹ ತಣಿದಿಲ್ಲ ಸಾವಿತ್ರಿ!' ಎಂದರು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನಿಗೆ ಆ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ!

ಈಗ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವ, ಮೊಮ್ಮಗನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಲ್ಲಾ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನದೇ. ಅವರು ಮಾಡುವ ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ, ಸಂತೋಷ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದರೂ, ಇದರಿಂದ ಮಗು ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಗೆ ಇಳಿದಾನೇನೋ ಎನ್ನುವ ಭೀತಿ. ಆದರೂ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಉರುಳಿದವು. ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದವು. ಮೂರನೇ ವರ್ಷದ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಒಂದು ಸಂಜೆ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಜಡೆ ಹೆಣೆಯುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

ಪಾರ್ವತಿ, ಈ ಸಲ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿಸೋಣವೇ?-ಎಂದರು. 'ಬಿಡಿ ಅತ್ತೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಗಂಡು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಚಿನ್ನ ಪನ್ನದ ಒಡವೆ. ಏನೂ ಬೇಡ. ಒಂದು ಜೊತೆ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಸಿದರಾಯಿತು. 'ಅವನಿಗೇಂತ ಏನೇ? ಈಗ ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಕಿರೋದು. ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ ಹಾಕ್ತಾನೆ? ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹುಡುಗನಲ್ಲವೇ? ಏನೇನು ಕಲಿತು ಬರ್ತಾನೋ ಏನೋ? ಆಗ ನಾವೇನು ತಾನೆ ಅವನಿಗೆ ಹಾಕಿ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡೋಕಾಗುತ್ತೆ? ಸುಮ್ಮನೆ ಅವನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಸೋದು. ಇನ್ನೇನು ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗೊಲ್ವೆ? ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತವೆ, ಇವೆಲ್ಲಾ.

'ಸರಿ ಅತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ನೋವು? ಇಷ್ಟ ಬಂದದ್ದು ಮಾಡಿಸಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಡೆ ಹೆಣೆಯುವುದು ಮುಗಿದಿತ್ತು. ತಲೆ ತುಂಬಾ ಹಾಲಿನಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಗಿನ ದಿಂಡನ್ನು ಮುಡಿಸಿ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಸೊಸೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಾದೀತೆಂದು ನೆಟಿಕೆ ಮುರಿದರು.

ವಿಶ್ವ ನಿಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಎದ್ದು ಅಳುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಗಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಲಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವನ ತುಂಟುತನ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ.

ಏನೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅವನು ಧ್ವಂಸಕಾರಿ. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ. ಮುರಿಯುವುದು, ಹೊಸಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವುದು. ಕಾಲು ನಡಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಅವನ ಹಿಂಸೆ ವಿಪರೀತ. ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ, ಊಟಕ್ಕೆ, ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ದುಂಬಾಲು ಬೀಳಬೇಕು.

ಮೊನ್ನೆ ವಿಶ್ವನ ಚೇಷ್ಟೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದ್ದು ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬೇಗ ಎದ್ದು ಹೊಲದ ಕಡೆ ನಡೆದಿದ್ದ. ವಿಶ್ವ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದ್ದ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಎದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ. ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ. ಹಿತ್ತಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮುಖ ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣಬೆಯೊಂದಿತ್ತು. ನಾಯಿಮರಿಯೊಂದು ಅದರ ನಡುವೆ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗಿತ್ತು. ಅದು ಹೇಗೋ ವಿಶ್ವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅದರ ಬಳಿ ಸುಳಿದ. ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಅದು 'ಕುಂಯ್ ಕುಂಯ್ ' ಎಂದು ದನಿ ಮಾಡಲು ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಖುಷಿಯಾಯಿತು. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅದರ ಬಾಲ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆಟವಾಡತೊಡಗಿದ. ಅದೂ ಇವನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳಸಿತು. ವಿಶ್ವನಾಗಲೀ, ನಾಯಿಮರಿಯಾಗಲೀ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊತ್ತೇರಿತ್ತು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಆಗಲೇ ಅಡಿಗೆಗೆ ಅಣಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಎದ್ದವಳೇ ವಿಶ್ವನಿಗಾಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೋ ಇಲ್ಲ ತಾತನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೋ ಮಲಗಿರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಕೆದರಿದ ಕೂದಲನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ನೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿ ಸುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಳಗೆ ಹೋಗದೆ, 'ಅತ್ತೆ, ವಿಶ್ವ ಇನ್ನೂ ಎದ್ದೇ ಇಲ್ವ?' ಎಂದಳು. ಅತ್ತೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. 'ಇದೇನು ಪಾರ್ವತಿ ನೀನು ಹೀಗೆ ಕೇಳ್ತೀ. ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಮಲಗಿದ್ದನಲ್ಲ. ಬೆಳಗಿಂದ ಅವನ ಸದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನೊಟ್ಟಿಗೇ ಅವನೂ ಮಲಗಿರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಐದು ಗಂಟೆಗೇ ಎದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶ್ವ ನಿನ್ನ ಭಯಕ್ಕೇನಾದರೂ ಮಲಗಿರುವನೇನೋ ಎಂದು ಕೊಂಡೆ ಎಂದಳು.

ಅತ್ತೆಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೋ ಏನೋ. ಬೀದಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರೆ ದೇವರೇ ಗತಿ. ದನಕರುಗಳು, ಗಾಡಿಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವನಿಗೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯೊಲ್ಲ. ಎದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. 'ಇವರೆಲ್ಲಿ ಹೋದರು ಅತ್ತೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. 'ಹೊಲದ ಕಡೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು. ಮುಖ ತೊಳೆದು ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು, ಈಗಲೇ ಬಂದು ಬಿಡ್ತೇನಂತ ಹೋದ. ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುವಾಗಲೂ ವಿಶ್ವ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸರಿ ಮಲಗಿರಬೇಕೆಂತಲೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ 'ಹಾಗಾದರೆ ನೋಡಿ ಬರ್ತೇನೆ' ಎಂದವಳೇ ಮನೆಯ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಾಲಾಡಿದಳು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಯಾರೂ ಕಾಣೆವೆಂದರು, ಹತಾಶಳಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು. ಮಾವನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದಳು. ಆ ಮುದಿಜೀವ ಚಳಿಗೆ ಸೆಡೆತುಕೊಂಡು ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆಯ ಮುಂದೆ ಕೈ ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. 'ಮಾವ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಲದ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನ ಕರೆ ತರ್ತೀರಾ? ವಿಶ್ವ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣ್ತಾ ಇಲ್ಲ - ಎಂದಳು ಗಾಭರಿಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ. ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕತ್ತೆತ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಅಳು ತುಂಬಿ ಬಂದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ 'ನಿಜವೇನಮ್ಮ?... ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡು. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಬರಲಾರದು. ಹಿತ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಆ ಪೊದೆಗಳ ನಡುವೇನೋ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲೋ, ಹುಲ್ಲಿನ ರಾಶಿಯಲ್ಲೋ, - ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆಡೆ ಇದ್ದಾನೇನೋ ನೋಡು' ಎಂದರು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ. ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಯವಿದ್ದರೂ, ಮಾವ ಹೇಳಿದ ಈ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಳು. ಈಗ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಾ ಹಿತ್ತಿಲೆಡೆಗೆ ನಡೆದಳು. ಗಿಡ ಪೊದೆ - ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಶೋಧಿಸಿದಳು. ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣವೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಓಡಾಡಿ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಯಿಮರಿಯ ಕುಂಯ್, ಕುಂಯ್ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತು. ಪಾರ್ವತಿ ಬೆಚ್ಚಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಕಾಲು, ಮರಿಗೆ ತಗುಲಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ಅದು ಕುಂಯ್‌ಗುಟ್ಟಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ವಿಶ್ವ ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಾಯಿ ಮರಿಯನ್ನು, ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಗ್ಗಿ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಒಂದು

ಕಡೆ ಈ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಿ ನಗು ಬಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತ್ತು. 'ವಿಶ್ವ' ಎಂದಳು ಗದ್ದರಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ. ಅಮ್ಮನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇ ಮರಿಯನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ಓಡಿದ. ಪಾರ್ವತಿ ಕೈಚಾಚಿ ಹಿಡಿದಳು. ಆದರೆ ಹೇಗೋ ನುಸುಳಿಕೊಂಡು ಓಡಿದ. ಓಡಿದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಿದ್ದಾನೆನಿಸಿ ಪಾರ್ವತಿ ಅವನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಅವನು ಹೋಗುವುದು ಅಜ್ಜಿ, ಇಲ್ಲ ತಾತನ ಬಳಿಗೆ ಎಂದು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬಂದ. ವಿಶ್ವ ಹೋಗಿ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಆಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಅವಿತುಕೊಂಡ.

ಬೆಳಗಾಗೆದ್ದು ಇದೆಂತಹ ಗ್ರಹಚಾರ ಬಂತಪ್ಪ ಎಂದು ಹೆದರಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಸದ್ಯ ಬದುಕಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ವಿಶ್ವ ಮುಖ ಕೊಡಲೇ ಇಲ್ಲ ತಾಯಿಗೆ.

ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟಳು.

ಆ ದಿನದಿಂದ ವಿಶ್ವನನ್ನು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಕಾಯಬೇಕಿತ್ತು. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರೂ ಸಾಕು ಅಜ್ಜಿ, ಅಮ್ಮ ಗಾಭರಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವನು ಮಾಡುವ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಗೂ ಕೊನೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಿ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವಾಗ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಕಡೆ ಹೋದರೆ ಸಾಕು. ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಂದು ಅದರೊಳಗೆ ಸುರಿದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ತಾತನ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬದ ಮುಚ್ಚಳ ತೆಗೆದು ಒಂದು ದಿನ ನಶ್ಯಾನೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ಚೆಲ್ಲಿ, ಮೂಗು ಮೂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಘಾಟಿನಿಂದ ಸೀನುಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಅಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ. ಕರುವಿನ ಕಾಲಡಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಕರುವೂ ಏನೂ ಮಾಡದೆ ಅವನ ಆಟಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿಶ್ವನ ಆಟಗಳು ಸಹಿಸಲಾಗದಿರುವಂಥಾದ್ದಾದರೂ ಆ ಮನೆ ಮಂದಿಯ ಕಣ್ಮನಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮನೆಯ ಕಣ್ಣಬೆಳಕೇ ಅವನಾಗಿದ್ದ. ಅವನಾಡುವ ಒಂದೊಂದು ಆಟವೂ ಮಧುರಸ್ಮೃತಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಪುಲಕಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು ಹೃದಯ.

ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಎರಡೇ ದಿನ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡರು. ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂತು. ಸರಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜ್ವರ ಬರುವುದು, ನೆಗಡಿಯಾಗುವುದು ಎಲ್ಲ ಮಾಮೂಲೀ ಎಂದುಕೊಂಡು, ಮನೆಯ ಔಷಧಿಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟರು. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಕಾದ ಕಾವಲಿಯಂತಹ ಜ್ವರ. ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜ್ವರದ ತಾಪಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವನಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಮುಲುಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಪಾರ್ವತಿ ಎದ್ದೇ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಸೋತು, ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾತುಕೊಂಡಂತಿದ್ದವು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಹೆಂಡತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ. 'ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಾನು ವಿಶ್ವನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರ್ತೇನೆ, ನೀನು ಮಲಗು ಪಾರ್ವತಿ ಎಂದ. ಆದರೆ ಪಾರ್ವತಿ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ? ಬೆಳಗಾದರೆ ಸಾಕು ದೇವರೇ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿಶ್ವ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ. ತೇಲುಗಣ್ಣು ಹಾಕಿ ಪಾರ್ವತಿಯತ್ತ ನೋಡಿದ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ವಿಶ್ವನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಏನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಚಮಚ ಹಾಲನ್ನಾದರೂ ಕುಡಿಸೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಚಂದ್ರಣ್ಣನೂ 'ಹೂಂ' ಎಂದ. ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊದಿಸಿದ ಕಂಬಳಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ವಿಶ್ವನನ್ನು ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಚೊಂಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಾಲನ್ನು ಲೋಟಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರಸಿ, ಕಲೆಸಿ, ಚಮಚದಿಂದ ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಕುಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ವಿಶ್ವ ಬಾಯಿ ಬಿಡಲೊಲ್ಲ. ಬಲವಂತವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಚಮಚದ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಲು, ನೋವಿನಿಂದ ನರಳಿದ. ಹಾಲೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗೇ ಬಂತು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಕಣ್ಣು ಹನಿಸಿತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಗಮನಿಸಿದ. 'ನೀನೇ ಅತ್ತರೆ ಹೇಗೆ ಪಾರ್ವತಿ? ಮಕ್ಕಳೆಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬರದಿರುತ್ತದೆಯೇ? ಈಗ ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಮುಳುಗಿಹೋಗುವಂಥಾದ್ದೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಮಾಮೂಲು ಜ್ವರ ಹೋಗುತ್ತೆ, ಅದಕ್ಕಾಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಬಾಧೆಪಡಬೇಕು?

ಗಂಡನ ಮಾತು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವ್ಯಕ್ತ ಭೀತಿ ಅವಳನ್ನು

ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಳಲಾರಳು, ಹೇಳದೆ ಅನುಭವಿಸಲಾರಳು. ಆದರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಇರಲಾರದು. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ,

'ನೀವೇನೋ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳ್ತೀರಿ. ನನಗೇನೋ ಒಂದು ಥರಾ ಭಯವಾಗ್ತಾ ಇದೆ. ಕೆಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಇರಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಿವೆ. ವಿಶ್ವನಿಗೇನಾದರೂ ಆದರೆ ನಾನು ಖಂಡಿತ ಬದುಕಿರಲಾರೆ' ಎಂದು ಗೋಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತಳು.

'ಛಿ! ಹುಚ್ಚಿ' ಇವೇನಿದು? ನಿನಗೆ ವಯಸ್ಸಾಯಿತೇ ವಿನಃ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ; ಕೂತು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹಾಗೇನೇ. ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೇ ಡಾಕ್ಟರ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಸೂಜಿ ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ' ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೂ ಭೀತಿ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಈಗಂತೂ ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ಕೃಷ್ಣಪ್ಪರಿಗೂ ನಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲ. ಮುದಿಜೀವಗಳು. ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ಚಂದ್ರಣ್ಣನೇ ಬೈದು ಮಲಗಲು ಹೇಳಿದ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಮಗ ಗದ್ದರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ವಿಶ್ವ ಒಂದರೆ ನಿಮಿಷ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಜ್ವರದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ದುಡಿದು ದುಡಿದು ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗಾಗಲೀ, ಪಾರ್ವತಿಗಾಗಲೀ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಷ್ಟೂ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಈ ಹಣ್ಣಾದ ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಕರೆಯೋಣವೆನಿಸಿತು. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಅನುಭವ ಉಳ್ಳವರು. ಈಗೊಂದಿಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾದರೇನಂತೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಇವಳ ಯೋಚನೆಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತದೆ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಬೇಸತ್ತು, ಕೊನೆಗೆ ಮೋಹನು ಬೇಕಾದರೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಲೀ,

ನಾನು ಎದ್ದು ವಿಶ್ವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಬಾಗಿಲಾಚೆಯಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿ, ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಈಗ ಜ್ವರ ಹೇಗಿದೆ? ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಯ್ತಾ? ಅತ್ತೆಯ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದ್ದೇ, ತಡೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅಳಲು ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂತು. 'ಬನ್ನಿ ಅತ್ತೆ, ನೋಡಿ ಕಣ್ಣೇ ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಜ್ವರ ಕಾದ ಕೆಂಡದಂತಿದೆ. ನನಗ್ಯಾಕೋ ಭಯವಾಗ್ತಿದೆ ಅತ್ತೆ. ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ' ಎಂದು ಗೋಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತಳು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನ ಕರುಳಿರಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ಆ ಎಳೆ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಈ ನೋವು ಅತಿಯಾಯಿತೆನಿಸಿತು. ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಈಗ ಏನಾದರೂ ಆದರೆ ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಮಡಲಿಂದ ವಿಶ್ವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಅವನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನಿಗೂ ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. ಈ ರಾತ್ರಿಯೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಹಳ್ಳಿ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಡಾಕ್ಟರು ಸಿಕ್ತಾರೆ. ಹೋಗಲಿ ಊರ ಪಂಡಿತರನ್ನೇ ಕರೆಸೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮುಖ ಚಿಕ್ಕದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದ. ಗಂಡಸಾಗಿ ತಾನು ಅಳುವುದು ಅಸಹ್ಯ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ ತಾನೇ ಅತ್ತರೆ ಅಧೈರ್ಯ ಮೂಡಿಸದಂತಾಗುವುದೆಂದು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ -

ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಮಗುವಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಖಾಯಿಲೆ ಇರುವಾಗ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರೋದು ಬೇಡ. ನೀನು ಈಗಲೇ ಹೋಗಿ ಆ ಜೋಯಿಸ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕರೆದು ತಾ. ನೋಡಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಔಷಧಿಯೇನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅಮ್ಮ, ಈ ಪಂಡಿತರ ಔಷಧಿಯಿಂದ ಈ ಜ್ವರ ಇಳಿಯೊಲ್ಲಮ್ಮ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಣದಾಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು.

'ಹಾಗಲ್ಲ, ಮಗ. ಔಷಧಕೊಟ್ಟರೆ ಕೊಡಲಿ, ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಒಂದು ಯಂತ್ರಾನಾರಾ ಕಟ್ತಾರೆ. ಕೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಬಿದ್ದು ಏನಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತೆ.'

'ನಿನಗೆ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಾಳ ನಂಬಿಕೆ. ಈ ರೋಗಗಳೆಲ್ಲ ಅವಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗೊಲ್ಲ. ಸೂಜಿ ಮದ್ದೇ ಬೇಕು. ನಸುಕು ಹರೀತಿದ್ದಂಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡೋಗ್ತೀನಿ.

'ನಾನು ಹೇಳೋದು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗೋಲ್ಲ ಚಂದ್ರಣ್ಣ. ಗ್ರಹಗತಿಯಿಂದಲೂ ಹೀಗಾಗಿರುತ್ತೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇಂಥವುಗಳಿಂದಲೇ ಏನಾದ್ರೂ ಆದ್ರೆ ವಾಸಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಲ್ಲವೇ? ಹೋಗು ಚಂದ್ರಣ್ಣ. ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಬೇಡ' ಎಂದರು.

ಅಮ್ಮನ ಆತಂಕ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಹೃದಯ ಮುಟ್ಟಿತು. ಸದ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ಈ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇರಲಿ ಅಂತ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಹೋಗಲು ಎದ್ದ.

'ಹೋಗುವಾಗ ಜಾಗ್ರತೆ. ನಿನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಕಾಳನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು' ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಹೂಂ ಗುಟ್ಟಿದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಟಾರ್ಚನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಪ್ಪಲಿಮೆಟ್ಟಿ ನಡೆದ. ಯಾರನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ಯಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನೇ ನಡೆದ. ಆವನ ಆಲೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲ ಮಗುವಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಪರಿಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ. ಧಗ ಧಗ ಉರಿವ ಬೆಂಕಿ ದೂರದಲ್ಲಿ! ಪಂಡಿತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಊರ ಸ್ಮಶಾನವನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ಬೆಂಕಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದೇ ಬೆಚ್ಚಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಉರಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಬಳಸುತ್ತಿರುವಂತೆನಿಸಿತು. ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆವರಿತು. ಈ ಭೀತಿ ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಗೂಗೆಗಳ ಅಧ್ವಾನದ ಶಬ್ದ. ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಪುಕ್ಕಲು ಮನುಷ್ಯನೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇವತ್ತೇಕೋ ಸಲ್ಲದ ಭಯ ಅವನನ್ನು ಕಬಳಿಸಿದೆ.

ಬೇಗ ದಾರಿ ಸವೆದರೆ ಸಾಕು ದೇವರೇ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿದ.

ಜರಕ್ - ಜರಕ್ - ಜರಕ್ - ಚಪ್ಪಲಿ ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಶಬ್ದವೊಂದೇ

ಅವನಿಗೆ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಅಂತೂ ಇಂತು ಜೋಯಿಸರ ಮನೆ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ಮರದ ಗೇಟಿನ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ. ಕಟರ್ - ಕಟರ್ - ಗೇಟಿನ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಅಂಗಳ ದಾಟಿ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದ. ಈ ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಬ್ಬಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೇನೋ ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅಮ್ಮನ ಮಾತು ವಿಶ್ವನ ಸ್ಥಿತಿ, ಅವನನ್ನು ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು. ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ. ಯಾರಿಗೂ ಎಚ್ಚರವಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಟ್ಟಿದ. ಒಳಗಿಂದ ಕೇಳಿ ಬಂತು - ಯಾರದು? ' - ಎಂದು. ನಾನು ಜೋಯಿಸರೇ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ - ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ. ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಎದ್ದು ದೀಪ ಹಾಕಿದರು. ಸರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೆನಿಸಿತು. ಒಂದು - ಎರಡು -ಕ್ಷಣಗಳೂ ಕಾಯುವುದು ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿತು. ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳುವುದು. ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೋಯಿಸರು ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕ ತೆಗೆದ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಹೊರಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ವಿಪರೀತವಿದ್ದುದರಿಂದ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ನಿ ದೀಪ ಹಿಡಿದೇ ಬಂದರು. ಯಾರೆಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ದೀಪವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಗುರುತು ಹತ್ತುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ಮಂದವಾದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಕಾಣಿಸಿದ. ಜೋಯಿಸರು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಟ್ಟು ಆಲೋಚಿಸಿದರು - ಈ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಇಷ್ಟು ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಬಂದ ಎಂದು. 'ಏನು ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೀ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸೌಖ್ಯ ತಾನೇ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಹೇಗಿದೆ? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಏನೋ ಮೈ ಹುಷಾರಿಲ್ಲ ಅಂದಿದ್ದರ ನೆನಪು. ವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ತಾನೇ? - ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ತಂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು.

ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದ - ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಹುಷಾರಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಯಾಕೋ ಇವತ್ತು ಸಂಜೆಯಿಂದ ತುಂಬಾನೇ ಜ್ವರ ಬರ್ತಿದೆ. ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ

ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ ಜೋಯಿಸರೇ ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಈ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಡಬೇಕು. ಬೆಳಗಿನ ತನಕ ಕಾಯುವ ಧೈರ್ಯವೇ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಅಂತೂ ಪದೇ ಪದೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 'ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಡಿ ಜೋಯಿಸರೇ. ನಿಮ್ಮ ಕಾಲು ಹಿಡೀತೀನಿ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಈ ಹೊತ್ನಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಾದ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತೇಂತ. ಆದರೆ ನೀವು ಈ ಕೂಡಲೇ ಬಂದದ್ದೇ ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಕೊಟ್ಟ ಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತೆ' ಕಲ್ಲನ್ನೂ ಕರಗಿಸುವ ದೈನ್ಯ ತುಂಬಿತ್ತು.

'ಬರ್ತೀನಿ ಬಿಡು ಚಂದ್ರಣ್ಣ. ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣವನಾಗಿ ಬೇಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಪತ್ತಿಗೆ ಆಗದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮ ಯಾತರದ್ದು? ನೀನು ಜೊತೆಗಿರ್ತಿ. ನನಗೇನೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದ್ನಿಮಿಷ ಇರು. ಈಗಲೇ ಔಷಧಿ ಪೆಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ್ಬಿಡ್ತೀನಿ'- ಎಂದವರೇ ಒಳಗೆ ಹೋದರು 'ಮಾಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಮಾಲಕ್ಷ್ಮೀ'- ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಜೋಯಿಸರು, ಮೊಮ್ಮಗಳು ಮಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕೂಗಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಮಹಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಣ್ಣು ಹೊಸಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಎದ್ದಳು. 'ಏನಪ್ಪಯ್ಯ ನಿದ್ದೇಲಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರಿ. ಒಳ್ಳೇ ನಿದ್ದೇ ಬರ್ತಿತ್ತು -ಎಂದು ಗೊಣಗಿದಳು. 'ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಊರೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ತೀನಿ. ಅಜ್ಜಿ ಎದ್ದರೆ ಹೇಳಿಬಿಡು' ಇಲ್ಲೀ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಬಂದ್ಬಿಡ್ತಾರೇಂತ. ನಾನು ಬರ್ತೀನಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕ್ಕೋ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚಪ್ಪಲಿಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಇನ್ನು ಹೊರಡೋಣವೇ- ಎಂದರು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಹೂಂಗುಟ್ಟಿದ. ಬಾಗಿಲು ದಾಟಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಔಷಧಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ.

ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತು ಯಾರೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ದಾರಿ ಬೇಗ ಸವೆಸುವುದಷ್ಟೇ ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಷ್ಟು ನಿಧಾನ ಮಾಡಿದರೂ ಮುಂದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜೋಯಿಸರು ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ

ಮಾಮೂಲಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿರುಸಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು ನಡಿಗೆ. ಹೊಲೆಯರ ಕೇರಿ - ಸ್ಮಶಾನ - ತೋಪು - ಪಾಳುಗುಡಿ - ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದೇ ಒಂದೊಂದೇ ದಾಟಿದ್ದಾಯಿತು. ತೀರಾ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಮಳೆ- ಬೆಳೆ- ವಿಷಯ ಮಾತಾಡಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅದು ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಮಾತು ಮನೆಯತ್ತ ಸುಳಿದರೆ ಮತ್ತೆ ವಿಶ್ವನ ನೆನಪಾದೀತೆಂದು ಹೆದರಿದ.

ಮನೆ ಮುಟ್ಟುವ ವೇಳೆಗೆ ರಾತ್ರಿ ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆಗೂ ಮೀರಿತ್ತು. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಯಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸಿತು. ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕರೆತಂದಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯೇ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಶೆಯ ಮಿಂಚನ್ನು ಹೊಳೆಸಿತು, ವಿಶ್ವ ಅಜ್ಜಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲೇ ಇದ್ದ. ಪಾರ್ವತಿ ಹೊರಗೋಡಿ ಬಂದಳು. ದೂರದಿಂದಲೇ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದಳು. ಎದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು - ಭಯ, ಕಾತುರಗಳಿಂದ! ಜೋಯಿಸರು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೈಗಿಟ್ಟು ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಒಳಗಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿ, ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಗು. ಜೋಯಿಸರು ಅವಲೋಕಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ದುಗುಡದ ಛಾಯೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕವಿದಿದೆ. ಯಾರನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೇರಾಗಿ ಅಜ್ಜಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಮಗುವಿನ ನಾಡಿಯನ್ನು, ಎದೆ ಭಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ತಲೆ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದರು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಮೈ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಈಗ ಬಿಸಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರು ಬಿಸಿ ಇದ್ದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೈಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಜ್ಜಿದರು. ಸುಮಾರು ಬಿಸಿಯ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಮೂಗಿನ ಬಳಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಕ್ಷೀಣವಾದ ಉಸಿರಾಟ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆಗೆದು ಎರಡು ಬಗೆಯ ಚೂರ್ಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಲಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಸಲು ಹೇಳಿದರು.

ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಜೋಯಿಸರ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಏನು ಹೇಳುವರೋ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ಆದರೆ ಕೇಳಲು ಭಯ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಮುದಿಜೀವ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತವಾಗಿ, ಮಂಕಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಜೋಯಿಸರು ಚಂದ್ರಣ್ಣನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆದು ಈ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದುಬಿಟ್ಟರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಷಾರಾಗಿರಬೇಕು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬೆಳಗಾಗೋವರೆಗೂ ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಇರ್ತೇನೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಔಷಧಿ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದೇ ಸಲ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ ಎಂದರು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಸಂತೋಷವೇ ಆಯಿತು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಯಂತ್ರ ಕಟ್ಟಲು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದರು. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಜೋಯಿಸರು ಉಳಿದದ್ದು ಭುಜಬಲ ಬಂದಂತಾಯ್ತು.

ಚೂರ್ಣ ಕಲೆಸಿ ಬಾಯೊಳಕ್ಕೆ ಸುರಿಯಲು ವಿಶ್ವಪ್ರಯತ್ನವೇ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಸದ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆಸೇರಿತಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಒರೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ' ಒಯಕ್' ಅಂತ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊರಗೇ ಬಂತು. ಉಸಿರಾಟ ತುಂಬಾ ಜೋರಾಯಿತು. ಆ ವೇಗಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕೆಗಳು ಹಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಾರ್ವತಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನಿಗೆ ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. 'ಜೋಯಿಸರೇ, ಜೋಯಿಸರೇ ಬೇಗಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಕೂಗಿದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಜೋಯಿಸರು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನು ಕೈಯೂರುವವರಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿ ಧಾವಿಸಿದರು. ವಿಶ್ವನ ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅದು ನಂದುವ ಕುಡಿ ಎನಿಸಿತು. ವಿಶ್ವ...ವಿಶ್ವ... ಎಂದರು. ತೇಲುಗಣ್ಣನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ತೆಗೆದ. ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯಲು ಚಡಪಡಿಸುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿಸಿದರು ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು, ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳು ಜಡವಾಗಿ ಬಿದ್ದವು.

ಜೋಯಿಸರು ಹೊರಟು ನಿಂತರು. 'ಜೋಯಿಸರೇ ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡದೆ ಹೋಗ್ತೀರಾ? ಈಗ ತಾನೇ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದಿರಿ?' ಅಣಕಿಸುವಂತೆ ಪಾರ್ವತಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಹೌದು ಹೇಳಿದೆ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಉಪಯೋಗ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಹೊರಟೆ.

'ಅಂದ್ರೆ?' - ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದರು.

'ವಿಶ್ವ' - 'ವಿಶ್ವ' ...ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಜೋಯಿಸರ ಕಣ್ಣು ತೇವವಾಯಿತು. ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ, ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋದರು.

ಪಾರ್ವತಿ ಅರೆ ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಗುವುದು, ಅಳುವುದು ವಿಶ್ವನೊಡನೆ ಆಡಿದಂತೆ ಆಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಮೇಲೆ ಕೈಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮಡದಿಯ ಧೈರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಅಧೀರನಾಗದಂತೆ ಉಳಿದ. ಮನೆ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟು ಕೂತರೆ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ನೋವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನುಂಗಿಕೊಂಡು, ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯದೇ ಚಿಂತೆ. ಪಾರ್ವತಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಎಷ್ಟೇ ಬಂದು ಕರೆದರೂ ಪಾರ್ವತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವಿದ್ದರು.

ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಆರೋಗ್ಯ ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ತಿಂದದ್ದೇನೂ ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೈಕಾಲುಗಳ ಊತ ಬೇರೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ಒಂದೆಡೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮುಲುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಗಂಡನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಮರುಗಿದರು. ಗಂಡನ ಕಣ್ಣೆದುರು ತಮ್ಮ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಕಿರಿಕಿರಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಗೆ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಗಂಡನ ಬಳಿಯೇ ಕೂತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪಾರ್ವತಿಯ ದುಃಖ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮನೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಯಾರೂ ಗಮನಿಸುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಹದಗೆಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸರಿಯಾಗಿ ಹಸುಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕುವವರಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವವರಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಧೂಳು - ಬಟ್ಟೆಗಳು! - ಮನೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಕಾಲ ಉರುಳಿದಂತೆ ದುಃಖದ ಬಿಸಿ ತಣ್ಣಾರಿತು. ಅಳಲಿನ ಕೆರೆ ಬತ್ತಿತು. ಪಾರ್ವತಿ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

ಅವಳ ಬುದ್ಧಿಗೇ ಈ ಮುದುಕರ ಕಷ್ಟ ಹೊಳೆಯಿತು. ತಾನಾಗಿ ನುಗ್ಗಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನಿಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು.

'ಅತ್ತೆ ನೀವು ಆರಾಮವಾಗಿ ಮಾವನ ಬಳಿ ಇರಿ. ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬೀಳುತ್ತೆ. ನಾನು ಮನೆಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡ್ಕೊಳ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಷ್ಟ ಸಾಕಾಗಿದೆ'- ಎಂದಳು ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ.

ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನಿಗೆ ಸೊಸೆಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಕಿವಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ನಂಬದಾದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗೆ ಬೆಳಕುಮೂಡಿ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೋಡಿಯೇನೇ? ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸಿದ್ದರು.

'ಕಷ್ಟ ಏನು ಬಂತು ಪಾರ್ವತಿ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನನಗೆ ಕಷ್ಟವೇ? ಸದ್ಯ ನೀನು ಹೀಗೆ ನಗುನಗುತಾ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು.' ಎಂದಳು

ಸಮಾಧಾನದ ದನಿಯಲ್ಲಿ.

ಪಾರ್ವತಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು. ಮನೆ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದಳು;. ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಶುಭ್ರಗೊಳಿಸಿದಳು.

ರಂಗನನ್ನು ಕರೆದು ದನಗಳ ಮೈ ತೊಳೆದು ತರಲು ಹೇಳಿದಳು. ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲುಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಹುಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಚೆಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಇರಿಸಿದಳು.

ಮಾವನ ದೇಹ ಸ್ಥಿತಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಲೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರೆ, ವಿಶ್ವನ ಸಾವು ಇನ್ನಷ್ಟು ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ತಂದಿತ್ತು. ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಅತ್ತರೂ ಅವರು ಅಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ದುಃಖ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದೆ. ಮಾತಿಗಿಂತ ಮೌನವೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಹೇಳಲಾಗದ ತಳಮಳ, ಎದುರು ಬಂದವರನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸುತ್ತೆ.

ಸಂಜೆಯಾದರೆ ಸಾಕು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಅರ್ಧ ಊರನ್ನಾದರೂ ಸುತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡಿಸಿ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಮುಖ ಹಾಕಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಕೆಲಸ. ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಒಂದು ತುತ್ತು ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಉಪವಾಸವೇ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಒಂದು ಅಗುಳು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಅನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗುವಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಸಾಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪಾರ್ವತಿ ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟು

ಮಾವನನ್ನು ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಪುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಸಿಟ್ಟೆಲ್ಲ ಅವಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪುಂಗಿನಾದಕ್ಕೆ ಸೋತ ಹಾವಿನಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು

ಒಂದು ದಿನ ಪಾರ್ವತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, 'ಮಾವ, ನೀವು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಊಟ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ದೇಹ ಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆಯೇ, ನಮಗೆ ನೀವು ಹಿರಿಯರು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಧೈರ್ಯ. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ಆಸರೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಪಾಪ ಅತ್ತೆ ತುಂಬಾ ಬೇಜಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಸಿಟ್ಟುಗಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡಿದರೆ ಅವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ನೋವಾಗುತ್ತೆ- ಎಂದು ವ್ಯಥೆ ತುಂಬಿ ಹೇಳಿದಳು.

'ಈ ವಯಸ್ಸಾದ ಮುದಿಗೊಡ್ಡು- ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೇನಿದೆಯಮ್ಮಾ? ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ನಮಗೆ ದೇವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಯುಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸುರೀತಾನೆ' - ಸ್ವಲ್ಪ ರೋಷವಿದ್ದಂತಿತ್ತು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ.

'ಆಯುಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವೇ. ಮನೆಗೆ ಹಿರಿಯರೂಂತ ಇದ್ದರೇನೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದು ದೇವರ ತಪ್ಪು ಅಂತ ಅನ್ನೋದರಲ್ಲಿ ಏನರ್ಥ ಇದೆ ಮಾವ?'

'ಹುಂ! ಹೌದು. ಏನರ್ಥ ಇದೇಂತ ಕೇಳಿದೆಯಲ್ಲ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿನಗೇ ಹೊಳೆದಿರಬೇಕಿತ್ತು' ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದರು.

'ನನಗ್ಯಾಕೆ ಹೊಳೀಬೇಕು?' ಎಂದಳು ಮುಗ್ಧವಾಗಿ.

'ಪಾರ್ವತಿ ಜೀವನ ಅನ್ನೋದು ಒಂದು ಹೂದೋಟ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಸುರು ಗಿಡಗಳು, ಹೂ ಬಿಟ್ಟ ಗಿಡ ಮರಗಳು. ಕೆಲವು ಬೋಳು ಮರಗಳು - ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮೊಳೆವ ಚಿಗುರುಗಳು. ಹೂಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅರಳಿದ ಹೂಗಳಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಅರಳಬೇಕಾದ ಹೂಗಳು. ಆದರೆ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳು

ಉಳಿದು ಕಾಯಿ ಮೊಗ್ಗುಗಳಳಿದರೆ ಅದು ಪ್ರಕೃತಿ ಧರ್ಮ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಾ? ಬಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳು, ಅರಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತ ಮೊಗ್ಗುಗಳು! ಯಾವುದು ಉಳಿಯಬೇಕು ನೀನೇ ಹೇಳು? - ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಿರುವಂತೆನಿಸಿತು.

ಯೋಚಿಸಿದಳು ಪಾರ್ವತಿ - 'ಮೊಗ್ಗುಗಳು' - ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

'ಹೌದು ತಾನೇ? ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಆದದ್ದು, ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮಂಥ ಸಾರವಿಲ್ಲದ ಕೊರಡುಗಳು ಗತಿಸಿದ ವೈಭವದ ದಿನಗಳ ಅವಶೇಷಗಳಂತೆ ಉಳಿದಿರೋದು. ಪಾರ್ವತಿ ಇದು ನ್ಯಾಯಾಂತ ಒಪ್ತೀಯಾ? ನೆಲದಾಳದ ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ಈಗ ತಾನೇ ಹೊರಚಾಚಿ ಹೊರಗಿನ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಹೀರುವ ಮೊಳಕೆಗಳನ್ನು ಮುರುಟಿ ಹಾಕುವುದು ಯಾವ ದೇವರ ಪ್ರೀತಿ? - ಮಾತು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ರೋಷ - ಕಾವೇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಮಾವನ ರೋಷಾವೇಶದ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರಿಗೆ ದಣಿವಾಗದಂತೆ ನೋಡುವುದು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಮಾತನ್ನು ಮರಳಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೇ -

'ಮಾವ, ನಿಮಗೆ ಮೂಲೆ ಮನೆಯ ಮಹದೇವ ಗೊತ್ತಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

'ಯಾರು, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಓದ್ತೀನಂತ ಹೋಗಿದ್ದನಲ್ಲ ಅವನೇನಾ?'

'ಹುಂ! ಅವನೇ. ಯಾಕೆ? ಅವನ ವಿಚಾರ ಈಗ?'

'ಪಾಪ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದಳಂತೆ.'

'ಹುಂ ! ಹೋಗದೆ ಏನ್ಮಾಡ್ತಾಳೆ? ಇವನಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕುಡಿಯೋಕೆ ತಿನ್ನೋಕೆ ಸಾಕಾಗೊಲ್ಲ. ಅವಳೇನ್ಮಾಡ್ಬೇಕು. ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು

ಕಟ್ಕೊಂಡು? ಇವನ ಹತ್ತಿರ ತಲೆ ಚಚ್ಕೊಂಡು ಸಾಕಾಯ್ತು. ಸರಿ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಬೇರೆ ದಾರಿ ಕಂಡ್ಕೊಂಡ್ಲು.'

' ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಗತಿ?'

'ಏನ್ಮಾಡಿದ್ದಾಳೋ ಏನೋ ? ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೋ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಾಳೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು?'

'ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಳು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರಂತೆ. ಹೆಂಡತಿ ಮೇಲಿನ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಸಾಯಿಸ್ತಿದ್ನಂತೆ. ಮುನಿಯ ಬಿಡಿಸೋಕೆ ಹೋದರೆ, ಅವನು ಗರ್ಜಿಸ್ತಾ, ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ಚರ್ಮ ಸುಲೀತೀನಿ ಅಂದ್ನಂತೆ. ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಮುನಿಯ ವಾಪಸು ಬಂದ್ನಂತೆ.'

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬಂದ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಮಹದೇವನ ಕತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಂತಿತು. ನೀವು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೊಗೊಳ್ಳಿ ಮಾವ. ಅವರು ಬಂದ್ರೂಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಊಟಕ್ಕಿಡಬೇಕು ಬರ್ತೀನಿ - ಎಂದು ಎದ್ದು ನಡೆದಳು. ಮುದುಕ ಅವಳತ್ತ ನೋಡಿ ತನ್ನಲ್ಲೇ ನಕ್ಕ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬಂದವನೇ ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ. ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ಕೊಂಡು ಊಟದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು,

'ಪಾರ್ವತಿ ನನಗೆ ಬೇಗ ಊಟ ಹಾಕು' - ಎಂದು ಆತುರಪಡಿಸಿದ. ಪಾರ್ವತಿ ಕಾರಣ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಎಲೆ ಹಾಕಿ ಊಟ ಬಡಿಸಿದಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಒಂದೆರಡು ತುತ್ತು ತಿಂದು ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಹೇಳಿದ - 'ಇವತ್ತು ಅಡಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಯಾರು ನೀನೇನಾ ಮಾಡಿದ್ದು? ಇಲ್ಲಾ ಅಮ್ಮನೋ? ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಖುಷಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಪಾರ್ವತಿಗೂ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸಿತು.' ಇನ್ಯಾರು ಮಾಡ್ತಾರೆ. ಅತ್ತೆಯವರೇ ಮಾಡಿದ್ದು - ಎಂದಳು.

'ಅದಕ್ಕೇ ಇಷ್ಟು ರುಚಿಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೈವಾಡವಿರುತ್ತೋ ಅಂತ ಭಯವಾಯ್ತು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವತ್ತೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಹೊಟ್ಟೇಲೆ ಇರಬೇಕಾಗ್ತಿತ್ತು.'

'ನೀವ್ಯಾಕೆ ಇರ್ತೀರ? ಹೊಲದ ಕಡೆ ಹೊರಟಿರ್ತೀರಿ. ಭತ್ತ ಜೋಳ, ರಾಗಿ - ಎಲ್ಲ ಇರುತ್ತಲ್ಲಾ - ಮೇದು ಬರ್ತೀರಿ.'

'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ! ಪಾರ್ವತಿದೇವಿಯವರು ತುಂಬಾನೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತಾರೆ.'

'ಮಾತು ಕಲಿಸಿದವರು ನೀವೇ ಅಲ್ವ? ಆದಿರ್ಲಿ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಬಡಿಸಬೇಕೇನು?' - ನಗುತ್ತಾ ಕೇಳಿದಳು.

'ದೊಡ್ಡ ಮನಸು ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಿದರೆ ಸಂತೋಷ. ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಾ ತಿಂದು, ಹರಸಿ ಹೋಗ್ತೇವೆ - ಎಂದು ಹೇಳಿದ ನಗುತ್ತಾ.

ಪಾರ್ವತಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅನ್ನ, ತೊವ್ವೆ ಬಡಿಸಿದಳು. ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ ಉಂಡ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೈತೊಳೆಯಲು ಪಾರ್ವತಿ ನೀರು ಕೊಟ್ಟಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಕೈತೊಳೆದು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಟವೆಲಿನಿಂದ ಕೈ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ.

ಪಾರ್ವತಿ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಳು. 'ಪಾರ್ವತಿ, ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ತೀನಿ. ಆದರೆ ರಾತ್ರಿಗೇ ಬರ್ತೀನಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾಳೆ ಬರ್ತೀನಿ - ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಲೆ ಬಾಚಿಕೊಂಡ - ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಏನೋ ನೆನಪಾದಂತಾಗಿ ಅಪ್ಪನ ವಿಚಾರ ಹೇಗೆ ಪಾರ್ವತಿ? ಇವತ್ತಾದರೂ ಏನಾದರೂ ತಿಂದರೋ ಹೇಗೆ? - ಎಂದ.

'ಗಂಭೀರವಾದ ಖಾಯಿಲೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸ್ತೀರೋ ಹಾಗಿದೆ ಇವತ್ತು ನೀವು ಬರೋಕೆ ಮುಂಚೆ

ಅವರ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡೋವಾಗ, ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಇರೋ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಿಸ್ತು. ಅಷ್ಟೆ ಕಾಲಿನ ಊತ ಈಗಂತೂ ವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಅದಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ವಾಸಿ.'

ಸರಿ, ನೀನು ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನ, ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾ ಅಂತ ಕೇಳಿ ಬಾ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಬೇಕಿದ್ದರೆ, ಬರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ - ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಪಾರ್ವತಿ, ಅತ್ತೆಮಾವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿ ಬಂದಳು. ಅವರೇನೂ ಬೇಡವೆಂದರು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಪೂರ್ತಿ ರೆಡಿಯಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಚೀಲ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟ.

ಪಾರ್ವತಿ ಅವನು ಹೋದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಳು.

ಆಳು ನಂಜನ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜಪ್ಪ... ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ, ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಮತ್ತೇನೋ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಳು. ನಂಜ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಒಳಗೆ ನಡೆದ. ಪಾರ್ವತವ್ವ - ಪಾರ್ವತವ್ವ - ಎಂದು ಕರೆದ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಆಕೆಗೆ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಕಡೆಯವರು ಯಾರೋ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಬರುತ್ತಾ ಕೇಳಿದಳು - ಏನತ್ತೆ, ಕರೆದಿರಾ, ಏನಾದರೂ ಬೇಕಿತ್ತಾ' ಎಂದಳು.

'ಇಲ್ಲ ಪಾರ್ವತಿ. ನೋಡು ಯಾರೋ ಬಂದ ಹಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಜಪ್ಪ ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತಂದೆ ಬಂದದ್ದು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

'ಬನ್ನೀಪ್ಪಾ, ಒಂದು ಕಾಗದಾನೂ ಬರೀದೆ ಬಂದ್ಬಿಟ್ರಲ್ಲ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆತರಬಾರದಿತ್ತೇ? ಪಾಪ ಒಬ್ಬರೇ ಇದ್ದು ಬೇಸರವಾಗುತ್ತೆ. ಈ ಮನೇಗೆ ಬಂದು ಬೇರೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನವಾಯ್ತು- ಎಂದಳು.

'ಅವ್ವಾ ನೀವು ತುಂಬಾ ಸಣ್ಣಕ್ಕಾಗ್ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಅವ್ವ ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟುನೊಂದ್ಕೊಳ್ತಾರೋ ಏನೋ'- ಎಂದು ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದ.

'ಹೋಗೋ ನಂಜ. ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಮಗು ಚೆನ್ನಾಗಿದಾರೆಯೇ ?'- ಎಂದಳು.

'ಹೆಂಡ್ತಿಗೇನು ಬಿಡೀವ್ವ. ಮಜಬೂತಾಗಿದಾಳೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡ್ತಾಳೆ. ಮಗೂನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಮಗೂನ ನಮ್ಮಮ್ಮನ ತಾವ ಬಿಟ್ಟುಬಂದ್ಬಿಟ್ಟೆ' - ಎಂದ ಕಿಸಿಯುತ್ತಾ.

ಯಾಕೋ ? ಇಬ್ಬರೇ ಇರ್ಬೇಕೂಂತ್ಲೇನು? ಈಗೇನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಷೋಕಿಗೀಕಿ ಮಾಡೋದು ಬಿಟ್ಬಿಟ್ಳ ?

'ಹೂಂನವ್ವ. ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಬೈದರು. ಸೂಳೆ ಹಾಂಗೆ ಷೋಕಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಸಾರ ಹಾಳಾಗುತ್ತೇಂತ. ಏನೋ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ತಿಳ್ಕಂಡು ಈಗ ಸರಿಯಾಗವ್ಳೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಓಯ್ತೀವಿ. ಸುಖವಾಗಿದ್ದೀವಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನ ಊರಿಗೆ ಕರ್ಕಂಬಾಂತಾ ಅವಳೂ ಏಳವ್ಳೆ ಕಣವ್ವಾ - ಬರ್ತೀರಲ್ಲಾ?' ಎಂದ.

ಇನ್ನು ಈ ನಂಜನ ಮಾತಿಗೆ ನಿಂತರೆ ಇವತ್ತೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯೋಲ್ಲ. ಸರಿ ನಂಜ ಕೈಕಾಲು ತೊಳ್ಕೊಂಡ್ಬಾ. ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿ ತಗೊಳ್ಳಿಯಂತೆ. ಎಂದ ಮಾತಿಗೆ, ನಂಜ ಕೂಡಲೇ ವಿಧೇಯನಂತೆ, 'ಆಗಲಿ ಕಣವ್ವಾ' ಎಂದು ಹೊರಟ. ಪಾರ್ವತಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ರಾಜಪ್ಪ- ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ತಿಲ್ವಲ್ಲ ಪಾರ್ವತಿ? ಊರಲ್ಲಿದ್ದಾರೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

'ಇದ್ದಾರಪ್ಪಾ, ಇವತ್ತು ಬೆಳಗ್ಗೇನೇ ಬಂದರು. ನೆನ್ನೆಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಇಲ್ಲೇ ಮಂಜಯ್ಯನವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರು ಯಾರೋ ಬಂದಿದ್ದಾರಂತೆ ನೋಡಿ ಮಾತಾಡಿಸ್ಕೊಂಡು ಬರ್‍ತೀನೀ ಅಂದ್ರು. ನೀವೇಳಿ, ಎದ್ದುಸ್ನಾನಗೀನಮಾಡಿ ತಿಂಡಿ ತೊಗೊಳ್ಳಿ. ಈಗಲೇ ಬಸವನ ಕೈಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸ್ತೀನಿ'- ಎಂದಳು.

ನಿಧಾನವಾಗೇ ಬರಲಿ ಬಿಡು. ಅಂಥಾ ಅವರಸರದ ಕೆಲಸವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನುಮಾತಾಡಿಸ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಮಧ್ಯೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸೋದು ಬೇಡ - ಎಂದರು.

ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಬೀಗರು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಆಗ ತಾನೇ ಕಣ್ಣು ಹಚ್ಚಿದ್ದರು. ರಾಜಪ್ಪನವರು ಮಾತಾಡಿಸಬೇಕೆಂದಾಗ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ತಡೆದು - ಈಗ ನಿದ್ದೆಗಿಳಿದ ಹಾಗಿದೆ. ನೀವು ಸ್ನಾನ ಪಾನ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ಮಾತಾಡಿಸಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪನಿದ್ದೆಯಾಗಿರುತ್ತೆ- ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ರಾಜಪ್ಪ ಆಗಬಹುದೆಂದರು.

ರಾಜಪ್ಪನವರು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬರುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಕಾಯಿತುರಿ ಹಾಕಿ ಚಟ್ನಿ ಮಾಡಿ ದೋಸೆಗಳನ್ನು ಹುಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಪ್ಪದ ವಾಸನೆ ಅಂಗಳದವರೆಗೂ ಹರಡಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿ ಕಾಫಿಗೆ ಡಿಕಾಕ್ಷನ್ ಹಾಕಿದಳು.

'ಪಾರ್ವತಿ, ತಿಂಡಿಯೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಾ. ದೇವರ ಮನೇಲೇ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳೋ ಹಾಗಿದ್ರೆ ಅಲ್ಲೇ ಬಡಿಸಿಬಿಡು ಪಾಪ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ತಿಂದದ್ದೋ ಏನೋ' - ಎಂದರು ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ.

ಪಾರ್ವತಿ ಸರ ಸರನೆ ಮಣೆ ಹಾಕಿ, ಎಲೆ ಬಡಿಸಿ ಒಂದು ಚೊಂಬು ನೀರನ್ನು, ಲೋಟವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಬನ್ನೀಪ್ಪ, ಬಡಿಸಿದ್ದೀನಿ - ಎಂದಳು

ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ.

ರಾಜಪ್ಪನವರು ಹೋಗಿ ಕುಳಿತರು. ದೋಸೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ, ರಾಜಪ್ಪ ನಂಜನಿಗೂ ಬಡಿಸಿದ್ದರೆ? ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗಲೇ ಬಡಿಸ್ತೀನಪ್ಪ, ನಿಮಗೆ ಬಡಿಸ್ಬಿಟ್ಟುಹೋಗೋಣಾಂದುಕೊಂಡೆ, ಎಂದಳು.

ರಾಜಪ್ಪ ಕೊನೆಯ ದೋಸೆ ತಿನ್ನುವಾಗ, ಪಾರ್ವತಿ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ದೋಸೆ, ಬಾಳೆಹಲ್ವ, ಚಟ್ನಿ- ಎಲ್ಲ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಂಜನನ್ನ ಕರೆದಳು. ನಂಜನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹಸಿದಿತ್ತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ. ಪಾರ್ವತಿಯ ದನಿ ಕೇಳಿದ್ದೇ ಓಡಿ ಬಂದ. ತಗೋ ನಂಜ ತಿನ್ನು. ಇನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡ್ತೀನಿ..ಎಂದಳು. ಕೇಳ್ತೀನಿ ಬಿಡ್ರವ್ವ ಬೇಕಾದರೆ - ಎಂದುತ್ತರಿಸಿದ ನಂಜ.

ಇಬ್ಬರದೂ ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿಗಳಾದವು. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತರು. ರಾಜಪ್ಪ ತಾನು ಬಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ. ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಹೇಳಿದರೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತೇಂತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ತಂದಿದ್ದ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಒಳಗಿಡಲು ಹೇಳಿದ. ಪಾರ್ವತಿ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಳಗಿಟ್ಟಳು. ಒಂದೈದು ನಿಮಿಷಗಳಾದ ಬಳಿಕ ರಾಜಪ್ಪ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ 'ಅಪ್ಪ ಯಾವುದೋ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

'ಪಾರ್ವತಿ, ನೀನು ಈಗ ನಂಜೊತೆ ಹೊರಡಬೇಕು ' ಎಂದರು ರಾಜಪ್ಪ.

'ಯಾಕಪ್ಪಾ ಈಗ. ನಾನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಮನೇಲಿ ಅತ್ತೆ-ಮಾವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತೆ.'

'ಸಂಗೊತ್ತು ಪಾರ್ವತಿ. ಆದರೆ ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲೇ ಬೇಕಂತ

ಹಟ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ.'

'ಅಮ್ಮನನ್ನೇ ಕರೆದು ತರಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲಪ್ಪ. ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಹೇಳು? ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೆ ಮನೇಂತಲೇ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು.'

'ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಬರುವಷ್ಟು ಸ್ಥಿತೀಲಿ ಇಲ್ಲ ಪಾರ್ವತಿ - ಎಂದರು ದುಃಖ ತುಂಬಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ.'

'ಯಾಕಪ್ಪಾ ಏನಾಗಿದೆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ? ಒಂದು ಕಾಗದಾನಾದರೂ ಬರೀಬಾರದಾಗಿತ್ತೇನಪ್ಪ.' ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಡಿದಳು.

'ನಿಜಾಮ್ಮ ಬರೀಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪುರಸೊತ್ತೇ ಆಗೊಲ್ಲ. ನಮ್ಮಂಥವರ ಬಾಳು ಯಾತಕ್ಕೆ ಪಾರ್ವತಿ? ಕೈಗೆ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳೇ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದಾಗ ಯಾರು ತಾನೇ ನಮಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಆಗಲೇ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ಮೇಲೆ ಹದ್ದುಗಣ್ಣು ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಲ್ಲ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ. ಮೊದಲಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮಗ ದೇಶಾಂತರ ಹೋದ. ನನ್ನ ಕರ್ಮ' ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡು ಅವರ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಕಳಿಸಿದ್ದು ಆಸ್ತಿ ಅವರಿಗಾಗುತ್ತೇನೋ ಅನ್ನೋ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ! ಈಗ ರೆಕ್ಕೆ ಬಲೀತು. ಅವರ ಇಷ್ಟಬಂದ ಹಾಗೇ ವರ್ತಿಸ್ತಾರೆ. ಬಾಯಿಹಾಕ್ತಾರೆ ಆ ಮಕ್ಕಳೂನು.

'ರಾಜಾ , ಕಿಟ್ಟನಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಯಾವ ರೀತೀಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಲ್ವಲ್ಲ? ಮೊದಲು ಚೆನ್ನಾಗೇ ಇದ್ರಲ್ಲಪ್ಪ?'

ಚೆನ್ನಾಗೇ ಇರ್ತಾರೆ ಮೊದಲಲ್ಲಿ. ವಯಸ್ಸಾಗ್ತಾ ಆಗ್ತಾ ಹೇಳೋವ್ರ ಮಾತು ಕೇಳೋದು ಜಾಸ್ತಿ ಆಗುತ್ತೆ. ವಯಸ್ಸಾಗಿರೋರು ನಮಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರ್ತಾರೆ ಅನ್ನೋ ನಿರೀಕ್ಷೆ ತಪ್ಪಾಯ್ತು. ರಜಕ್ಕೆ ಅವರ ತಂದೆ ಹತ್ರ ಹೋಗ್ತಾರೆ. ಬರ್ತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕುಲಗೆಟ್ಟವರ ರೀತೀಲಿ ಆಡ್ತಾರೆ. ಕೈ ತುಂಬಾ ಕಾಸುಕೊಟ್ಟು ಹಾಸ್ಟೆಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಓದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತಮ್ಮ. ನಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬನ್ರೋ ಎಂದರೆ

ನಮಗೆ ಯಾರು ಅಕ್ಕ? ಯಾರು ಹೋಗ್ತಾರೆ ಆ ಕೊಂಪೆಗೆ ಅಂತ ಮೊನ್ನೆಅಂದು ಬಿಟ್ರು. ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ವಿಷಕುಡಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು. ಇವರದೇ ಅವಳಿಗೆ ಚಿಂತೆ!

ನಮ್ಮ 'ಗೋಪಿ' ವಿಚಾರ ಏನಾದ್ರೂ ತಿಳೀತೇನಪ್ಪ? ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟತಿಳಿದ್ರೆ ಖಂಡಿತಾ ಬರಬಹುದೂಂತ ಅನ್ನುತ್ತೆ.

'ಅದೆಲ್ಲಾ ಭ್ರಾಂತು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಅವನು ನಮ್ಮ ಕೈ ತಪ್ಪಿಹೋದ. ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಅವನು ಸತ್ತಂತೆಯೇ. ಸ್ವಂತ ಮಗನೇ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲ- ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಂದ ಏನಪೇಕ್ಷಿಸೋಣ ಹೇಳು? ಅವನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನೋವಿಲ್ಲ. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದಾಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಸಾಕಾಯ್ತು. ಅವನ ಯೋಚ್ನೇನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ'- ಎಂದರು ನಿರ್ವೇಗದಿಂದ . ಈಗ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳೇ ಆಗಿಹೋಗಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಸಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಸತ್ತಿರಬಹುದು. ಅವನ ಸುಳಿವು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ತಾನೇ ? - ಮಾತು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು.

'ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು' - ಭರವಸೆಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು.

'ಇನ್ನೂ ಬರುತ್ತಾನೇಂತ ಆಸೆ ಇಟ್ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಂದರೂ ಪರಸ್ಪರ ಗುರುತೇ ಹತ್ತದಿರಬಹುದು. ಇವರಿಬ್ಬರ ರೀತಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಕಳೆದ ಮಗನ ಯೋಚನೆ ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿನ ಖಾಯಿಲೆ ಬೇರೆ'- ನೊಂದು ನುಡಿದರು.

'ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದ್ರೂ ನನಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸೋಕೆ ನಿಮಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೇನಪ್ಪ? ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಸತ್ತಂತೆ ತಿಳಿದು ಬಿಟ್ರಾ?'

'ಛೆ! ಬಿಡ್ತು ಅನ್ನು ಸಂಜೆ ವೇಳೆ ಕೆಟ್ಟಮಾತು ಆಡಬೇಡ.'

'ಮತ್ತೇನಪ್ಪ ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದುಸರಿಯಾ ಹೇಳಿ?' - ಎಂದು ಎತ್ತರಿಸಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೇನು, ಬರ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತಂದೆ ಮಗಳು ನಡುವೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಬಿಸಿ ಚರ್ಚೆ - ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ಕೇಳಲು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಕವಿದಿದ್ದ ಗಂಭೀರ ವಾತಾವರಣ ಸಡಿಲಿತು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೂ ಮಾವ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸದೆ ಬಂದ್ರಲ್ಲಾ ಅನ್ನೋದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಆದರೆ ಅದನ್ನುವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ನಗು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

'ಇಷ್ಟು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ಮಗಳು ಅಳಿಯನ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರೀತಲ್ಲ'...

.....'ಬಂದು ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತಾಯಿತು ಮಾವ'- ಎಂದ.

- 'ನಾಲ್ಕೈದು ಗಂಟೆಗಳ ಮೇಲೇ ಆಗಿದೆ. ಬಂದದ್ದೇ ಕಂಠ ಪೂರ್ತಿ ತಿನ್ನಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು ನಿಮ್ಮ ಮಡದಿ. ಭುಕ್ತಾಯಾಸ! ಹೀಗೇ ಕುಂತು ಮಾತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀವು ಬಂದಿರಿ.

'ಅಲ್ಲ ಪಾರ್ವತಿ ಇವರು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಬಾರದಿತ್ತೇ? - ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ.

'ನಾನೇನೋ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸ್ತೇನಂದೆ' - ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ರಾಜಪ್ಪ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ,

'ಹೌದು ಪಾರ್ವತಿಯೇನೋ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಹೇಳ್ತೀನಿ ಅಂದಳು. ಆದರೆ ನಾನೇ ಬೇಡ ಸುಮ್ಮನೆ ಸ್ನೇಹಿತರ ಜೊತೆ ಇರುವಾಗ ತೊಂದರೆ ಯಾಕೇಂತ ತಡೆದೆ. ಏನಾಯ್ತು ಬಿಡಿ ಈಗ?' - ಎಂದರು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ.

'ಅತ್ತೆಯವರನ್ನು ಕರೆತರಲಿಲ್ಲವೇಕೆ ಮಾವ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಚಂದ್ರಣ್ಣ

'ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಗೆ ಮೈ ಹುಷಾರಿಲ್ಲಪ್ಪ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕಂತ ಆಸೆ ಪಡ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನಂಜೊತೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ದಿವಸದ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಕರೆದರು ರಾಜಪ್ಪ.

'ಕೂಡಲೇ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಮಾವನ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅತ್ತೆಗೆ ಮೈ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೂ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡ.

'ಮಾವ ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೇ ಇಬ್ಬರೂ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ನೀವು ಬೇಕಾದರೆ ಪಾರ್ವತೀನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ. ನಾನು ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿ ಬರ್ತೀನಿ' - ಎಂದ.

ಸರಿ, ರಾಜಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅಷ್ಟಾದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. 'ಹಾಗಾದರೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗು ಪಾರ್ವತಿ' ಎಂದದ್ದಕ್ಕೆ, ಪಾರ್ವತಿ - ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೇಳ್ತೀನಪ್ಪ. ಅವರೊಬ್ಬರ ಕೈಲಿ ಮಾವನನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಎರಡೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳ್ತೀನಿ - ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂದಳು.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಒಳಗೆ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ಗಂಡ ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ತಂದೆಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಜೊತೆ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತವರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಮೈ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗಿನಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕಾತರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಹೋಗಿ ಬಾ ಎಂದರು. 'ನೀನೇನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ. ನನಗೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಗಿರೋದ್ರಿಂದ, ಅಂಥ ತೊಂದ್ರೆಯೇನೂ ಆಗೊಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡೋದು ನನಗೇನೂ ಕಷ್ಟವಾಗೊಲ್ಲ. ನೀ ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾ. ಪಾಪ ಆಕೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಂಬಲವಿದೆಯೋ ಏನೋ? ಹಾಗೇ ಚಂದ್ರಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು - ಎಂದಳು.

'ಅವರು ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಬರ್ತಾರಂತೆ ಅತ್ತೆ. ಈಗ ನಾನು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಜೊತೆಗೇ ಹೋಗಬೇಕಂತೆ' -

ಸರಿ, ಹೇಗೋ ಬರಲಿ... ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೇಂತ ಹೇಳು. ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ನೋಡಿ ಬರಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾವನನ್ನು ಗಳಿಗೆಯೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೇ ಆದವು. ತಾಯಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಇರಿಸಿದಳು. ರಾಜಪ್ಪ ಬೇಡಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಪಾರ್ವತಿ.

ಮಾರನೇ ದಿನವೇ ಪ್ರಯಾಣ. ಒಂದು ದಿನ ನಿಲ್ಲುವುದೂ ರಾಜಪ್ಪನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ರಂಗಮ್ಮನವರನ್ನು ಬರುವವರೆಗೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಜೊತೆಗಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಡಬೇಕಿತ್ತು.

ತವರಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಸಂತೋಷ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿತ್ತು. ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೇ ಬೆಳಗಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿದಳು. ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥ ಆದ ಮೇಲೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಗಂಡನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಕರಿಯ,

ರಂಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಮನೆಯ ಕಡೆ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪದೇ ಪದೇ ನೆನಪಿಸಿದಳು. ಚ ಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ನಗು ತಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. 'ನೀನು ಹೊರಡು ಮಹರಾಯಿತಿ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ತೀವಿ' ಎಂದು ಆತುರ ಪಡಿಸಿದ.

ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಮನೆ ಹೊಸ್ತಿಲು ದಾಟಿದಳು. ಗಾಡಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಪ್ಪ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿದ. ನಂಜನೂ ಅನುಸರಿಸಿದ. ಗಾಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ.

ಗಾಡಿ ಹೊರಟಿತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಿ ಬಂದ.

ಸೀತಮ್ಮನ ನರಳಾಟ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ರಂಗಮ್ಮನಿಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚದಂತಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಪ್ಪನ ದೂರದ ನೆಂಟರು, ಪಕ್ಕದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ರಂಗಮ್ಮ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗಂಡಸರನ್ನು ಕರೆತಂದಳು. ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕಾಯಿಲೆ ಇರುವಾಗ ರಾಜಪ್ಪ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದಾಗಿತ್ತೆಂದುಕೊಂಡರು. ಸೀತಮ್ಮ ಗಂಡನನ್ನು ಮಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ್ದರು. ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರು. ಈಗಲೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಸೀತಕ್ಕ. ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿ. ರಾಜಪ್ಪಣ್ಣ ಖಂಡಿತ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಿಲ್ಲೊಲ್ಲ. ನೀವು ಪಾರ್ವತೀನ ನೋಡಬೇಕೆಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಕರೆತರಲು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರ್ತಿದ್ರೂ ಇರಬಹುದು - ಎಂದು ರಂಗಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದಳು.

ಇಲ್ಲ ರಂಗವ್ವ. ನಂಗೇನೋ ಭಯವಾಗ್ತಿದೆ. ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆ ಬರ್ತಾ ಇದೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಮಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಮಗನೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಕಿದವರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಬರೋಕೆ ಮುಂಚೇನೇ ನನಗೇನಾದ್ರೂ ಆಗ್ಬಿಟ್ರೇಂತ ಭಯವಾಗ್ತಾ ಇದೆ - ಎಂದಳು ಕಂಪಿಸುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ.

ಆಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದಿಬ್ಬರು ಗಂಡಸರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಜಪ್ಪನ ಬರವಿಗಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೂರದಿಂದ ಗಾಡಿ ಬರುವ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಾಡಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿತು. 'ರಾಜಪ್ಪ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಆತುರದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. 'ನೋಡಿದೆಯಾ ಸೀತಕ್ಕ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸರೀತಾನೇ. ಈಗ ರಾಜಪ್ಪಣ್ಣ ಬರ್ತಾ ಇದ್ದಾರಂತೆ - ಎಂದಳು ರಂಗಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ.

'ನನ್ನ ಪಾರ್ವತಿ?' - ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು ಕ್ಷೀಣ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.

'ಅವಳೂ ಬರ್ತಿದ್ದಾಳಂತೆ.' ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರು ಸೀತಕ್ಕ ಇನ್ನಾದರೂ.

'ಇನ್ನೇನು ನೆಮ್ಮದಿ ಬಿಡು ರಂಗವ್ವ. ಎಲ್ಲಾ ಮುಗೀತು. ಕ್ಷಣ ಎಣಿಸ್ತಿದೆ ಜೀವ' - ಎಂದಳು, ನೊಂದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ಬಂದೇ ಬಂತು. ರಾಜಪ್ಪ, ಹಿಂದಿನಿಂದ ಪಾರ್ವತಿ ಇಳಿದರು. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ತನ್ನ ನೆಂಟರೂ ಅಲ್ಲಿರುವುದು ನೋಡಿ ರಾಜಪ್ಪನಿಗೆ ಭಯ - ಆಶ್ಚರ್ಯ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಬಂದ ರಂಗಮ್ಮ- ರಾಜಪ್ಪಣ್ಣ, ಸೀತಕ್ಕ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಾರಿಸ್ತಿದ್ಲು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಸಂಕಟ ಪಡ್ತಿದ್ರು. ಬೇಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸೋದು ಒಳ್ಳೇದು - ಎಂದಳು.

ಅವಳ ಮಾತನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ರಾಜಪ್ಪ ಒಳಗೆ ನಡೆದ. 'ಸೀತ, ಸೀತ' ಇಗೋ ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟೆ. ಪಾರ್ವತೀನೂ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ನೋಡು ಸ್ವಲ್ಪ - ಎಂದರು.

ಸೀತ ದಣಿವಿನಿಂದ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟಳು. ರಾಜಪ್ಪ ಪಾರ್ವತಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಖ ಗೆಲುವಾಯಿತು.

ಬಂದೆಯಾ ಪಾರ್ವತಿ! ನೀನು ಬರ್ತೀಯೋ ಇಲ್ವೋ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಹೇಗಿದ್ದೀಯಮ್ಮಾ? .... ಬಹಳ ಸೊರಗಿದ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲ- ಎಂದರು ಮೆಲ್ಲನೆ.

ಪಾರ್ವತಿ ತಾಯಿಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿಗೆ ಸರಿದಳು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಾಯಿಯ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದಳು - ನನಗೇನಾಗಿದೆಯಮ್ಮ. ಚೆನ್ನಾಗೇ ಇದ್ದೀನಿ ನಾನು. ನೀನ್ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟೆ?' ಕಾತುರದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

ಯಾಕೇಂದ್ರೆ? ...ಅದು ನನ್ನ ಕರ್ಮ ! ಪಾರ್ವತಿ ಜೀವನಾ ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರ ಅಲ್ವ? ಈ ನೋವು ನರಳಾಟಕ್ಕೇನಾ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟೋದು? ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಭಗವಂತ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಯೆ?

'ಅದೆಲ್ಲಾ ಈಗ್ಯಾಕೆ ಯೋಚ್ನೆ ಮಾಡ್ತೀಯ? ಸುಮ್ಮನೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಗೋ - ಎಂದಳು.

'ಹೌದು ಪಾರ್ವತಿ. ದೇಹ ತುಂಬಾ ದಣಿದಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ಪೂರ್ತಿ ಬೆಂದಿದೆ. ಇನ್ನು ತಡೆಯೋಕೆ ಆಗೊಲ್ಲ. ಪೂರ್ತಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಗೊಂಡ್ಬಿಡ್ತೀನಿ ಪಾರ್ವತಿ.

'ಥೂ! ಬಿಡ್ತು ಅನ್ನು. ಅಂಥಾ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಆಡಬೇಡ.'

'ನೀನು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಆಗುವಂಥಾದ್ದು ಆಗದೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇ? ಪಟ್ಟಣದ ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಯ್ತು. ಅವರಂದಂತೆ ನನ್ನ ದಿನ ಮುಗೀತಾ ಬಂತು. ನಾನು ಹೋಗೊಲ್ಲಾಂದ್ರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋವ್ರು ಯಾರು? - ಪೂರ್ತಿ ನಿರಾಸೆ ತುಂಬಿತ್ತು ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ.

'ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದ್ರೆ ನಾನು ಹೊರಟುಹೋಗ್ತೀನಿ. ನಂಗೆ ಅಪ್ಪ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಗೊಂಡ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ' - ಎಂದಳು.

'ಸರಿಯಮ್ಮ. ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳ್ತೀನಿ. ನೀನು ಹೋಗ್ತೀನೀಂತ ಮಾತ್ರ ಹೇಳ್ಬೇಡ. ನನ್ನಮಗ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ.' ನೀನು ಹೋದ್ರೆ.. ನನಗೆ ಬದುಕೋಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಗೊಲ್ಲ.. ಹೋಗು, ರಂಗವ್ವ ನೀರು ಕಾಸಿ, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಮೊದಲು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡು ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ನನ್ನಸಾವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ. ಯಾರಿಗೂ ನನ್ನಿಂದ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಪಾಪ, ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ರಂಗವ್ವ ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪೆ ಹಚ್ಚಲಿಲ್ಲ- ಎಂದಳು ಮರುಕದಿಂದ. ತಾಯಿಯನ್ನು ಮಲಗಲು ಹೇಳಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಬಳಿ ಹೊದಿಸಿ ಪಾರ್ವತಿ ಮೇಲೆದ್ದಳು.

ಸ್ನಾನ, ಊಟದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಅವಳಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಯೋಚನೆ. ತುಂಬು ಕಳೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ತಾಯಿ ಎಲುಬಿನ ಗೂಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೂತುಹೋಗಿವೆ ; ಮುಖದಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಮರಿಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಅವು ! - ನೋಡಿದರೆ ಎದೆ 'ಜಲ್ಲೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು' ಆ ತಾಯಿಯ ಹೃದಯ ನೋವು ನಂಜಿನ ಕೊಳವಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟುಕಾಲವೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ! ತೀರಾ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಸುಮಾರು ಸ್ಥಿತಿವಂತನಾಗಿದ್ದ ರಾಜಪ್ಪನವರ ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ರಾಜಪ್ಪನ ತಂದೆಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ. ಆದರೆ ರಾಜಪ್ಪ, ಸೀತಮ್ಮನ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಭೀರ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ, ಅವಳ ಗುಣವಂತಿಕೆಗೆ ಸೋತು ಅವಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾಗಿ ಹಟ ಹಿಡಿದರು. ರಾಜಪ್ಪನ ನಿರ್ಧಾರ ತಂದೆಯ ಹಟಕ್ಕೆ ಸೋಲಲಿಲ್ಲ, ಹೆದರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಸೀತಮ್ಮನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು; ಮದುವೆಯನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಗುಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಾಗಲೀ, ತಂದೆ ತಾಯಿಯಾಗಲೀ ಮದುವೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಪ್ಪ ಹೆದರಲಿಲ್ಲ, ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ತಾಕತ್ತಿದೆಯೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಹಟದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಮೊದಲು ಕೆಲವು ವರ್ಷ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಬಂದು

ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಇವರ ಮನೆಗೆ. ತಂದೆಯೇನೋ ಹಟದಿಂದಲೇ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ತಾಯಿಯ ಹೃದಯ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರು. ಬೇಡಿ ಅಂಗಲಾಚಿದರು. ಅದಕ್ಕೇ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಿಬರಲು ಅನುಮತಿಯಿತ್ತರು.

ರಾಜಪ್ಪ ತಂದೆ ಇರುವ ಕಡೆ ಇರಲೇಬಾರದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದು ಒಂದಷ್ಟು ಕಾಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸ್ವಲ್ಪ ನೆಲ ಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅದೃಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಒಳ್ಳೇ ಬೆಳೆ ಬಂತು. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಮನೆ ಮಠ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಬೇಡವೆಂದು ದೂರವಿಟ್ಟವರೆಲ್ಲಾ ಬರತೊಡಗಿದರು. ತಂದೆ ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಗಳಿಗೆವರೆಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಿ - ಗೋಪಿ - ಇಬ್ಬರೇ ಮಕ್ಕಳು. ಮಕ್ಕಳು ಮನೆ ಮಠ ಆಸ್ತಿ ಹಣ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಿದರು ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ಇಷ್ಟಾದರೂ ಒಂದು ಚೂರು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬಡತನದ ಬದುಕಿನ ನೆನಪೇ ಅವಳ ಅಹಂಕಾರದ ತಡೆಯಂತೆ ಇತ್ತು.

ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಹಟಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಗೋಪಿ, ತಂದೆ ಬೈದರು ಅನ್ನೋ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದ. ಆಟಕ್ಕೆಂದು ಹೋದವನು ಮತ್ತೆ ಮರಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಹುಡುಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾದವು. ಮಗ ಕಣ್ಮರೆಯಾದಂದಿನಿಂದ ಸೀತಮ್ಮನ ರೀತಿಯೇ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಅವನ ನೆನಪು ಅವಳೆದೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಳಲಾಗದ ಮುಳ್ಳಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನೂ ಪಾರ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ಗಂಡ ಬೈದದ್ದಕ್ಕೆ ಮರೆತಂತೆ ನಟಿಸಿದಳು. ರಾಜಪ್ಪನ ಅಣ್ಣನ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನು ತಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಶೂನ್ಯತೆ ರಾಜ, ಕಿಟ್ಟರಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ಓದಲು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಭೀಕರ ಒಂಟಿತನ ಅವಳನ್ನು ಜರ್ಝರಗೊಳಿಸಿತು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಂತ ಗಂಡನ ಅಣ್ಣನಿಂದಲೇ ಕಿರುಕುಳ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತಂದೆಯ ಕಿವಿ ತುಂಬಿ ಆಸ್ತಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಬರದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಆಗಲೂ ಗಂಡ ರೇಗಾಡಿದರೂ, ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಸು ಹಾಕಿ ನನ್ನ ಪಾಲು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗಲೂ ಸೀತಮ್ಮ ಅಡ್ಡ ಬಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರು. ಇರುವ ಆಸ್ತಿಯೇ ಸಾಕಾಗಿರುವಾಗ, 'ಇನ್ನೂ ನಮಗೇಕೆ ಆಸ್ತಿಯ ಚಿಂತೆ' ಎಂದು ಗಂಡನ ಆವೇಶವನ್ನು ವಿರಮಿಸಿದ್ದಳು. ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬೈಯ್ಯುವುದೂ, ತಮ್ಮ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ದೂರು ಹೇಳುವುದೂ ಮೊದಲಾದಾಗ, ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ಸಾಯಬೇಕೆನಿಸಿತು.

ಸಹನೆ, ಶಾಂತಿಗಳ ತವರಾಗಿದ್ದ ತಾಯಿಯ ಕಥೆ ಸುರುಳಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು. ಕಣ್ಣು ಹನಿಸಿದಾಗ ಬೆರಳಿಂದ ಹನಿಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿದಳು. ಇವರ ಆಸರೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ತಬ್ಬಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತೇನೆಂದುಕೊಂಡು ಹೆದರಿದಳು. ಎಲ್ಲೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ, ರಂಗವ್ವ ತಾನು ಇನ್ನು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಿವಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು.

ರಂಗವ್ವನನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅನುಕೂಲ, ದೊಡ್ಡವರು, ತಿಳಿದವರು ಇದ್ದರೆ ಧೈರ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಇರಹೇಳಿದಳು.

ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಂದಾಗ ಸುಮಾರಾಗಿ ಗೆಲುವಿನಿಂದಲೇ ಮಾತಾಡಿದವಳು, ಈಗ ಮತ್ತೆ ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಂಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಒಳಿತು - ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಳು.

ಅಪ್ಪನನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಅವರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು. ರಾಜಪ್ಪ ಈ ಮೊದಲು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ. ಈಗ ಪ್ರಾರಂಭದೆಶೆಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿದರೆ ಅಪಾಯವಾದೀತೆಂದಿದ್ದರು. ಸೀತೆಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಪ್ಪ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಅದರ ನಂತರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದರು. ಹೊರಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸೀತೆಗೆ ಒಳಗೆ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಟರು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಳು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತನಗೇನು ಖಾಯಿಲೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಯಾವುದೋ ಭಯಂಕರ ಖಾಯಿಲೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಧೈರ್ಯಗೆಡಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಸೊರಗಿ ವ್ಯಥೆಪಡುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಗಂಡನಿಗೆ ನೋವಾದೀತೆಂದು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಗೆಲುವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಒಳಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ಏನೊಂದನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಶಾಂತವಾಗೇ ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಈಗ ಅವಳ ಖಾಯಿಲೆ. ವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ ತೀರಾ ಗಂಭೀರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಪರಿಣಾಮದ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ರಾಜಪ್ಪನಿಗೆ ಇತ್ತು. ಆದರೂ ಸಾಯುವಾಗಲೂ ಮಿಣುಕು ಬದುಕಿನ ಆಸೆ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯುವಂತೆ, ರಾಜಪ್ಪ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮಾರನೆ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು, ಸೀತಮ್ಮ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಸರಾಡಿದರೂ, ಗಂಡ ಮಗಳು ಕಂಬನಿ ದುಂಬಿಕೊಂಡು ಬೇಡಿದಾಗ, ಇವರಾಸೆಗೇಕೆ ನಾನು ಅಡ್ಡಿ ಬರಲಿ. ನನ್ನ ತುದಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರೋವಾಗ ಇವರೆಂಥಾ ಮೂರ್ಖರು. ನಂದಿ ಕರಕಾದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಬಯಸುತ್ತಾರೆ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ನೆಂಟ ರಾಘವನ ಕಾರನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನತ್ತ ನಡೆದರು. ಪಾರ್ವತಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದರೂ ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ರಾಜಪ್ಪ ಸೀತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೇ ಹೋದರು. ರಾಜು, ಕಿಟ್ಟರ ನೆನಪು ಬರದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ

ಖಾಯಿಲೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಬರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಾಗಿ ದಾರಿ ಕಾದಳು. ಊಟ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನಿಂದ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿಯಾದರೆ...ಇದೊಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಯಿಯಿಂದ ವಂಚಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದಳು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೂ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಲಾರ. ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮಿಚ್ಚೆಯಂತೆ ನಡೆದರೆ ದೇವರು ಧರ್ಮಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮುಗ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸು ಮೂಲಭೂತ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಿರಿಸಿ ಕಾಣದ್ದಕ್ಕೆ ಕೈಮುಗಿದು ಸಾಂತ್ವನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮಾತಿನಂತೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬಂದ. ಅವನು ಬಂದದ್ದು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಆ ಕೂಡಲೇ ಅವನೊಂದಿಗೆ ತಾಯಿ ಬಳಿಗೆ ಹಾರಿಹೋಗೋಣ ವೆಂದು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಕ್ಕಿ ಫಡಪಡಿಸಿತು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ನೊಂದುಕೊಂಡ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಯಾವ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಂನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಹುಡುಕುವುದು? ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಬದುಕಿ ಬಂದರೆ ಸಾಕು - ಎನಿಸಿತು ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ.

ಸಂಜೆ ಆರು ಘಂಟೆಗೆ ಕಾರು ಮರಳಿ ಬಂತು. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲ, ತಂದೆ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಅರ್ಧ ಘಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ರೆಡಿಯಾದರು. ಮತ್ತೆ ರಂಗವ್ವನೇ ಶರಣು ಎಂದುಕೊಂಡು ಮನೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಆಕೆಗೆ ವಹಿಸಲು, ಆ ಉದಾರ ಹೆಂಗಸು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

ಕಾರು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನತ್ತ ಹೊರಟಿತು.

ಇವರು ನರ್ಸಿಂಗ್ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜರ್ಝರಿತರಾದ ತಂದೆ

ಎದುರು ಬಂದರು. ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಉತ್ತರಕೊಡದೆ ವಾರ್ಡಿನೊಳಗೆ ನಡೆದ ಇಬ್ಬರೂ ಇವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಕಂಡದ್ದು ತಾಯಿಯ ಶವ! ಪಾರ್ವತಿ ಎಳೆ ಮಗುವಿನಂತೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ರಾಜಪ್ಪ ಬಲವಂತದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ತಂದರು. ಅಳಬೇಡ ಪಾರ್ವತಿ, ಅತ್ತರೆ ಅಮ್ಮನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಲ್ಲ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ನೋವಿಗೆ ನರಳುತ್ತಾ ತನ್ನದನ್ನು ಮರೆತು ನಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದು, ಮ

ನಿನ್ನ, ನನ್ನ ಅಳು ಏನು ಬಂತು, ಪ್ರಪಂಚವೇ ಅತ್ತರೂ, ಅವಳು ಮರಳುವುದಿಲ್ಲ - ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರು. ಪಾರ್ವತಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಅಪ್ಪನ ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತು ತುಟಿಯಾಚೆಗಿನದು. ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಅಳಲು. ಹೊರಗೆ ಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ಒಳಗೆ ಜಗ್ಗುತ್ತದೆ - ಎಂದು.

ರಾಜಪ್ಪ ಮಡದಿಯ ಶವವನ್ನು ಊರಿಗೆ ಹೊತ್ತು ತಂದ. ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಮರುಗಿತು, ವೈಭವವಾಗಿ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸಿದ. ತಾವು ಉಳುವ, ಬೆಳೆವ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ.

ಪಾರ್ವತಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಕ್ಷಣ ಹೋಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಉಳಿದ. ಮಾವನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ಉಳಿಯಲು ಹೇಳಿದ ಚಂದ್ರಣ್ಣ. ಪಾರ್ವತಿಯೂ ತುಂಬಾ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಳು. 'ಒಬ್ಬರೇ ಇದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದೇನಿರುತ್ತೆ. ನೀವೂ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದು ಬಿಡಿ ಅಪ್ಪ - ಎಂದಳು. 'ಸೀತ ಬದುಕಿದ, ಬಾಳಿದ, ನಕ್ಕ, ನಶಿಸಿದ - ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದುಂಟೇ ಪಾರ್ವತಿ? ಅವಳಿಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ, ನನಗಾಗಿ. ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಹೇಳು? ಅವಳೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು

ಪಡೆದದ್ದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಾನೂ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ - ಎಂದು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾತಾಡಿದರು. ಮಾತು ತೆಗೆದರೆ ಅಮ್ಮನ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅಪರೂಪವಾಗಿಯೇ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದೂ ಒಂದೊ, ಎರಡೋ ಮಾತು!

ಪಾರ್ವತಿ, ಎರಡು ತಿಂಗಳು ತಂದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಳು. ಮದುವೆಯಾದವಳು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆದಳು. ಅದೇ ಉತ್ತರ. ಸರಿ, ಪಾರ್ವತಿ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆಂದಾಗ, ರಾಜಪ್ಪ 'ಇರು' ಎನ್ನಲಿಲ್ಲ 'ಹೋಗು' ಎನ್ನಲಿಲ್ಲ. ನಂಜನನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪಾರ್ವತಿ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟಳು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ, ನಂಜನಿಗೆ, ತಂದೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರು' ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದಳು. ನಂಜನಿಗೂ ನೋವಾಗಿತ್ತು. ಏನೇ ಆಗ್ಲಿ, ಇವರಿಗೆ ಈ ಕಸ್ಟ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು ದ್ಯಾವರು. ಒಳ್ಳೇ ಜನೀಕ್ಕೆ ಇಂಗೇ ಕಣವ್ವಾ.. ನೀವೇನೂ ಯೋಚ್ನೆಮಡಿಕ್ಕೋಬ್ಯಾಡಿ. ನಾನು ಅಯ್ಯಾವರ್ನ ಚೆಂದಾಗಿ ನೋಡ್ಕೋತೀನಿ. ನಮ್ಮಪ್ಪನಂಗೇ ಅಪ್ಪಾ ಅವ್ರೂನೂ - ಎಂದ.

ನಂಜನಿಗೆ ಇರುವ ಮನಸ್ಸು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಿಂದು, ಉಂಡು, ಕೊಂಡು ಹೋದ ಜನರಿಗೆ ಇರಬಾರ್ದೆ? ಕೊನೆಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಕ್ಕಳೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಚೆನ್ನಾಗಿರುವಾಗ ತಿನ್ನೋಕೆ ಬಂದ್ರು, ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಂತೆ ಹಿಂದೆ ನಿಂತರು. ಈ ಲೋಕದ ನೀತೀನೇ ಇಷ್ಟಿರಬೇಕು. ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

'ಅವ್ವ, ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ಭಾಳ ಒಳ್ಳೇವ್ರು ಕಣವ್ವಾ. ನಂತಾವ ಏಟೊತ್ತು ಕುಂತ್ಕೊಂಡು, ಕಷ್ಟ ಸುಖಾನ ಇಚಾರಿಸ್ತಾ ಇದ್ರು. ಬಾಯಿತುಂಬಾ ಮಾತಾಡಿದ್ರು, ನಿಮ್ಮನಂತೂ ಏಟು ಒಗಳಿದ್ರೂಂತ! - ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

'ಹೌದೇಳು ನಂಜ. ತಮ್ಮ ವಸ್ತು ಅಂದ್ರೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದಿದ್ರೂ ಒಳ್ಳೇದೂಂತ್ಲೇ ಹೊಗಳ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬೆಲೇನಾ? - ಎಂದಳು ನಗುತ್ತ.

ಬಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಗೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬಂದಿದ್ದ. ಪಾರ್ವತಿ ಮೊದಲೇ ಕಾಗದ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಇಳಿದಳು. ನಂಜ ಸಾಮಾನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊನೆಗೆ ತಾನಿಳಿದ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಇಳಿದು, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ತಂದಿದ್ದ ಗಾಡಿಯ ಕಡೆ ನಡೆಯಲು, ಬಸ್ಸು ಇವರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿಹೋಯಿತು. ಬಸ್ ದೂರ ಸರಿದಂತೆ, ತವರೇ ಇನ್ನು ತನಗೆ ದೂರವಾಯಿತೆಂದುಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಳು ಪಾರ್ವತಿ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಗಮನಿಸಿದ. ಆದರೆ ವಿವರಣೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದವು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಏರುಪೇರುಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಮನೆ, ಅದೇ ಊರು, ಅದೇ ನೆಲ. ಅದೇ.. ಅದೇ... ಆಗಿತ್ತು. ಜೀವನವೆಂದರೆ ವಾಕರಿಕೆ ಬರುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ಹುಟ್ಟಿಗಿಂತ ಸಾವಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು.

ವಿಶ್ವನಿಂದ ಮೊದಲಾದ ಸಾವಿನ ಚಕ್ರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಯಾಯಿತು. ಬಹುಶಃ ಇಷ್ಟು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಾವುಗಳು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಇರಲಾರದೇನೋ ಎನಿಸಿತು. ಗಂಡನಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಸಾಯಬೇಕೆಂಬ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನ ಮನೋನಿರ್ಧಾರವೇ, ಅವಳ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿತೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಕಾಲುಜಾರಿ ಬಿದ್ದವಳು, ಮತ್ತೆ ಮೇಲೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅರೆಮರುಳಾಗಿ ನರಳಿದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಆಕೆಯ ಸಾವಿನ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಅವಳ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದ.

ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಿಪ್ಪೆಯ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವ ಪಾರ್ವತಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ; ಯಾವುದಕ್ಕೂ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಮನೋಭಾವ ಇಬ್ಬರದೂ, ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕನಸುಗಳೂ ಕೇವಲ ನೆನಪಿನ

ಬುತ್ತಿಗಳಾದವು. ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬದುಕೇ ಬೇರೆತೆರನದಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತದ್ದೇ ಮತ್ತೊಂದು ತೆರ.

ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಹೊಸದಾಗಿ ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸ್ವರ್ಗದ ಛಾಯೆ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ತುಂಟುತನ ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದು ಮೇಲೆ ನುಡಿಸಿದರೂ, ಒಳಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ಊರಿನ ಬನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡಿರು. ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿದರು. ಕೆರೆ, ಕುಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾಟವಾಡಿದರು. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ಹಸಿಮ್ಮೆ, ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ, ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಂದೊಂದು ಮರ, ಹಕ್ಕಿ, ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದ. ಹೊಲಗಳ ಆಜೆ, ದೂರದ ಬಯಲಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹಿಮಾಲಯವೆಂಬಂತಹ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತಲೆ ಎತ್ತಿನಿಂತ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೇರಿ, ಬೀಸಿ ಬರುವ ಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಅನುಭವಿಸುವುದೆಂದರೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಬಹಳ ಖುಷಿ. ಪರಿಶುಭ್ರವಾಗಿ ತೊಳೆದಂತಿದ್ದ ನಿರ್ಮಲ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ತೇಲಿಬರುವ ಮೋಡಗಳು, ಆಕಾಶ ಕೊಳೆಯಾದೀತೆಂದು ಹೆದರಿ, ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಬರುವ ಸುಹಾಸಿನಿಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ - ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು ಪಾರ್ವತಿ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ನಕ್ಕು, ಅವಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಹೊಗಳಿ, ಅವಳನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸಿದ. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟು, ಮೂಡಿಸಿದ ಕೆಂಪು ಸಂಜೆ ಸೂರ್ಯನು ಕದ್ದುಹೋದನೆಂದು ಚುಡಾಯಿಸಿದ. ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಸುತ್ತಾಡುವ ಈ ಜೋಡಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು. ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪರಿಚಿತವಾದವು. ಕೆಲವರು ನಕ್ಕರು!

ಇವೆಲ್ಲಾ ಗತಿಸಿಹೋದ ವೈಭವದ ದಿನಗಳು ಈಗ ಅವೆಲ್ಲಾ ಅವಶೇಷಗಳು. ಅಂದ ಚೆಂದಗಳೂ ಕಾಣದಷ್ಟು ಭಗ್ನವಾಗಿವೆ.

ಮುವ್ವತ್ತರ ಗಡಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳ ಆಸೆ ದಟ್ಟವಾಯಿತು. ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರಿದ್ದರೂ ಒಂಟಿತನವೇ. ಈ ಒಂಟಿತನಕ್ಕೆ ಮಗುವೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಎನಿಸಿದರೂ, ಆದು ತಮಗೆ ದಕ್ಕದ್ದು ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಆಸೆ ಸುಪ್ತಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಒಳಗೇ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಾನು ತಾಯಿಯಾಗಲಾರನೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅವಳಿಗೆ ತುಂಬಲಾಗದ ಆಸೆ ಎನಿಸಿದ್ದು ಎದೆಯ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಕಾವು ಪಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಏನೇ ಆದರೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಧರ್ಮದಂತೆ ಕೆಲಸ ನೆರವೇರಿತು.

ಕಾದು ಕಾದು ಬೇಸತ್ತ ನೆಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ ತುಂಬ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ದಿನದಿಂದ ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾಯಾರಿದ್ದ ಪ್ರಕೃತಿ ತಣಿಯಿತು. ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳು ಉದುರೆದ್ದ ಮರಗಿಡಗಳೆಲ್ಲಾ ಪುಲಕಿತಗೊಂಡವು.

ಬಾವಿಗಳು, ಕೆರೆಗಳು ಬತ್ತಿಹೋಗಿದ್ದವು. ನೀರು ಕಾಣದೆ ತಳಅಂಟಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದೆರಡುದಿನ ಈ ಮಳೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ವೃಕ್ಷಗಳೆಲ್ಲಾ ರೂಕ್ಷಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಳೆ ಬಾಡಿ ನೆಲದ ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರಾಡಿ, ಹಾರಾಡಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ತೊಳಲಾಡಿ, ಹುಡುಕಾಡಿ, ನೀರಿನ ಹನಿಯೂ ಕಾಣದೆ, ಕಾಣಲು ಆಗದೆ ರೆಕ್ಕೆ ಸೋತು ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೇವಿಲ್ಲದೆ ಮುದಿಬಿದ್ದವು ಪಶುಗಳು. ಮಳೆ - ಮಳೆ - ಎಂದು ಮಾತ್ರವೇ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾಲಗೆಗಳೂ ಸೋತು ಸೇದಿಹೋಗಬೇಕಿದ್ದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಳೆ! ಅಬ್ಬ! ಎಂಥ ಸಂತೋಷ - ಎನಿಸಿತು. ಈ ಗಳಿಗೆಗೆ ಮಳೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಮೂಡಿದ ಪುಲಕ - ಬೇರಾವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸೆಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಉಸಿರು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿದೆ. ಗಾಳಿಯ ಬಿಸಿ ನಂದಿದೆ. ಅದರ ಬೀಸು ಹಿತವಾಗಿದೆ. ಮಳೆಯಿಂದ ನೆಲದ ಹೊಕ್ಕುಳಿಂದ ಹೊರಟ ಮಣ್ಣಿನ ಸೌರಭ ಮೂಗಿಗೆ ರುಚಿಯಾಗಿದೆ.

ಮಳೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನೆಲದ ತಪಸ್ಸು ಫಲಿಸಿದೆ.

'ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಈ ವಾತಾವರಣ ಬಹಳವಾಗಿ ಹಿಡಿಸಿತು. ತನ್ನ ಬಸಿರತ್ತ ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಕ್ಕಳು ಪಾಪ! ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದಾನೋ ಎನಿಸಿತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಇವನು ನನಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಎಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥಿ! ನನ್ನ ನಿರಾಸಕ್ತ ಬದುಕು ಅವನಿಗಪಾಯವೆಂದೋ ಏನೋ ಈಗಲೇ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಘಟಿಂಗ ! ಎಂದುಕೊಂಡು ಭಾವೀ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದಳು.

ಹಿತ್ತಿಲಿನಿಂದ ಕರುವಿನ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ತಾಯಿ ಹಸುವಿನಿಂದ ದೂರ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದರು. ಆ ಕರೆ ಕೇಳಿದ್ದೇ ಪಾಪ! ಎನಿಸಿ, ಕಷ್ಟದಿಂದ ಎದ್ದು ನಡೆದಳು. ಬಿಗಿದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಕರು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಳಿಸಾರಿ ಕುಣಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ್ದೇ, ಚಂಗನೆ ನೆಗೆದು, ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಾಯವಾಯಿತು ಕರು. ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದರೆ ಹಸುವಿನ ಮೊಲೆಗೆ ಮೊಗವಿಟ್ಟು ಚೀಪುತ್ತಿದೆ! ತನ್ನಲ್ಲೇ ನಕ್ಕಳು.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಗಂಡು ಮಗುವೇ ಆಯಿತು. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುದ್ದಾಗಿತ್ತು ಮಗು. ವಿಶ್ವನನ್ನು ಮರೆಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದುಕೊಂಡರು. ವಿಶ್ವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ಮಾವ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಇವನು ಸಾಕಷ್ಟು ಒಂಟಿತನವನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅತ್ತೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಇದ್ದಂತೆ - ಎನಿಸಿತು ಪಾರ್ವತಿಗೆ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಪತ್ರ ಸೇರಿದ್ದೇ, ಅಕ್ಕ ಜಾನಕಿ ಬಂದೇ ಬಂದಳು. ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಪಾರ್ವತಿಯ ಬಾಣಂತನ ಮಾಡಿದರೆ, ನಂತರ ಅವಳೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಜಾನಕಿಗಂತೂ ಕೈಗೊಂದು ಕಂಕುಳಿಗೊಂದು - ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ ಮಕ್ಕಳು ತುಂಬಾ! ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಹಿರಿಯ ಸೊಸೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಕೆ ತವರಿಗೆ ಬಂದದ್ದೇ ಅಪರೂಪ... ಜಾನಕಿಯ ಗಂಡ ಊರಿಗೇ

ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ವೆಂಕಟರಾಯಪ್ಪನ ಮಗ. ಹೊರಗೆ ಹೊರಟರೆ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡುವ ಜನ. ಆದರೂ ಆತನಿಗೆ ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲ. ತಂದೆಗೆ ವಯಸ್ಸಾಯಿತಂತ ಯಜಮಾನಿಕೆಯೆಲ್ಲಾ ಈತನಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ತಲೆ ತುಂಬಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆ ಆತನಿಗೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲೂ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಭಾವನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಾಗ ಕೂಡಲೇ ಮನ್ನಿಸಿ, ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟ.

ತಮ್ಮನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೂ ಬೇಸರವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ನಾದಿನಿಯ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಬಂದಳು. 'ಗಂಡು ಮಗು' ವೆಂದು ತಿಳಿದು ಜಾನಕಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿಗಿಂತಲೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. 'ಚಂದ್ರು ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಗಂಡು ಹುಟ್ಟಿದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿಯೇ ನಾಮಕರಣ ನಡೆಸೋ - ಎಂದಳು'. ಆದರೆ ಪಾರ್ವತಿ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. 'ನಾವು ನಕ್ಕರೆ ಅವನು ಅಳಿಸುತ್ತಾನೆ' - ಎನ್ನುವ ಭಾವ ಪಾರ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಯಾವ ಆಡಂಬರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮಗನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

'ಮಗು ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಅಳಲಿಲ್ಲವಂತೆ' ಈ ಮಾತು ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹರಡಿತು. ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಮಗುವನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಚಿವುಟಿ ಅಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಆಗಲೂ ಅತ್ತದ್ದು ಮಗು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣ. ಆಮೇಲೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಮೈಲಿಗೆ ಕಳೆದು ಸ್ನಾನವಾಯಿತು ಪಾರ್ವತಿಗೆ. ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಸರಿಹೋಯಿತು. ವಿಶ್ವನನ್ನು ಸಾಕಿದ ಅನುಭವ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈಗೇನೋ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಸದೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಗುವೂ ತಾಯಿಗೆ ಹಿಂಸೆಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹಗಲಾಗಲೀ, ರಾತ್ರಿಯಾಗಲೀ ಮಗು ಅಳುವುದೇ ಕಡಿಮೆ. ಕೊನೆಗೆ ಹಸಿವಾದಾಗಲೂ ಅಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಿ ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತು ತಿಳಿದು ಹಾಲೂಡಿಸಿದರೆ ಸರಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತುಟಿಪಿಟಕ್ಕೆನ್ನದೆ ಮೂರು ಮೂರು

ದಿವಸವಾದರೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು ಮಗು.

ಹದಿಮೂರನೇ ದಿನ ಮನೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ 'ನಾಮಕರಣ' ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ವಿಶ್ವನ ನಾಮಕರಣ ತವರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಹಳೆಯ ಘಟನೆಗಳು ನೆನಪಾದವು. ತಾಯಿ ಎಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಓಡಾಡಿ ಊರಿಗೆ ಊರನ್ನೇ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದಳು ! ...ಛೆ ! .. ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಶುಭದ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಕೂಡದೆನಿಸಿತು - ಬೇರೇನೋ ವಿಚಾರದತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿದಳು.

ಜೋಯಿಸರು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಗಂಡ ವಿಷ್ಣು ಜೋಯಿಸ ಬಂದಿದ್ದ, ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿಸಲು. ಜೋಯಿಸರೂ ಕಾಲನ ಕೈಯಿಂದ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅದು ಮನದಟ್ಟಾಗಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದಲೇ , ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಮೊಮ್ಮಗಳು, ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆ, ವೃತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗಲೇ, ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೇ ಗಂಡನ ಜೊತೆಗೆ ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ತನ್ನಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಗುರುತು ಹತ್ತದಂತೆ, ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗಿ, ದೊಡ್ಡ ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತುಂಬು ತಾಯ್ತನ ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿದೆ. ತನಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅವಳು ತಾಯಿಯೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ! ಅವಳನ್ನು ನೋಡನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ತಾಯಂದಿರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೋ ಏನೋ ಎನಿಸಿತು. ವಿಷ್ಣು ಜೋಯಿಸ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಳಿಗೆ, ದಿನ, ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿ, 'ಶಂಕರ' ಅನ್ನೋ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತುಂಬ ಹಿಡಿಸಿತು. ಶಂಕರನಷ್ಟೇ ಮುಗ್ಧವ್ವಾಗಿ ನಿರುಪದ್ರವಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮಗುವಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗುವ ಹೆಸರು ಮತ್ತೊಂದು ಇರಲಾರದೆಂದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಶಂಕರ ... ಶಂಕರ... ಶಂಕರ ಮೂರು ಬಾರಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ

ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ. ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ನಕ್ಕದ್ದನ್ನೇ ಕಾಣದ ಮನೆಯವರಿಗೆ, ಈಗ ಮಗು ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು!

ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಚದುರಿದರು. ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿ, ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸವಿಟ್ಟಳು. ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರಿಗೂ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬೇಡಬೇಡವೆಂದರೂ ಪಾರ್ವತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣು ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಮಗುವಿನ ಜಾತಕ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ವಿಷ್ಣು ಜೋಯಿಸ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೂ, ಜಾತಕಫಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಛಲವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಜೋಯಿಸರಂದದ್ದಕ್ಕೆ, ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಜಾನಕಿ ಕೈಕೂಸನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಂದಿದ್ದಳು. ತುಂಬ ಬಡಕಲಾಗಿತ್ತು. ತಾಯ ಎದೆ ಹಾಲಿಲ್ಲದೆ ಈ ಕೂಸು ಮಾತ್ರ ತುಂಬ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಿತಂತೆ. ಬೇರೇನೂ ಆ ಮಗು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಅನ್ನುವಂಥಾದ್ದು. ಅಮ್ಮನ ಮಗಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಒಂದು ವರುಷ ಕಳೆಯುವವರೆಗೆ ಜಾನಕಿಗೆ ಈ ಮಗುವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಯಾಸವಾಯಿತಂತೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೈಹತ್ತಿ ಗುಂಡುಗುಂಡಾಗಿದೆ - ಎಂದು ಅವರು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಬೇರೆಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಡಕಲೇ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಜಾನಕಿಯ ಅದೃಷ್ಟವೋ ಏನೋ, ಮಗು ಪಾರ್ವತಿಗೆ, ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಡುವುದೂ ಮಹಾ ಇಷ್ಟ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಆ ಮಗುವಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು, ಕಣ್ಣು ಮೂಗುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಏನಾದರೂ ಕೈ ಕಾಲು, ಕಣ್ಣು ಎಳೆದಾಡೀತೆಂದು ಭಯದಿಂದ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೆ ವಿನಃ ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ಕಾಟವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಜಾನಕಿಗೆ ಮನೆಗೆಲಸ, ಬಾಣಂತಿ

ಅಡಿಗೆ - ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜಾನಕಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಈರನ ಹೆಂಡತಿ ಚಿಕ್ಕಿ ಸುತ್ತುಗೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದ್ದಳು. ಜೊತೆಗೆ ಮಗುವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಮಗುವಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಅವಳೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಚಿಕ್ಕಿ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಬಿಡೀ ಅವ್ವ. ನೀವು ಹಸಿ ಬಾಣಂತಿ. ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳಂತ ಮಾಡ್ತೀರ? ಮಗುವಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಕೈಯೇನೂ ಸವೆಯೋದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! - ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

'ಚಿಕ್ಕಿ, ನೀನು ಈ ಮಗುವಿಗೆ ಮಾಡೋ ಸೇವೆ ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಋಣ ಮಾಡಿರಬೇಕೇನೋ ಅನ್ಸತ್ತೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನ್ಯಾಕೆ ಆ ಮಗೂನ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಚ್ಕೊಳ್ತಿ? ತಾಯಿಯಾದ ನನಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲೇ ? ಎಂದಳು ನಗುತ್ತಾ.

'ನಿಮಗೆ ಆಮೇಲೆ ಮಾಡೋದು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಈಗ ನಿಮಗೆ ತೊಂದ್ರೆ ಆಗ್ಬಾರ್ದೂಂತ್ಲೇ ಅಲ್ವ ನಾ ಮಾಡ್ತಿರೋದು? ನಾನಿರೋಗಂಟ ನೀವು ಮಗುವಿನ ಯೋಚ್ನೆ ಬಿಡಿ' ಅಂದಳು.

'ಅಲ್ವೆ ನಿಂದು ನೋಡಿದ್ರ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಸಾಲದು ಅಂತ, ಈಗ ನನ್ನ ಮಗನ ಸೇವೇನೂ ಮಾಡ್ತೀಯಲ್ಲೇ ನಿಂಗೇನು ಬೇಸರ ಇಲ್ವಾ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

'ಬ್ಯಾಸರ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು? ಇಂಥ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಅತ್ತು ಇಂಸೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನೆ ಬ್ಯಾಸರ ಆಗೋದು?'

'ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಇವನಿಗೆ ನೀನೇ ತಾಯಾಗ್ತೀಯ' - ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದಳು.

'ಅಂಗೇ ಆಗ್ಲಿಬಿಡ್ರವ್ವ. ದ್ಯಾವರು ಆ ಅದೃಷ್ಟಕೊಟ್ಟರೆ ಬ್ಯಾಡಾನ್ನಾರೆ. ಸವಾಲಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರದಂತಿತ್ತು ಮಾತು. 'ಚಿಕ್ಕಿ' ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ಆದರಗಳೇ, ಚಿಕ್ಕಿಯ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಗೆ ಕಾರಣವಾದವು. ತನ್ನ ಮನೆಗೆಲಸಗಳನ್ನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಚಿಕ್ಕಿಗೂ ಊಟಕ್ಕಿಟ್ಟು, ಮನೆಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈರ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ನಿಂತರೆ ಚಿಕ್ಕಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಜೊತೆಗಾದಳು.

ಶಂಕರನಿಗೆ ವರ್ಷ ತುಂಬಿತು. ಮೈ ಕೈ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ವಿಶ್ವನಷ್ಟು ಚುರುಕುತನ ಲವಲವಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾರಾದರೂ ಬಂದ ಸದ್ದಾದರೆ ಗಕ್ಕನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಚ್ಚಿ ಶೂನ್ಯದಲ್ಲೇನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಂತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕದಲದೆ ಕೂತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನಗುವುದಾಗಲೀ, ಕೇಕೆ, ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದ ಕುಕಿಲುವುದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಮಕ್ಕಳು ಬಂದರೂ ಅವರೊಡನೆ ಬೆರೆಯುವ ಆತುರ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಇವನು ವಿಶ್ವನಂತಲ್ಲ, ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೂ ಅಲ್ಲ- ಎಂದು. ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿ, ಕುಪ್ಪೆಯಾಗಿ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದ ಇವನಿಗೆ ಕಾಲು ಬರುತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಶಂಕೆಯಾಯಿತು. ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುವ, ನಡೆವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪಾರ್ವತಿ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಇಬ್ಬರೂ ಮಗುವಿನ ನಿರಾಸಕ್ತ ರೀತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಶಂಕರನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳಂತಾದರು. ಅವನನ್ನು ನಗಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ಶಂಕರ ದೇವರ ಕೋಣೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೇಗೋ ಸರಿದು ಕೂತಿದ್ದ. ಪಾರ್ವತಿ ಅವನಿಗಿಂತ ಎರಡು ಮೂರಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, 'ಶಂಕರ .... ಶಂಕರ' - ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆದಳು. ಶಂಕರ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮತ್ತೆ ಪಾರ್ವತಿ ಕೂಗಿದಳು. ಶಂಕರನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ. ಆದರೆ ಆ ಪುಟ್ಟ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೋಪವಿತ್ತು! ಪಾರ್ವತಿ ಸ್ತಂಭಿಸಿದಳು. ಇವನು ನನ್ನ ಮಗುವೊ, ಇಲ್ಲ ದೇವರ ಮಗುವೋ - ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಮರುಗಳಿಗೆಯೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಾ ಶಂಕರ - ಎಂದು ಆರ್ತವಾಗಿ ಕೈ ಚಾಚಿ ಕರೆದಳು. ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದ. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಉಕ್ಕಿ ಬಂತು. 'ಶಂಕರ' 'ಮಗು' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವನ್ನೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿದಳು.

ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಹೋದರೆ ನನ್ನ ಮಗು ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ - ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಂಡಳು. ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತು ನಡಿಗೆ ತಡವಾಗಿ ಬರುವುದುಂಟು - ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಳು.

ಜಾನಕಿಯಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂದಿತ್ತು. ಹಿರಿಯ ಮಗಳಾದ ಶಕುಂತಳೆಗೆ ಮದುವೆ - ಅಂತ. ಪಾರ್ವತಿ - ಚಂದ್ರಣ್ಣರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮನೆ, ಶಂಕರ ಇವರ ಯೋಚನೆ! ಮನೆಗೆ ಬೀಗಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು. ಹೋಗದೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶಂಕರನನ್ನು ಮದುವೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅವನ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿ ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆದು, ತಲೆಗೊಂದು ಮಾತು ಆಡಿಯಾರೆಂಬ ಶಂಕೆ. ಚಿಕ್ಕಿಯೇಯೇನೋ ಇವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ನೋಡಿದವರು ಏನೆಂದು ಕೊಂಡಾರು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದಾಗ, ಯಾರೇನೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತಾರೆನ್ನುವುದು ಬೇಡ. ನೀನು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಚಿಕ್ಕಿಯಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಾ ಮಗುವನ್ನು ಎಂದ.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಆ ಮಾತೊಂದು ಸಾಕಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕಿಯ ಎರಡನೆ ಮಗ ಪುಟ್ಟ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬುಗುರಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕರೆದು ಹೇಳಿದಳು - ಪುಟ್ಟ ಬೇಗ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನ್ನ ನಾನು ಕರೆದೆ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕರ್‍ಕೊಂಡು ಬರ್‍ತೀಯಾ ಎಂದಳು, ಬುಗುರಿಗೆ ದಾರ ಸುತ್ತುತ್ತಲೇ ಹೇಳಿದ - ಓ - ಈಗೊಂಟು ಆಗ್ಬಂದ್ಬಿಡ್ತೀನಿ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೈಲಿ ಅವೆರಡನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಓಡಿದ.

ಚಿಕ್ಕಿಯ ಗುಡಿಸಲು ಇದ್ದದ್ದು ಎರಡನೇ ಬೀದೀಲಿ. ಕೇವಲ ಐದೇ ಐದು ನಿಮಿಷದ ನಡಿಗೆ. ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೇಳಿ ಒಳಗೆ ನಡೆದಳು. ಶಂಕರ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಏನೇನೋ ಮಣಮಣಿಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವಳಿಗೂ ನಗು ಬಂತು. 'ಶಂಕು' - ಎಂದಳು. ಶಂಕರ ತಿರುಗಿ ಅವಳು ಕರೆಯದೆಯೇ ಬಂದ.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಈ ಮಗುವೇ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಕರೆದ ಕೂಡಲೇ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕರೆದೂ ಕರೆದೂ ಬಾಯಾರಿದರೂ ಕಿವುಡನಂತೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಈ ಕಡೆಯೂ ತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಂಥ ವಿಚಿತ್ರ ಮಗುವಪ್ಪ! ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಶಂಕರನನ್ನು ಕಂಕುಳಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ವತಿ ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಎದುರು ನೋಡಿದಳು. ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಕಾಣಿಸಿದ. ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಚಿಕ್ಕಿಯೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಬಂದವಳೇ ಚಿಕ್ಕಿ ಕೇಳಿದಳು - ಏನ್ರವ್ವ ಏಳಿಕಳ್ಸಿದ್ರಂತೆ ? ಏನಾರಾ ಆಗ್ಬೇಕಾಗಿತ್ತಾ? ಅಂದಳು. 'ಹೂಂ! ಕಣೇ.' ನಿನಗೂ ಗೊತ್ತಲ್ಲ, ಜಾನಕವ್ವನ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ. ಅಯ್ಯನವರು ನಾನು, ಹೋಗ್ಬೇಕಂತಿದ್ದೀವಿ. ಆದರೆ ಶಂಕರನ್ದೇ ಸಮಸ್ಯೆ. ನನಗೇನೋ ಅವನ್ನ ಕರ್‍ಕೊಂಡು ಹೋಗೊಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗೋಕೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೇಂತ ಯೋಚಿಸ್ತಿದ್ದೀನಿ. ನೋಡೇ ಚಿಕ್ಕಿ. ನಿನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗೋದಿಲ್ಲಂದ್ರೆ ನಾ ಬರೋವರ್ಗೆ ಇವನ್ನ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಇರ್ತೀಯಾ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮಾತು ತಮಾಷೆಯೆನಿಸಿತು. ಅವಳಿಗೆ ನಂಬೋಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ - ಸಂದೇಹದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು - ಅವ್ವ, ನಿಜ ಏಳ್ತೀದ್ದೀರಾ? ನಿಮ್ಮ ಶಂಕರನ್ನ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಿಟ್ಟು 'ಒಯ್ತೀರಾ' - ಎಂದು.

ಯಾಕೆ ಚಿಕ್ಕಿ? ಹಸುಕೂಸನ್ನು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಅದರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸ್ಕೊಂಡೆ. ಈಗ ಈ ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಣ್ಬಿಡ್ತೀಯ? ನೀನೇನು ಮನುಷ್ಯಳಲ್ಲವಾ? ಎಂದಳು.

ಸರಿ ಕಣವ್ವಾ. ಈ ಮುದ್ದು ಶಂಕರನನ್ನು ನಾನು ನೋಡ್ಕೋತೀನಿ ಎಂದು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿದ್ದ ಶಂಕರನನ್ನು 'ಬರ್ತೀಯಾ ಶಂಕರ, ನಂತಾವ' - ಎಂದು ಕೈಚಾಚಿದರೆ ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಳತ್ತ ಬಾಗಿದ. ಪಾರ್ವತಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಅವಳ ಕೈಗೆಕೊಟ್ಟು 'ಚಿಕ್ಕಿ ಇವನ್ನ ಇಟ್ಕೋ ನಾನು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದ್ಬಿಡ್ತೀನಿ.'

'ಹುಂ ಕಣವ್ವ. ಅಂದಂಗೆ ನೀವು ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋದು ಯಾವಾಗ?

'ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿಗೇ ಹೊರಡಬೇಕು. ನೀನು ಈಗಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ಬಿಡು. ಪುಟ್ಟ, ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಊಟಮಾಡಿ.'

'ಇಲ್ಲಕಣವ್ವ. ಈರ ಮಧ್ಯಾನ್ನ ಉಣ್ಣೋಕೆ ಬರ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳೂ ಶಾಲಿ ಮುಗಿಸ್ಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರ್ತಾವೆ. ಅವರ್ನೆಲ್ಲ ಇಚಾರಿಸ್ಕೊಂಡು ಸಂಜೇಗೆ ಬಂದ್ಬಿಡ್ತೀನಿ.'

'ಖಂಡಿತ ಬರ್ತೀ ತಾನೇ ಚಿಕ್ಕಿ? ನಿನ್ನ ಈರನಿಗೂ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸು. ಅಯ್ಯನೋರೂ ಹೇಳೇ ಇರ್ತಾರೆ.'

'ಆಯ್ತು, ನನ್ನ ಈರ ಕೂಡ ಏನನ್ನಾಕಿಲ್ಲ. ದಣೀರ ಮನೆಗೆ ಅಂದ್ರೆ ಮುಂಚೆ ಓಗು - ಅಂತಾನೆ.'

'ಹಾಗಾದ್ರೆ, ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆ ಗಿಂದರೆ ಆಗೊಲ್ಲತಾನೆ? ಖಚಿತಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೇಳಿದಳು.'

'ಯಾಕ್ರವ್ವ, ನಿಂಗೆ ಈಟೊಂದು ಸಂಸೇಯ?'

'ಹಾಗಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಿ. ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತೇನೋ - ಅಂತ ಅಷ್ಟೆ ಸರಿ, ನಾ ಬರ್‍ತೀನಿ. ನೀ ಒಂದ್ನಿಮಿಷ ಇರು - ಎಂದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಐದು ನಿಮಿಷದ ನಂತರ, ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ, ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರು ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು.

ಚಿಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿತು. ಶಂಕರನನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಜೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೋದಳು.

ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಪಾರ್ವತಿ ತನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಹೂಂಗುಟ್ಟಿದ. ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ಕೈ ತೊಳೆಯುತ್ತಾ, 'ಹಾಗಾದರೆ ಹೊರಡೋದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗು' ಎಂದ. ಪಾರ್ವತಿ ನಕ್ಕು, 'ಬಿಡೀಂದ್ರೆ ಅದೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಹಾ! ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಗೋದೂಂತ ನೀವು ಹೇಳಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ರೆಡಿಯಾಗಿರ್‍ತೀನಿ - ಎಂದಳು.'

'ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಬಸ್ಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೇ ಹೊರಟು ಬಿಡೋಣ. ನಾಳೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ನಾಳಿದ್ದು ಹೊರಟು ಬಂದ್ಬಿಡೋಣ' ಎಂದ.

'ಮತ್ತೆ ನಿಮಗೆ ಕೆಲಸವಿದೆಯಾ? - ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

'ಕೆಲಸವೇನೂ ಅಂಥಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದು ಸುತ್ತು ಹೋಗಿ

ಬಂದ್ಬಿಡ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರೆಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಆಯ್ತು- ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಉಡುಪು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟ. ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಊಟ ಮಾಡಿ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ತೊಡಗಿದಳು. ಅತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಸೀರೆ ಪಂಚೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿರಿಸಿದಳು. ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆಂದು ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಉಂಗುರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ಭಾರಿ ಅಂಚಿನ ದೊಡ್ಡ ಸೀರೆಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದಳು. ಗಿಣಿ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಮೈದಾನ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಜರಿಯ ಬಳ್ಳಿ ಹೂಗಳು. ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಜರಿಯ ಅಂಚು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸೀರೆ. ಅದನ್ನುಟ್ಟು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅದನ್ನು ಹೊರುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ಮೂಗಿಗಿಂತ ಮೂಗುತಿ ಭಾರ' ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ ನಿನಗಿಂತ ಭಾರವಾಗಿರುವ ಸೀರೆ ನಿನಗ್ಯಾಕೆ? ತೆಗೆದಿರಿಸಿ ಬಾರೆ ಬಾಲೆ ಚತುರೆ' ಎಂದು ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಿದ್ದುದರ ನೆನಪಾಗಿ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಕ್ಕಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಷ್ಟೂ ನಾಚಿಕೆಯೆನಿಸಿತು. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಶಂಕರ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದೇ ಮರೆತಿದ್ದ ತಾಯ್ತನ ಜಾಗೃತವಾಗಿ, ಛಿ! ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ನನಗ್ಯಾಕೆ ಇಂತಹ ನೆನಪುಗಳು - ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಎಲ್ಲಾ ರೆಡಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಶಂಕರನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಅವನ ಮುಖ ತೊಳೆದು ನೀಟಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ, ದೃಷ್ಟಿ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟಳು. ಹೋಗುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಹಾಲು ಕಾಸಿ, ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆಸಿ ಚಮಚದಿಂದ ಶಂಕರನಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿದಳು. ಜಾಣ ಮಗುವಿನಂತೆ ಶಂಕರ ತಾಯಿಯ ಉಪಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒತ್ತಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಮುಂದಷ್ಟು ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಂದು ಸುರವಿ, ತಾನಿನ್ನು ಸಿದ್ಧಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನೂ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟ

ಪಾರ್ವತಿ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾಗ ಚಿಕ್ಕಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಈರ ಬಂದ.

ಪಾರ್ವತಿ ಪದೇ ಪದೇ ಮನೇಕಡೆ, ಮಗುವಿನ ಕಡೆ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಈರನಿಗೆ ಮನೆಯ ಕಡೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ. ರಾತ್ರಿ ಈರಣ್ಣ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗುವುದು - ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಈರ ಅವರ ಮಾತಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಧೇಯನಾಗಿ ಹೂಂಗುಟ್ಟಿದ. ಶಂಕರ ಚಿಕ್ಕಿಯ ಕಂಕುಳೇರಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

ಈರ, ಈರನ ತಂದೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಮನೆಗೆ ದುಡಿದವರೇ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಈರನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ನಂಬಿಕೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಎಂತಹ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಆಗಲೀ ಈರನಿಂದ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕೈಗೆ ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಒಂದು ಪೈಸೆ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ಈರನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದದ್ದು. ತಿಜೋರಿ ತೆರೆದಿರಿಸಿ ಮರೆತಿದ್ದರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ಈರನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇರುವೆಯೂ ಅವನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಆ ಮನೆಯೆಷ್ಟು ಹಳೆಯದೋ, ಪರಿಚಿತವಾದ್ದೋ, ಅಷ್ಟೇ ಹಳೆಯದು - ಅಷ್ಟೇ ಪರಿಚಿತವಾದ್ದು ಈರನಿಗೆ. ಈರನ ಕೈಹಿಡಿದು ಬಂದ ಚಿಕ್ಕಿಯೂ ಈ ಮನೆಗೆ ಈರನಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಂದೂ ಕೆಲಸದವರಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಇವರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ. ಆ ಮನೆಮಂದಿಗಾಗಿ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ತಲೆಮಾರುಗಳಾದರೂ, ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು.

ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಲ್ಲದ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಈರನನ್ನೇ ತಮ್ಮನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಈರನೂ ಅಷ್ಟೇ, ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಆತನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಬೆಳೆಯಕೊಯ್ಲನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವನು ಈರನೇ. ಹಣದ ವ್ಯವಹಾರ

ಬಂದಾಗ, ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನೇ ಹೊರತಾಗಿ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಾನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಈರ , ಪುಟ್ಟ, ಶಂಕರನೊಂದಿಗೆ ಆಡಲು ಕುಳಿತರು. ಚಿಕ್ಕಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದಳು.

ಶಂಕರನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಛಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದ. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಅವನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಯ ದೂರವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಡೆಯಲು, ಮಾತಾಡಲು ಕಲಿತ. ಆದರೆ ಮಾತು ಬಂದದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವೇ ಆಯಿತು. ಮೊದಲಿಗಿಂತ ತೀರಾ ಮೊದ್ದಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚುರುಕಾದ, ಮಾತುಗಳಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಒಂದೆರಡು ಮಾತ್ರ! ಸದ್ಯ ಮಾತು ಬರುತ್ತೆ ಅನ್ನುವುದು ನಿಜವಾಯಿತಲ್ಲ! ಮೂಗನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಗತಿಯೇನು! - ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಳು.

ಐದು ವರ್ಷ ತುಂಬಿತು. ಪಾರ್ವತಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ, ಶಂಕರನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಳು. 'ಹೀಗೇ ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಾಳೆ ಅವನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಹಟ ಹಿಡಿದಾನು. ಆದಷ್ಟೂ ಬೇಗ ಅವನನ್ನೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಶಂಕರನಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ದಿನ ನೋಡಿ ಚಿಕ್ಕ ಜೋಯಿಸರಿಗೇ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳೋಣ' ಎಂದಳು.

'ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಪಾರ್ವತಿ. ಇವತ್ತೇ ನಾನು ಹೋಗಿ ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ದಿನ ನೋಡಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ. ಆ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಯಾವ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಕೋದೂಂತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ - ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಹೊರಗಡೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಬೋರ್ಡಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ.

ಪಾರ್ವತಿಗೂ ಅದೇ ಆಸೆಯೇನೋ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಶಂಕರನಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತುಂಬಾ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮನೆಗೊಂದು ಮಗು, ಮನಕೊಂದು ನಗು - ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಶಂಕರ ಬಂದಿರಬೇಕಾದರೆ ಅವನಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು ನೆಮ್ಮದಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಅವನ ಹಿತವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವನನ್ನು ಕಾಣದವರ ಕೈಗೊಪ್ಪಿಸುವುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಶಂಕರ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಮಕ್ಕಳು ಬಂದು ಶಂಕರನನ್ನು ಆಟಕ್ಕೆ ಬಾ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರೂ, ಬಲವಂತವಾಗಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ಬೆದರುಕಂಗಳಿಂದ ನೋಡಿ, ಕೈ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಸ್ನೇಹ ಮನುಷ್ಯರೊಂದಿಗಿಂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು. ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹಸುವಿನ ಕಾಲುಗಳ ನಡುವೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಕರುವನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿದರೆ ಸಾಕು ಬೀದಿಗಿಳಿದು ನೇರಾಗಿ ಕೆರೆಯ ಕಡೆಗೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ದಾರಿ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಅದೇ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರು ಯಾರೋ ಕಂಡು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊರಗೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ನಿಂತು ಆಕಾಶದತ್ತ ಕಣ್ಣು ಮಾಡಿ ನೋಡುವುದು ಅವನಿಗೆ ಮಾಮೂಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪುಟ್ಟ ಶಂಕರನ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದವರು, ಯಾಕಂಗೆ ಈ ಮಗು ಬೆಪ್ಪು ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೆ. ಎಲ್ಲೋ ಹೆದರಿರಬೇಕು. ಮಂತ್ರ ಹಾಕಿಸಬಾರದೇ? ಯಂತ್ರ ಕಟ್ಟಿಸಬಾರದೇ? - ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಂಕರನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಸುತ್ತಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಈರನೋ, ಚಿಕ್ಕಿಯೋ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಮೊನ್ನೆ ಸಂಜೆ, ಚಿಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಮಕ್ಕಳು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಂಕರ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಆಟ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದನೇ ವಿನಃ ಆಟಕ್ಕೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಬಾರೋ ಎಂದು ಕರೆದರೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಿಬಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗದ್ದರಿಸಿ ಕರೆದಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ ಕೂಡಲೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಗದರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆವಿಗೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಶಂಕರ 'ಅಮ್ಮ' ಎಂದು ಕೂಗಿದ . ಚಿಕ್ಕಿ ತಿರುಗಿ ನೊಡಿದರೆ, 'ನಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುವಂತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದ. 'ನೀಬ್ಯಾಡ ಶಂಕರಣ್ಣ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಗ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಳು ಮೋರೆ ಮಾಡಿದ. ಚಿಕ್ಕಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. 'ಅವ್ವಾ... ಅವ್ವಾ... ' ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದಳು. ಪಾರ್ವತಿ, ಯಾರು ಬಂದರಪ್ಪಾ ಈ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ? ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಚಿಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಓ ನೀನಾ ಕರೆದದ್ದು? ನಾನು ಯಾರೋ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಏನು ಕೂಗಿದ್ದು ಚಿಕ್ಕಿ? ... ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. 'ಶಂಕರಪ್ಪ, ನಂಕೂಡ ಬರ್ತೀನೀಂತಾವ್ನೆ ಕರ್‍ಕಂಡೋಗ್ಲಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಚಿಕ್ಕಿ. ಪಾರ್ವತಿ ಶಂಕರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ 'ಏನೋ ಶಂಕರ' ಹೋಗ್ತೀಯಾ ಅವಳ ಜೊತೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಶಂಕರನು 'ಹೂಂ' ಎಂದು ತಲೆತೂಗಿದ.

ಚಿಕ್ಕಿ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ - ಕಳಿಸಿ ಅವ್ವ. ಪಾಪ, ಇವನಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದು 'ಬೇಜಾರಾಗಿರುತ್ತೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

'ಸರಿ ಕರ್‍ಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಒಂದು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿಸಿ ಕರ್‍ಕೊಂಡು

ಬಂದ್ಬಿಡು ಬೇಗ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಅಯ್ಯನವರು ಬಂದ್ರೆ ಸಿಟ್ಟಾಗ್ತಾರೆ.' ಎಂದಳು.

'ನಂಗೆ ಅಟ್ಟೊ ಗೊತ್ತಿಲ್ವೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಆ ಕೆರೆದಂಡೆವರೆಗು ಹೋಗಿ ಬರ್ತೇವೆ ' - ಎಂದು ಚಿಕ್ಕಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿಕ್ಕಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಂಗ, ಚಂದ್ರಿ ತಾವು ಆವಳೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಹಟಹಿಡಿದವು. ಆದರೆ ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಹೋಗಿಬರುವುದು ಪ್ರಯಾಸವೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ, 'ನೋಡಿ ಮಕ್ಳೆ ಮನೇಲಿ ಅಕ್ಕ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಪಾಯಸ ಮಾಡಿಕ್ಕವ್ಳೆ, ಬೇಗ ಓದ್ರೆ ಸಿಕ್ತೈತಿ, ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಉಳಿಯಾಕಿಲ್ಲ. ಏಳಿ, ನೀವು ನಂಜೊತೆ ಬರ್ತೀರೋ? ಇಲ್ಲ, ಹೋಗ್ತೀರೋ? ಬೇಗ ಏಳಿ ನನಗೆ? ಎಂದು ಆತುರಪಡಿಸಿದಳು.

ಪಾಯಸದ ಹೆಸರು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದುದ್ದೇ, ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ, ನಾನು ನಿಂಕೂಡ ಬರಾಕಿಲ್ಲ, ಮನೀಗೆ ಓಯ್ತೀವಿ, ಎಂದೋಡಿದರು. ಮಕ್ಕಳು ಓ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಹೋದದ್ದು ನೋಡಿ ಶಂಕರ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ನಕ್ಕ.

ಚಿಕ್ಕಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು. ಶಂಕರನಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಆನಂದ. ಹೊರಗಿನ ವಾತಾವರಣ ಅವನ ಮುದುಡಿದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತನಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಆನಂದ ಚಿಕ್ಕಿಗೂ ಆಗುತ್ತಿರುವುದೇನೋ ಎಂದು ನೋಡುವಂತೆ ಅವಳ ಮುಖದತ್ತ ಬಗ್ಗಿದ. ಚಿಕ್ಕಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶಂಕರನ ಈ ಚೇಷ್ಟೆ ಅವಳಿಗೆ ನಗು ತರಿಸಿತು. 'ಬೀದಿ' ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆತೂ ಅವನ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿನ ಮಳೆಗರೆದಳು.

ಶಂಕರನಿಗೆ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿರುವುದು ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಳಿಯುತ್ತೇನೆಂದ - ಚಿಕ್ಕಿ 'ಬೇಡ, ದಣಿ, ಪುಟ್ಟ ಕಾಲು ನೋಯುತ್ತವೆ. ಬಂಗಾರದ ಪಾದ ಕೊಳೆಯಾಗುತ್ತೆ' - ಎಂದಳು ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ.

ಆದರೆ ಶಂಕರ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ. ಕಾಲುಗಳಿಂದ ರಪರಪ ಬಡಿದ. ವಿಧಿ ಯಿಲ್ಲದೆ ಚಿಕ್ಕಿ ಇಳಿಸಿದಳು. ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕೆಂದು ಓಡಿದ. ಚಿಕ್ಕಿಗಂತೂ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು

ತಾನೆ ನಂಬಲಾರದಾದಳು. ಶಂಕರ ಓಡುವ ವೇಗಕ್ಕೆ ತಾನುತಡಬಡಿಸಿದಳು. ಅವನು ಓಡಿದ್ದು ಕುಂಟನಿಗೆ ಕಾಲು ಬಂದಷ್ಟೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. 'ಅವರವ್ವನಿಗೆ ಇದ್ನ ಏಳ್ಲೇಬೇಕು, - ಎಂದು ಆಗಲೇ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಶಂಕರನ ಹಿಂದೆ ಅವಳೂ ಓಡಿದ್ದಳು, ಶಂಕರ, ಶಂಕರ ನಿಲ್ಲು' ಎಂದು ಕಿರುಚುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಶಂಕರ 'ಗಕ್ಕ' ಂದು ನಿಂತ. ಸದ್ಯ ಚಿಕ್ಕಿ ಓಡಿಹೋಗಿ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಕೆರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಶಂಕರನ ಕೈ ಹಿಡಿದೇ ದಂಡೆ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಬಯಲು ಸೇರಿದಳು. ಇಲ್ಲಿ ಭಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರನ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಳು. ಶಂಕರ ಈಗ ಓಡಲಿಲ್ಲ. ಆಕಾಶದತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಯಾರನ್ನೋ ಹುಡುಕಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಗಂಭೀರತೆ ಸಡಿಲಿತು. ಸಂತೋಷದ ಛಾಯೆ, ನಗು - ಇದೆಲ್ಲಾ ಆದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಒಂದು ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದ. ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಏನೊಂದು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರ ಬೆಳೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದ. ಅವನ ರೀತಿಯೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡವರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳಂತೆ ಇತ್ತು, ಚಿಕ್ಕಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ. ಶಂಕರನೇ ದೊಡ್ಡವ, ತಾನೇ ಅವನ ಮುಂದೆ ಮಗುವೆನಿಸಿತು. ಬಂದು ಆಗಲೇ ಅರ್ಧಘಂಟೆಗೂ ಮೀರಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಶಂಕರ ಕದಲುವಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದೈದು ನಿಮಿಷ ನೋಡಿದಳು. ಇತ್ತಕಡೆಯೇ ಅವನ ಗಮನವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ 'ಅಯ್ಯ , ಅಯ್ಯ' - ಎಂದಳು. ತೃಪ್ತಿಯ ನಗೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟ. ಹೋಗೋಣವಾ? ಎಂದಳು. 'ಹುಂ' ಎಂದು ಶಂಕರ ಹೊರಡಲು ನಿಂತ . ಚಿಕ್ಕಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಂಕರನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಭಕ್ತಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳು ಮೂಡಿದ್ದವು. ಅವರ ತಾಯಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಹೇಳುವಂತೆ ಮನಸ್ಸು ಒಂದೆಡೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಬೇಡವೆಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಶಂಕರನನ್ನೇ ಕೇಳಿದರೆ? ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಅವನು ಮಾಡಿದ್ದು ಅವನಿಗೇ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ತನ್ನ

ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಷ್ಟು ವಯಸ್ಸೇ ಅವನದು? ಎಂದಾಲೋಚಿಸಿದಳು. ಕೊನೆಗೇ ಅವಳೇ ಒಂದು ದಾರಿ ಹುಡುಕಿದಳು. ಶಂಕರನ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಶಂಕರಪ್ಪ, ಈ ಎಲ್ಡುರಾಗೆ ಯಾವ್ಯಾದಾದರೂ ಒಂದು ಇಡ್ಕೊಲ್ಲಾ - ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಶಂಕರ 'ಹೇಳಬೇಡವೆಂದು' ಗುರುತಿಸಿದ ಬೆರಳನ್ನು ಹಿಡಿದ. ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು.

ಮನೆ ಸೇರುವ ವೇಳೆಗೆ ಎಷ್ಟೆಂದರೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಇವರಿಗಾಗೇ ಎದುರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನೂ ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಒಂದಷ್ಟು ಬತ್ತಾಸು ಕಳಿಸಿದಳು.

ಶಂಕರನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸವಿತ್ತು. 'ಸುತ್ತಾಟ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತಾ ಶಂಕರ? - ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, 'ಕಿಲ ಕಿಲ ನಕ್ಕ ' ಶಂಕರ. ಅವನ ಆ ನಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಂತಸದ ಕಡಲನ್ನೇ ಉಕ್ಕಿಸಿತು. ನೂರೆಂಟು ಬೆಳ್ದಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಡಂತಾಯಿತು, ಶಂಕರನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೆನ್ನೆ ಮೇಲೆ ಶಂಕರ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ. ಆ ಸ್ಪರ್ಷ ಪುಲಕದ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿದವು.

ಜೋಯಿಸರಿಂದ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪಾರ್ವತಿ ಮಗನನ್ನು ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಶಾಲೆಗೇ ಸೇರಿಸಿದಳು. ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅವರವರ ಯೋಗ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಪ್ರತಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮಗುವೊಂದರ ಹೊರತು ಬೇರಾವ ಆಕರ್ಷಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು. ಅದಕ್ಕೇ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಶಂಕರನ ಓದಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಗೇ ವಹಿಸಿದ.

ಶಾಲೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬರಲು ಚಿಕ್ಕಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೊದ ಮೊದಲು ಶಂಕರ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದ. ಕ್ರಮೇಣ ಹಟ ಮಾಡಿದರೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೋಗಿ ಬರತೊಡಗಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತಾನೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದ, ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ಭೀತಿ. ಸ್ಕೂಲು ಹತ್ತಿರವೇ ಇತ್ತು. ಮಠದ ಸ್ಕೂಲಿದ್ದಂತೇ ಇತ್ತು. ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಒಬ್ಬರೇ. ನಾಲ್ಕನೆ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಆ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಓದಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಈ ಶಾಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮತಾವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಹೊಲೆಯರ ಮಕ್ಕಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಕ್ಕಳು, ಜಮೀಂದಾರ್ ಮಗ, ಕೂಲಿಯ ಮಗ ಎನ್ನುವ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇರುವುದೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಶಾಲೆ! ಒಬ್ಬರೇ ಗುರುಗಳು! ಹಾಗಿದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಿ ಮಕ್ಕಳೂ ಶಂಕರನೊಟ್ಟಿಗೆ ಅದೇ ಶಾಲೆಗೆ ಓದಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಡಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗೆಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶಂಕರ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಗೆಳೆಯರಿದ್ದರೂ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಾನಾಯಿತು, ತನ್ನ ಪಾಡಾಯಿತು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಚುರುಕುತನವೇನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಗಲಭೆ ಮಾಡಿದರೂ, ಇವನು ಮಾತ್ರ ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಬೆರೆಯದೆ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲಾ ನಕ್ಕರೂ ಇವನು ನಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ನಗದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಉಳಿದವರು ಮತ್ತಷ್ಟು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಡುಗಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ, ಕೆಂಗಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೇನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರನ ಸಾಚಾತನ ಮೇಷ್ಟ್ರರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು.

ಅವನನ್ನು ಮಾದರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ' ಅಂತ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ವಿರಾಮದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಳಿ ಕಾಲು ಕೆರೆದು ಜಗಳ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಚಿಕ್ಕ ತರಗತಿಯವರಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸ್ಲೇಟು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದು, ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒರೆಸಿಸುವುದು, ಬೆಂಚುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು - ಹೀಗೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು! ತಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಂಕರನ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾದರು. ವಿರಾಮದ ವೇಳೆಯೆಂದು ಶಂಕರ ಆಚೆ ಬಂದರೆ ಅವನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿ ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ಬಳಪ, ಗೋಲಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರಲ್ಲದೆ, ಅವನ ಸ್ಲೇಟನ್ನು ಒಡೆದು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ, ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ, ಅವನ ತಲೆ ಸುತ್ತುವಂತೆ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಸುತ್ತೂ ಸುತ್ತಿದರು. ಮೇಷ್ಟ್ರು ನಿನ್ನನ್ನ ಹೊಗಳ್ತಾರಲ್ಲಾ? 'ಹೇಗೆ ಅದು? ಹೀಗಾ? ಹಾಗಾ?' ಎಂದು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮೊಟ್ಟೆಮೊಟ್ಟೆ ಅಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಬಾರಿ ಅವನ ಅಂಗಿ ಕಳಚಿ ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿ ಮಾಡಿ ಅವನ ಕೈಲಿ ತುರುಕಿ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಶಂಕರನಿಗೆ ಇವರ ಉಪಟಳ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೇನೇ ಭಯಪಡತೊಡಗಿದ.

ಶಾಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವನು ಈಚೀಚೆಗೆ ಹಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಕಾರಣ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಬಲವಂತಪಡಿಸಿದರೆ ಮುಳು ಮುಳು ಅಳತೊಡಗಿದ್ದ. ಪಾರ್ವತಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಶಂಕರನ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಶಂಕರನನ್ನು ಕರೆದು , ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಲೆನೇವರಿಸಿ, ಹೋಗದಿರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ, ಹೆದರುತ್ತಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ಕೋಪ ಬಂತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೇಷ್ಟ್ರು ದನ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರೇ? ಅವರನ್ನು ಬಂದು ಗದ್ದರಿಸಬಾರದಿತ್ತೇ? - ಎಂದು ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡರು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಅವತಾರ ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮಾತಾಡಿಸಲು ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನೇ ರೇಗಾಡುತ್ತ ನೋಡಿದೆಯಾ ಪಾರ್ವತಿ, ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡಾಂತ ಈಗ ಅನುಭವಿಸು. ಶಂಕರ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಹೆದರುತ್ತಾನೆ, ಏನ್ಮಾಡುವುದು ಈಗ? - ಎಂದ.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಶಾಲೆಯಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ. ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹುಡುಗರು ಒಳ್ಳೆಯವರು ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ಏನು ಖಾತ್ರಿ? ಅದರಲ್ಲಿ ಶಂಕರನದೇನೂ ತಪ್ಪಿರಲಾರದೇ? - ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಬೇಕಿತ್ತು. ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಸಮಾಧಾನವಾಗಿಯೇ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ, - ಏನೂಂದ್ರೆ, ನೀವೊಮ್ಮೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯಾನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿ. ಹುಡುಗರನ್ನು ಗದ್ದರಿಸಿ ಯಾರು? ಅಲ್ದೆ ನಮ್ಮ ಶಂಕರನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವಿಟ್ಟಾರು. ಎಂದಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೂ ಈ ಮಾತು ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೇನೂ ಮಾಡಲಾರದಾಗಿದ್ದರು. ಶಂಕರನನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಹೊರಡಲು ಹೇಳಿದ. ಒಲ್ಲೆನೆಂದ ಶಂಕರ. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಶಂಕರನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಒಂದೇಟು ಹಾಕಲು, ಅಳುತ್ತಾ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಡಲು ನಿಂತ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ತರಗತಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ, ಗುರುಗಳು ಹುಡುಗರಿಗೆ ನೀತಿ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಾ ತರಗತಿಯ ಹುಡುಗರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ನೀತಿ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಕೆಟ್ಟಕೆಟ್ಟ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಕ್ಕೊರಲಿಂದ ಅರಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಯಿ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೈಗಳು ತೀಟೆಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಒಂದು ಕೈ ಜೇಬಿನಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕೈ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಹುಡುಗನ ಕೂದಲನ್ನು ಬ್ಲೇಡಿನಿಂದ

ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಹುಡುಗರು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಶಂಕರ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳಿಗೂ ಮೀರಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಹುಡುಗರ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರಣ್ಣ.

ಮೇಷ್ಟ್ರು ಪಾಠ ಹೇಳುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಇವರು ಬಂದದ್ದನ್ನೇ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿದ. ಸಾರ್, ಸಾರ್ - ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಹತ್ತು ಸಲ ಕೂಗಿದ ಮೇಲೆ, ಮೇಷ್ಟ್ರು ಕೂಗುವುದು ಯಾರೆಂದು ನೋಡಲು ತಿರುಗಿದರು. ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಬೆನ್ನು ಇವರ ಕಡೆಗಿತ್ತು. ಈಗ ತಿರುಗಿದರೆ ಶಂಕರ ! ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಕಾಣಿಸಿದರು ! ಓಹೋ ! ಶಂಕರ. ಬಾ ಬಾ. ಇವತ್ತು ಶಾಲೆಗೆ ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವ್ರೋ ಎಂದು ನೋಡಿದೆ. 'ಇದೇನು ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ? ಯಾಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಟ ಮಾಡಿದನೇನು? ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಚೆನ್ನಾಗೇ ಬರ್ತಿದ್ದನಲ್ಲ? ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದರು.

'ಹೌದು' ನೀವು ಹೇಳೋದು ಸರಿಯೆ. ಅವನೇನೂ ಹಟಮಾಡದೆ ಬರ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಈ ಪೋಲಿ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನ ಹೊಡೆಯುವುದು ಬಡಿಯುವುದು, ಬಟ್ಟೆ ಹರಿಯುವುದು ಮಾಡ್ತಿದ್ರೆ, ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಅವನು ಬಂದಾನು? ಸಾರ್, ನೀವು ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡ್ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನ್ನ ಹೀಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಬರ್‍ರ್ರೋವ್ರು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಬರ್‍ರ್ತಾರೆ? ನೀವೇ ಏನಾಗ್ತಿದೆ ಶಾಲೇಲಿ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ನೀವೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ರೆ, ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ಹೇಳಿ ? - ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟುವಾಗೇ ನುಡಿದ. ಮೇಷ್ಟ್ರು ಒಳಗೆ ಬರಲು ಹೇಳಲೂ ಇಲ್ಲ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲೂ ಇಲ್ಲ. ಶಂಕರ ಪಿಳಿ ಪಿಳಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾ 'ಅಪ್ಪನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ, ಮೇಷ್ಟ್ರನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಹುಡುಗರು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಯಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನಾ ಪಾಠ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬೇಸರವಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಇದು ಒಂದು ಥರಾ ತಮಾಷೆಯೆನಿಸಿತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಏರಿದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇವರು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಮೇಷ್ಟ್ರ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ ಕೂಗಾಡ್ತಿದ್ದರು' ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರು. ಇವರ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಸಿಗುವಂತೆ, ಮೇಷ್ಟ್ರೂ ಸಹ, ತುಂಬಾ ವಿನೀತರಾಗಿ, 'ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸಾರ್. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಂಗೆ ಒಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಂಕರ ಮೃದು ಹುಡುಗ. ಯಾರ ತಂಟೆಗೂ ಹೋಗುವವನಲ್ಲ. ಅದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ತಾನಾಯ್ತು ತನ್ನ ಪಾಡಾಯ್ತು ಎಂದು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಇದು ಹೇಗಾಯಿತು ? ಯಾರು ..ನೋಡಿದರು ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ವಿಚಾರಿಸ್ತೀನಿ. ಈಗಲೇ ಯಾರನ್ನುವುನದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ನಿಮಗೆ ಹೇಳ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಹೀಗೇ, ಬಿಟ್ಟರೆ, ಹುಡುಗರು ಇನ್ನೂ ಕೊಬ್ಬಿ ಉಳಿದವರನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ - ಎಂದು ಶಂಕರನನ್ನು ನೋಡಿ, 'ಹೇಳು ಶಂಕರ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದವರು ಯಾರೂಂತ'. ನೋಡು ಎಲ್ಲಾ ತರಗತಿಯವರೂ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದವರು ಯಾರೂಂತ, ನೋಡಿ ಹೇಳು - ಎಂದು ಶಂಕರನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಶಂಕರ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಿದ. ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದ ಹುಡುಗರಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಳೆ ಮತ್ತೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಯಾರೆಂದು, ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದಷ್ಟು ಮಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣುನೆಟ್ಟು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ಬಾಯಿಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮೇಷ್ಟ್ರೇ ಕೇಳಿದರು. ' ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ ಹೊಡೆದವರು ಯಾರು ಯಾರು - ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕೊಂಡರೆ ಸರಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಷ್ಟೂ ಜನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಕೈಗೆ 12ರಂತೆ 24 ಛಡಿ ಏಟು - ಎಂದು. ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬೆದರಿಕೆಯ ಧಾಟಿ ಇತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಾತಾವರಣವೇ ಮೌನವಾಗಿತ್ತು. ಯಾರೂ ಬಾಯಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ, ಹತ್ತು ಎಣಿಸುವುದರೊಳಗಾಗಿ, ಬಾಯ್ಬಿಡಬೇಕು - ಎಂದು ವೇಳೆಯ ಗಡುವು ಕೊಟ್ಟರು. ಒಂದು... ಎರಡು ಮೂರು..ನಾಲ್ಕು...

ಐದು... ಆರು...ಏಳು... ಎಂಟು ... ಒಂಬತ್ತು.. ಎಂದು ಹೆಚ್ಚು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಎಳೆದರು. ಈ ಗಲಾಟೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಒಂದೆಂಟು ಹತ್ತು ಮಂದಿ, ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಏಟು ಬೀಳುವುದೆಂದು ಹೆದರಿ, ಬಡಬಡನೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದದ್ದು ನೋಡಿ ಅಪರಾಧಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಗಕ್ಕೆಂದು ತಿರುಗಿದರು. ಹೆಸರು ಹೇಳಿದವರನ್ನು ನುಂಗುವಂತೆ ನೋಡಿದರು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೇಷ್ಟ್ರ ಛಡಿ ಅವರ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಛಳಿ ಬಿಡಿಸಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ತಲೆಬಾಗಿಸಿ ಅಪರಾಧಿಗಳಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡರು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 'ಹೋ...' ಎಂಬ ಗಲಭೆ. ಮೇಷ್ಟ್ರು ಮೇಜುಕುಟ್ಟಿಸುಮ್ಮನಾಗಿಸಿದರು.

ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಶಂಕರ ಅವರ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ. ಈ ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗನಿಂದ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವಮಾನವಾಯಿತಲ್ಲ - ಎಂದು ಒಳಗೇ ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಷ್ಟ್ರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ - ಕೆನ್ನೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು, ಎರಡೂ ಕ್ರಾಸು ಕೈಗಳಿಂದ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಉಠ್ ಬೈಠ್ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆ ಮುರಿದೇನು ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಾದರೂ ಅವನ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದೆವೋ ? ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಶಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಶಂಕರನಿಗೆ ಅಳು ಬಂತು. 'ಸಾರ್ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ' ಎಂದ. ಪಾಪ ನೋಯುತ್ತೆ - ಎಂದು ತಾನೂ ಸಂಕಟಪಟ್ಟ. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ತಮಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಆದರೆ ತಾನು ಸಂತೋಷ ಪಡಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ. ಅವರಿಗೆ ಶಂಕರನ ಮಾತು ಕೇಳಿದಾಗ ವಿಸ್ಮಯವಾಯಿತು. ನಿಜವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು, ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತರು.

ಶಂಕರನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅಪರಾಧಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆದಷ್ಟೇ ವಿಸ್ಮಯ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೂ ಆಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಶಂಕರನತ್ತ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಇನ್ನೂ ಶಂಕರ ಅಳು ಮುಖದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ.

ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. 'ನೋಡಿದಿರಾ ಶಂಕರನ ಒಳ್ಳೆತನವನ್ನು'.. ನೋಡಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಯಿರಿ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರು ನೀವು. ಚಿಕ್ಕವರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುವುದು ಬಿಟ್ಟು ನೀವೇ ಅವರಿಂದ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಹುಂ! ಇರಲಿ, ಅವನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದರು. 'ಅಮ್ಮಯ್ಯ - ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ತುಂಬಿ ಬಂದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ, ಅವನಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಮಿಸು ಶಂಕರ, ತಪ್ಪಾಯಿತು' ಎಂದರು. ಶಂಕರನಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿ ಅನಿಸಿತು. ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವರು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದ್ದು ಯಾಕೆ, ಎಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದೆ, ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಂಡ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾದದ್ದು ಸಂತೊಷವೇ ಆಯಿತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಶಂಕರನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿ, ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಹೇಳಿ ಹೊರಟ.

ಮೇಷ್ಟ್ರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೂರುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ, ಶಂಕರ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ. ಶಂಕರ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ. ಇಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಇದೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುವವರೇ ಆದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಶಂಕರ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಮಗನಿರಬೇಕೆನಿಸಿ, ಅವನ ಸ್ನೇಹ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಶಂಕರ ಯಾರಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಮೇಷ್ಟ್ರ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಮುಂದುಗಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗಂತೂ ಶಂಕರನನ್ನ ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡುವಂತೆನಿಸಿತು. ಇಷ್ಟು ಪುಟ್ಟ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈಗಲೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅನುಕಂಪ ತುಂಬಿದೆ. ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿಯೂ

ಇರಲಾರದ ಸಹನೆ. ಇವನಿಗೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು.

ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಈಗ ಬಿಡುಗಡೆ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಕೋಶವೊಡೆದುಕೊಂಡು ಪಟಪಟನೆ ರೆಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋಗುವ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಂತೆ ತರಗತಿಯಿಂದ ಓಡಿದರು.

ಆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಅಂದೇ ಕೊನೆಯಾಯಿತು.

ಶಂಕರ ಒಂದೊಂದೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಹಳ್ಳಿ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಇವನೇ ಮೇಧಾವಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇತ್ತು.

ಊರಿನಿಂದ ಮೂರು ಮೈಲುಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗು ಬಂದ.

ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. ಇವರು ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗು ಮಾತ್ರ ಓದಿ ಸಾಕು ಮಾಡಿದರು. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಾಯವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪಾರ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಬರಬರುತ್ತಾ ಮನೆಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಬಾರಿ ಶಂಕರನದು ಓದು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ, ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಆಲೋಚಿಸಿದ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಗಂಡು ಮಗು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಶಂಕರ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಕಷ್ಟವಾಗಲೀ, ಮನೆಯವರ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಲೀ ಅವನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಬೀರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯವಹಾರ

ಜ್ಞಾನವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಕೂಲಿಂದ ಬಂದರೆ ಕೋಣೆ ಸೇರಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಊಟಕ್ಕೋ, ತಿಂಡಿಗೋ ಅದೂ ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಕೂಗಿದರೆ ಬಂದು, ತಿಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.

ತಂಗಿಯರು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಏನಾದರೂ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಕಿವುಡನಂತೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಸೆಗಳು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದವು. ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ತಂದೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರೆ, ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಶಂಕರ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಹಾಗೆ ಹೋದಾಗ, ತಮಗೆ - ಬಳೆ, ಲೋಲಾಕು, ಪೌಡರು, ತಂದು ಕೊಡಣ್ಣ, ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ 'ಹೂಂ' ಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನೇ ಹೊರತಾಗಿ ಎಂದೂ ತಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ತಂದೆ, ತಾಯಿ ತಂಗಿಯರು ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಡುವಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ, ನಗುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ, ತಾನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ಕೋಣೆ ಸೇರಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮೌನ ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಕೋಣೆ ಸೇರಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ಶಂಕರ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಏನನ್ನೋ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ, ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಾ, ಗೊಣಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದ. ಯಾವುದೋ ಮರವಿನಲ್ಲಿ ಚಿಲಕ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದ. ಚಿಕ್ಕ ತಂಗಿ ಪ್ರಮೀಳ, ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೋಣೆಯ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಯಾರೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರನ ಹೊರತು ಬೇರಾರೂ ಇದ್ದಂತೆ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರ ಗೊಣ ಗೊಣ ಎಂದು ಏನೋ ಒದರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅದು ಶಂಕರನ ಧ್ವನಿಯೇ! ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಇರಬಹುದೇ - ಎಂದೆನಿಸಿದರೂ, ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಯಾರೂ ಬಂದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಹಾಗಾದರೆ... ಶಂಕರ ಒಬ್ಬನೇ? ...

ಎಂದುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲನೆ ಸದ್ದಾಗದಂತೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಇಣಕಿದಳು. ಶಂಕರ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು - ಏನೇನೋ - ದೇವರು - ಧರ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ- ಹುಟ್ಟಿದ್ದು - ಸುಳ್ಳು - ಸ್ಥಿರ - ಹೀಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಂತೆ ತನಗೆ ತಾನೇ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಇದೇನಿರಬಹುದು. ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಮ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು 'ಅಮ್ಮ ಬಾಮ್ಮ ಇಲ್ಲಿ, ಬೇಗ ಬ್ಮಾ' ಎಂದು ಎಳೆಯಲು ಪಾರ್ವತಿ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಳು. ಥೂ ಮುಂಡೇದೆ ನಿನಗೇನೆ ಆಯ್ತು? ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಣ ಹೋದವರ ಹಾಗೆ ಆಡ್ತೀಯ? ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಇರಬಾರದೇ? - ಎಂದು ಬೈದಳು.

ಪ್ರಮೀಳಾಗೆ ಅಳುವೇ ಬಂತು 'ಏನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಬೈತೀಯ ಅಣ್ಣ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತು ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ಕೋತಾ ಇದ್ದಾನೆ.

ನಿಂಗೆ ಹೇಳಿ ತೋರಿಸೋಣಾಂತ ಬಂದ್ರೆ, ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಬೈತೀಯ' ಎಂದು ಮುಖ ಊದಿಸಿಕೊಂಡಳ:. ಪಾರ್ವತಿಗೆ 'ಅಯ್ಯೋ' ಎನಿಸಿತು. 'ಪ್ರಮೀಳ ಬಾ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ನಾನು ಯಾವುದೋ ಆಲೋಚನೇಲಿ ಇದ್ದೆ. ಆದಕ್ಕೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೈದುಬಿಟ್ಟೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕೋಪ ಮಾಡ್ಕೋತೀಯೇನೆ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನ ಮೇಲೆ? ಎಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ 'ಶಾಂತ' ತಂಗಿ, ತಾಯಿ ಮಧ್ಯೆ ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಅನ್ನೋ ಕುತೂಹಲ ನೋಡೋಣಾಂತ ಬಂದಳು. ಏನೇ ಅದು ಪ್ರಮೀ, ಅಮ್ಮನ್ನ ಅಷ್ಟು ಆತುರ ಪಡಿಸಿ ಎಳೀತಿದ್ದೆ? ಎಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮೀಳಾ, ಅವಳಿಗೂ ಅಣ್ಣನ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದಳು. ಶಾಂತ ತಕ್ಷಣ, 'ಅಯ್ಯೋ, ದೆವ್ವ ಗಿವ್ವ, ಹಿಡಿದಿದೆಯೇನೋ ಅಣ್ಣನ್ನ ಕಣೇ' ಎಂದು ಸಂಶಯವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು. ಪ್ರಮೀಳಾಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ಹೊಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೌದು, ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿರಬಹುದು. ಎಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಎದ್ದು ಬಾರೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಪ್ರಮೀಳಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ಸದ್ದಾಗದಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಇಣುಕಿದಳು. ಶಂಕರ ಇನ್ನೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಡ ಬಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಪಾರ್ವತಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಳು. ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಶಾಂತಳಿಗೆ ತಾಯಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಏನೋ ಚಿಂತೆಯಾಗಿದೆ - ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಂಡಳು.

ಪಾರ್ವತಿ - 'ಶಂಕರ, ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕರೆದಳು. ಶಂಕರನಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇದ್ದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಆವನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಶಂಕರ' ಎಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದಳು. ಬೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಶಂಕರ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟ. ಅವನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ -

ಯಾಕಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದದ್ದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನನಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಸಿಗುವುದೂ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

'ಶಂಕರ, ನೀನು ಈ ಮಾತು ಕೇಳ್ತಿದ್ದೀಯ? ನಿನ್ನ ಸುಖ, ಸಂತೋಷಗಳಿಗಾಗಿ ತಾನೇ ನಾನು ದುಡಿದು ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು? ನಿನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ನಾವೇನು ಭಂಗ ತಂದಿದ್ದೇವೆ ಹೇಳು? ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದೆ ಏನೇನೋ ಬಡ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಿನಗೆ ಏನಾಯಿತೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಗಿದ್ದು.

ಶಂಕರನಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಮಾತು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಕೇಳಿದ ನಾನು ಬಡ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನಾ? ನೀನು ಹೇಳುವ ಮಾತೇ ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ. ನಾನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಏನೋ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಾಗೇ ನಿದ್ದೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಒಳ್ಳೆ ಕನಸು ಬಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಕನಸು! ನೀನು ಕೂಗಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದರೆಕ್ಷಣ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಅವರು

ಖಂಡಿತ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳ್ತಾ ಇದ್ದರು! ಅಂದ.

'ಯಾರೋ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳ್ತಾ ಇದ್ದವ್ರು?' -

'ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಕೇಳ ಬಾರದಮ್ಮ ಅವರ ವಿಷಯವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬಾರದೂಂತ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ' - ಎಂದ.

ಪ್ರಮೀಳ, ಪಾರ್ವತಿ ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಪ್ರಮೀಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಕೇಳಿದ ಶಬ್ದಗಳು... ಗುಂಯ್ ಗುಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೆದರಿಕೆ. ಆದರೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆಂಬ ಅದಮ್ಯ ಹಂಬಲ. ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೇಳಿದಳು - ಅದೇನಣ್ಣ ನೀನು - ದೇವರು - ಧರ್ಮ ಹೋಗೊಲ್ಲ - ಸೃಷ್ಟಿ - ಸವಾಲು - ಬರ್ತೇನೆ - ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದೆ?

'ಹೋಗೇ ನಾನೇನೂ ಮಾತಾಡ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟಿರಬೇಕು' ಎಂದ.

ಈಗ ಸರಿಹೋಯಿತು. ಇವನಿಗೆ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟಿದೇಂತ ಇವರೆಂದುಕೊಂಡರೆ ಅವನೇ ಇವರ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಬಿಟ್ಟ! ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕೆನಿಸಿತು.

'ನನಗೇನಲ್ಲ ನಿನಗೇ ತಲೆಕೆಟ್ಟಿರೋದು' - ಎಂದು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಇವಳ ಈ ಉದ್ಧಟತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. 'ಛಳ್' ಎಂದು ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದಳು. 'ಅಣ್ಣನಿಗೆ ತಲೆಕೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಬಂತೇ?' ಎಂದಳು. ಪ್ರಮೀಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಒರಟು. ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅಂದಾಳೆಂದು, ಶಾಂತ ಅವಳನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಶಂಕರ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಕೋಣೆಯಾಚೆಗೆ ಬಂದು, ಹೊರ ನಡೆದ. ಪಾರ್ವತಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು. ತನಗೇನೋ ಆಗಿದೆಯೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಉದ್ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಾರಣಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಸಂಕಟ. ತಳಮಳ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಸುವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಶಂಕರ ಅವಳಿಗೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಮುಳು ಮುಳು ಅತ್ತಳು. 'ನಮ್ಮ ಶಂಕರನಿಗೆ ಏನೋ ಆಗಿದೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ತಂಗಿ ಅನ್ನುವ ಮಮಕಾರವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾಳೆ ನಮಗೇನಾದರೂ ಆದರೆ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಗತಿಯೇನಾಗುವುದೋ? - ಎಂದು ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನೇ ತೋಡಿಕೊಂಡಳು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಎದೆಯಲ್ಲೂ ಚಿಂತೆ ಚಿತೆಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ತಾನು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು? ಈರನೊಬ್ಬನೇ ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯ. ಈರ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಸಮ ದುಃಖಿಗಳು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈರಣ್ಣನ ಬಾಧ್ಯತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರು, ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಪಕ್ಕದೂರಿನ ಬಸ್ಯ, ಶಿವಲಿಂಗ ಅನ್ನುವವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದ. ಚಿಕ್ಕಿಯ ಸಾವು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಃಖಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಹೆರಿಗೆಯ ಬೇನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತಳು. ಈರ ತುಂಬ ಅತ್ತ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನೇ ತುಂಬಾ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ. ಚಿಕ್ಕಿಯ ಪ್ರೇಮ, ಸಹಕಾರ ಈರನಿಗೆ ನೆರಳಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿವಸವಾದರೂ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಳಿದರು. ಊರೆಲ್ಲವೂ, ಚಿಕ್ಕಿ ಈರರಂತೆ ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಬಾಳಬೇಕು' - ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಇತ್ತು. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತದ್ದು ಈರನಿಗೆ, ನಡೆಯಲಾಗದವನಿಗಿದ್ದ ಊರುಗೋಲೂ ಕಳುವಾದಂತೆನಿಸಿತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋದರೆ ಮನೆ ನಡೆಸಲು ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು. ಈರನ ನೆಂಟರು ಅವನನ್ನು ಎರಡನೆ ಮದುವೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರು. ಚಿಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆ ಬಾಳಿದ ಈರನಿಗೆ ಇನ್ನಾವ ಹೆಣ್ಣು, ಸರಿದೂಗಲಾರದೆನಿಸಿತು. ಆದರೂ ಮನೆಯ ಚಿಂತೆ, ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಚಿಂತೆ ಅವನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಡಿತು. ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಈರನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವವರು ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು.

ಚಿಕ್ಕಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಗು ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತೆಂದುಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಮಗು ಬದುಕಿರುವಾಗ ಸಾಯಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಎರಡನೇ ಮದುವೆಗೆ ನೆಂಟರ ಒತ್ತಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಕಾಳಪ್ಪನ ತಂಗಿ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿನಿಯರಿಗೆ ದಿನವೂ ಸಮರ. ಅವನಿಗೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಜಗಳ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ತಂಗಿಗೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇವನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದಳು. ಅತ್ತೆಮನೆಯವರು ಮಹಾಕಟುಕರು. ಸೊಸೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೀನಾಮಾನವಾಗಿ ಬೈದು ಮನೆಯಾಚೆ ಅಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಇದ್ದಳು. ಕಾಳಪ್ಪನ ಮಡದಿಗೆ ಇದು ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಂಗಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಗಂಡು ಕೂಡಿಕೆಗೆ ದೊರೆತರೇ? ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ಈರ ಕಾಳಪ್ಪನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ.

ದಿನಾ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಪುಸಲಾಯಿಸಿ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ಬವಣೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಬಂದವಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನಿಂದ ನೋಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದದ್ದಕ್ಕೆ, ತಾನೇ, ಅವರಿಗೆ ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಆ ನಂತರವೇ ಕೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂತಲೂ ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ.

ಕಾಳಪ್ಪ ಅಂದಂತೆ ಈರನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಟ್ಟ, ಅವರು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೊರಟು. ಹೋದರು.

ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ದಿನ ಈರ ಮತ್ತು ರಂಗಿಯ ಕೂಡಿಕೆಯ ಸಮಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ದಿನ ಈರ ಬಂದ ನೆಂಟರಿಗೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಂಡ ಕೊಡಿಸಿದ.

ಸಮಾರಂಭ ಮುಗಿದು ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಈರ, ರಂಗಿಯಿಂದ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ. 'ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ಕೊರತೆಯ ಅನುಭವ ಆಗ್ಬಾರ್ದು ರಂಗಿ. ಅವುಕ್ಕಾಗಿ ನಾ ಬದುಕಿವ್ನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ರಂಗಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. 'ಅಂಗೇ ಆಗ್ಲಿ ಈರ', ನಂಗೂ ನನ್ನವರಂತ ಯಾರವ್ರೆ ಏಳು? ನನ್ನ ಅತ್ಗಿ ಕೊಡೋ ಕಷ್ಟ ಅನುಭವ್ಸೋಕಾಗ್ದೆ ಪ್ರಾಣಕಳಕಳ್ಕಾಣಾಂತ ಇದ್ದೆ. ಅಸ್ಟರಾಗೆ ನಿನ್ನ ಇಚಾರ ಬಂತು. ಅಣ್ಣ ಒಳ್ಳೆ ಸಂಮ್ಮಂದಾಂತ ಏಳ್ದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾದ್ರೆ ಸಾಕೆನ್ಸಿತ್ತು. ಅದಕೇ ನಾನೂ ಒಪ್ಗೊಂಡ್ಬಿಟ್ನಿ- ಎಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಕತೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ರಂಗಿ ಚೆನ್ನಾಗೇ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತಿದ್ಲು. ಚಿಕ್ಕಿ ಎಳೇ ಮಗು ತಾಯ ಹಾಲಿಲ್ಲದೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಿತು. ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಹಿಡಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಅದೇನು ಮಗುವಿನ ದೇಹ ಪ್ರಕೃತಿಯೋ, ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಖಾಯಿಲೆ. ರಂಗಿ ಪಾಪ ಎಷ್ಟೂಂತ ಮಾಡಿಯಾಳು? ಈರನೂ ನೋಡಿದ. ಈ ಹಾಳು ಮಗು ಇತ್ತ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ತ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ' ಎಂದು ತುಂಬಾ ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದ.

ಇಷ್ಟೊಂದು ನರಳುವ ಈ ಮಗು ತುಂಬಾ ದಿವಸ ಬದುಕಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ವಾಂತಿ ಭೇದಿಗಳಿಂದ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಸತ್ತೇ ಹೋಯಿತು.

ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಸುಮಾರು ದುಡಿಯುವ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ತಾವೇ ದುಡಿಯುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈರನಿಗೆ ಆ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹೊರಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ತಾನೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಆ ಅದೃಷ್ಟವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದೊಬ್ಬ ಮಗು ಶಂಕರ ತಂದೆತಾಯಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವನೇ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಅವನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಈರನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಾಗ ಈರ, 'ಬುದ್ಧಿ, ಅವನ ವಿಷಯದಾಗೆ

ನೀವು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಬಾವಿಸ್ಬ್ಯಾಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಶಂಕರ ನಮ್ಮಂಗಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ. ಅವನಾಗೆ ಏನೋ ಮಯಿಮಾ ಇದೇಂತ ಅನ್ನಿಸ್ತಾದ. ನಿಮ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಿ ನಂತಾವ ಒಂದು ಗುಟ್ಟುಏಳಿದ್ಲು. ಚೋಟುದ್ದ ಶಂಕರನ್ನ ಒಮ್ಮೆ ಸುತ್ತಾಡಿಸ್ಕಂಬರಾನಾಂತ, ಕೆರೆಯಾಚೆ ಬಯಲಿಗೆ ಕರ್ಕಂಡು ಓಗಿದ್ನಂತೆ. ಆಗ್ಲೂ ಇವನು ಇಂಗೇ ಆಡಿದ್ನಂತೆ. ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ಬೆರಗಾಯಿತಂತೆ. ಇದನ್ನ ಅವ್ವಾವ್ರಿಗೆ ಏಳೋದಾ ಬೇಡ್ವಾಂತ ಯೋಚ್ನೆಯಾಗೆ ಬಿದ್ದು ಅವನ್ನೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟುಕೇಳಿದ್ಕೆ, 'ಏಳ್ಬೇಡಾಂತ' ಅನ್ಕಂಡಿದ್ದ ಬೆರಳ್ನೆ ಮುಟ್ತಂತೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಅವ್ವ ಸುಮ್ಮನಾದ್ಲಂತೆ - ಎಂದು ಚಿಕ್ಕಿ ಹೇಳಿದ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ.

'ಏನು ಮಹಿಮೇನೋ ಏನೋ ಈರ ! ನನಗಂತೂ ಒಂದು ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ. ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಪೆದ್ದು ಪೆದ್ದಾಗಿರ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ವಿಷಯ ನಮಗೆ ಯೋಚ್ನೆ ಇಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಅವನು ಬಾಳಿ ಬದುಕಬೇಕಾದವನು. ಹೀಗೆ ಇದ್ದರೆ ಅವನ ಜೀವನ ಏನಾದೀತು. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡ್ಕೊಳ್ತಾನಾವೇ ಇರ್ತೀವೀಂತ ಏನು ಭರವಸೆ? ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಬೇಡ. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ತನಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸೋದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜನರ ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, ಸಹಕಾರ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಎಂಥ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದವನಿಗೂ ನಮ್ಮಂಥವರ ಬೆಂಬಲ ಬೇಕೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹದಿನೆಂಟು ತುಂಬದ ಈ ಶಂಕರ ಯಾರ ಹಂಗೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ. ನೀನೇ ಹೇಳು - ಎಂದ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಹೇಳುವ ಮಾತು ವ್ಯವಹಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಜವೇ. ಆದರೆ ಶಂಕರ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲ? ಯಾರ ತಂಟೆ ತಕರಾರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ನಿರುಪದ್ರವಿಯಾಗಿ ಬಾಳಿದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಹಾನಿ' ಎಂಬಂತೆ ಬಾಳುವ ರೀತಿ ಶಂಕರನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸಿರಬಹುದು. ಎಂದುಕೊಂಡ ಈರ. ಈರನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನೇ ಮಾತು ಮುಂದುವರೆಸಿದ. 'ಯ್ಯಾಕೆ ಈರಣ್ಣ, ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸರಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ಶಂಕರನನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಮಾತಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಎದುರಿಗೇ ಕಾಣಿಸಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಂತೂ ಅವನು ಕಲಿತದ್ದು ಮುಗಿಯಿತು. ಆದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದೇ ಅಪರೂಪ. ಇದ್ದರೆ ಕೋಣೆ ಸೇರಿ ಬಾಗಿಲು ಬಿಗಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಹೀಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿ ಏನಾಗುವುದು ಯೋಚ್ನೆಮಾಡು - ಎಂದು ಈರನಿಗೇ ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ.

'ಅವನ ಗೆಣೇರು ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಒಂದ್ಸಲ ದಂಡೆ ಮ್ಯಾಕೆ ಓಯ್ತಿದ್ದಾಂತಾರೆ, ಮತ್ತೊಂದ್ದುಸಾರಿ ಊರಗಡಿಯ ಪಾಳ್ಗುಡಿತಾವ ಕುಂತಿದ್ದ- ಅಂತಾರೆ. ಇದರಾಗೆ ನಿಜ ಏನ್ನೆತೆ ಅನ್ನೋದ್ನ ನೋಡ್ಬ್ಯಾಕು ಬುದ್ಧಿ!' - ಹೊಸ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೇಳಿದ. ಈರ.

'ಈರ, ನಿನಗೆ ನೆನಪಿರಬಹುದು. ವಿಶ್ವಸತ್ತಮ್ಯಾಲೆ, ಎಷ್ಟು ಪಾಡು ಪಟ್ಟು ಇವನು ಬಂದಾಂತ ಸಂತೋಷತಂದುಕೊಂಡಿವಿ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದೇವರು ಗಂಡು ಮಗು ಕೊಟ್ಟುಸಂತಾನ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ, ಅಂತ ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದಿವಿ. ವಿಶ್ವನ ಸಾವಿನ ನೋವನ್ನು ಮರೆಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ, ಈ ವರ ಅಮೂಲ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಾದಿಟ್ಟಿವಿ. ಆದರೆ ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ವರವೇ ಶಾಪವೇನೋ ಎನ್ನಿಸ್ತಿದೆ - ಎಂದು ನೊಂದುಕೊಂಡ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ನೋವನ್ನು ನೋಡಿ ಈರನಿಗೆ ಕರುಳು ಹಿಂಡಿದಂತಾಯಿತು. ತನ್ನಕೈಯಿಂದ, ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿದ ದಣಿಗೆ ಏನಾದ್ರು ಉಪಕಾರ ಆಗುವ ಹಾಗಿದ್ರೆ ಮಾಡೋಣವೆಂದುಕೊಂಡ. ಒಳ್ಳೆಯವರಿಗೆ ದೇವರು ಕೊಡೊ ಕಷ್ಟ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಕಷ್ಟವೇ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ, ಸುಖಕಾಣಿಸಿ

ಕಷ್ಟಕೊಡುವುದೇಕೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಂಡ. ಈರ, ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವುದನ್ನು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಮದುವೆ. ವಿಶ್ವನ ಹುಟ್ಟು - ಅವನ ಸಾವು - ಅತ್ತೆಯ ಸಾವು - ಮಾವನ ಚಿತ್ತವಿಕಾರ - ಮತ್ತೆ ತಾಯಿ - ತಂದೆ - ಇವರ ಸಾವು. ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಎರಡೆ? ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಾವುಗಳು ಯಾವ ಕಲ್ಲೆದೆಯವನನ್ನೂ ಕರಗಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಂತಿದ್ದ ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಅನ್ಯಮನಸ್ಕಳಾಗಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿ, ಇವರಿಗೆ ಶಂಕರ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ದೈವೀಕವೆ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂತೋಷ ಹೇಳತೀರದು. ಈಗ ಅದೇ ಶಂಕರನಿಗಾಗಿ ಅಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದೆಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯ ಅನಿಸಿತು, ಈರನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ.

'ಬುದ್ಧಿ, ನೀವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಯೋಳಿದರೆ, ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡ್ಯಾನು. ಅವರಿಗಿನ್ನೂ ಜೀವನಾನುಭವದ ಕಾವು ತಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಾಳುವ ವಯಸ್ಸಿದೆ. ಅದಕೇ ಅವನು ಅಂಗೆ. ಎಲ್ಲಸರಿ ಓಯ್ತಾನೆ, ಅವನ ಯೋಚ್ನೆ ಬುಟ್ಬುಡಿ ನೀವು' ಅಂದ.

'ಇದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ ಈರಣ್ಣ. ಯಾರ್ನಂದು ಏನ್ಪ್ರಯೋಜ್ನ ಇದೆ ಹೇಳು?'

...ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ದೇವರಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ, ಆಗಲಿ' ಎಂದ ಸೋತ ದನಿಯಲ್ಲಿ

ಈರಣ್ಣ, ಈ ಮಾತನಾಡಿದ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಮುಖದತ್ತ ನೋಡಿದ. ಜೀವನಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅಧೀರನಾದದ್ದನ್ನೇ ನೋಡದವನು. ಈಗ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಾಗಿ ಉದುರಲಿದ್ದ ಕಂಬನಿಯನ್ನು ಕಂಡ!

ಶಂಕರನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಾಣದ

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಈ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ತಮ್ಮ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಒಂದು ದಿನವಿದ್ದಂತೆ. ಮತ್ತೊಂದು ದಿನವಿರಲಾರದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಾಡತೊಡಗಿದ. ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ. ತವರಿನ ಯೋಚನೆ ಇರಬಾರದಂತಹ ಜಾಗವಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಬೆಳೆದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಚಿಂತೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅಸಹಾಯಕರಾದ ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮದುವೆಯ ಚಿಂತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಒಂದು ದಿನ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮೈಗೆ ಆಲಸ್ಯವೆಂದು ಹೊರಗೆಲ್ಲೂ ಹೋಗದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದ. ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ವಿಷಯ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಇವರ್‍ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆನಿಸಿತು ? 'ಯಾಕಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ? ಏನಾದರೂ ಆಗ್ಬೇಕಾ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ, 'ಅಪ್ಪ ನಾವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳಬಹುದಾ? - ಎಂದು ಮೊದಲು, ಮಾತಿಗೆ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು.

ಒಂದ್ಮಾತೇನು? ಸಾವಿರ ಮಾತು ಕೇಳಿ - ಎಂದು ನಕ್ಕ.

ನೀವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತುಂಬಾ ಬಡವಾಗ್ಬಿಟ್ಟಿರಿ. ನಮಗ್ಗೊತ್ತು. ನೀವೇನೋ ಚಿಂತೆ ಇಟ್ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ನಮಗೆ ಅದೇನೂಂತ ಹೇಳ್ಬಾರ್ದೇನಪ್ಪಾ?

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಾದ ನಿಮಗ್ಯಾಕೆ ನಮ್ಮ ಚಿಂತೆ? ಇರುವಷ್ಟು ದಿವಸ ನಿಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ನೀವು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಇದ್ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ.

ಏನಪ್ಪ ಹಾಗಂದ್ರೆ? ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳಾದ ತಪ್ಪಿಗೆ ನಾವು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಬೇರೆಯೇನು? ನಮಗೇನೂ ಜವಾಬ್ದಾರೀನೇ ಇರಬಾರದೆ? ತಂದೆತಾಯಿಯರ

ಚಿಂತೇನ ಏನೂಂತ ತಿಳಿಯುವ ಅಧಿಕಾರಾನೂ ನಮಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇನ್ನು ನಾವ್ಯಾಕಪ್ಪ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೆನ್ನಿಸಕೊಳ್ಳಬೇಕು?

'ಯಾಕಮ್ಮಾ, ಇವತ್ತು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀರಿ ? ಹೌದಪ್ಪಾ ನೀನಾಗಿ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ನಮಗೆ ಹೇಳೊಲ್ಲ - ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಾವೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನೋಡ್ತೀವಿ - ಶಾಂತ ಹೇಳಿದಳು.

'ನೀವು ತಿಳಿದೂ ಏನ್ಮಾಡ್ತೀರಿ ಹೇಳಿ'

ಅದು ಆಮೇಲೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡೋಣಪ್ಪ - ಪರಿಮಳ ಸಲಹೆ ಹೇಳಿದಳು.

'ನನಗೇನೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಮಕ್ಕಳಿರುವಾಗ ನನಗ್ಯಾತರ ಚಿಂತೆ ಹೇಳಿ - ಎಂದ ಚಂದ್ರಣ್ಣ.

'ಅದೆಲ್ಲಾ ಬೇಡಿ. ಮಾತು ಮರೆಸುವ ರೀತಿ. ನಮಗ್ಗೊತ್ತು, ನಿಮಗೆ ಅಣ್ಣನ ವಿಚಾರವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಮದುವೆ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬೇಸರವಾಗಿದೆ.

'ಅದೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀವು ಹಾಗೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಅಂತ ಊಹಿಸಿದ್ದೆ. ಒಂದ್ಮಾತು ಹೇಳಿ. ಮನುಷ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ, ದೇಹ, ಮುಖ - ಎಲ್ಲಾ ಕೆಡುತ್ತೆ. ಬೇಸರ ಕವಿದಂತೆ ಅನಿಸುತ್ತೆ - ಅಷ್ಟೇ ಎಂದ.

'ನೋಡೀಪ್ಪಾ, ನಮಗೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ನಾವು ಮುಗ್ಧರಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಮೋಸಪಡಿಸಬೇಡಿ - ಎಂದಳು ಶಾಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟುವಾಗಿ.

'ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಿ ಮಕ್ಕಳೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ನೀವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಕೈಗೆ ಬಂದಿರುವ ಗಂಡು ಹುಡುಗನಿಗೇ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮನ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ

ನಿಮಗೇಕೆ ಆ ತಲೆನೋವು ? ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನವಿದ್ದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ' - ಎಂದ ಬೇಸರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ.

'ಅದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಂದದ್ದು' - ಎಂದಳು ಪರಿಮಳ.

'ಏನು ಮದುವೆ ವಿಷಯವೇ ? ಎಂದ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ.

'ಹೌದಪ್ಪ' - ಶಾಂತ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

'ಏನಾದರೂ ನೀವೇ ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ? ಹೇಗೆ? - ಸಂಶಯದಿಂದ ಕೇಳಿದ.

'ಅಂಥಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲಪ್ಪ- ನಿರ್ಧಾರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು.

'ಊಹುಂ' ! ಯಾವತ್ತಿಂದ ಈ ಚಳುವಳಿ ?

'ಇವತ್ತಿನಿಂದಲೇ - ಎಂದಳು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಕ್ಕ. ಇಬ್ಬರೂ ಪೆಚ್ಚಾದರು. ನಾವೇನೋ ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಈ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಅದು ತಮಾಷೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ? - ಎಂದು ಬೆರಗಾದರು. ಆದರೆ ಮೋಡಗಳೇ ಕವಿದಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅಪ್ಪನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಈಗೊಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಕಾಣಿಸಿದ ಸಂತೋಷದ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹಿತವೆನಿಸಿತು. ಅಪ್ಪನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗುವನ್ನೇ ಕಾಣದಿದ್ದವರು, ಮನಃಪೂರ್ತಿ, ಈಗ ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿದರು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ನಗುವಿನಲ್ಲೇ ಮುಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದರು. ಗಂಡನ ಕರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಭರಿಯಿಂದ ಪಾರ್ವತಿ ಎದ್ದು ಬಿದ್ದು ಓಡಿಬಂದು, ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಕೇಳಿದಳು' ಏನೊಂದ್ರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಿರಾ?'

'ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಗಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸವತಿಯನ್ನು ಕೂಗಿದ್ದು' ಎಂದ ನಕ್ಕು.

'ಸರಿಬಿಡೀಂದ್ರೆ. ನಿಮಗ್ಯಾಕೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮಾಷೆ ಮಾಡೋ ಮನಸ್ಸು ಬಂತು? -ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದಳು.

'ಮುದುಕಿಯಾಗಿರೋ ನೀನ್ಯಾಕೆ ಓಡಿಬಂದೆ ಹೇಳು?'

'ಹೌದು ನಾನೇನೋ ಮುದುಕಿಯಾದೆ. ನೀವು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗರು, ಅದಕ್ಕೇ ಇರ್ಬೇಕಲ್ಲ ಈಗ ಹುಡುಗಾಟ ಆಡ್ತಿದ್ದದ್ದು?

'ಹುಡುಗಾಟ ಆಡೋದೇನ್ಬಂತು? ನಿನ್ನ ಈ ಕುಲಪುತ್ರಿಯರಿದ್ದಾರಲ್ಲ, ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ನಿನಗೂ ಹುಡುಗಾಟ ಆಡ್ಬೇಕಂತ ಅನ್ಸತ್ತೆ, ನಿಮ್ಮಜ್ಜಿಗೂ ಅನ್ಸುತ್ತೆ- ಎಂದು ಮತ್ತೆ ನಗ ತೊಡಗಿದ.

ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮರ ನಡುವಿನ ಸರಳ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೇಳಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮೋಜೆನಿಸಿತು. ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಿಂತ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಧಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಂತೆನಿಸಿ, ಉಲ್ಲಾಸದ ಅನುಭವವಾಯಿತು.

'ಏನ್ರೆ ಅದು, ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಅಷ್ಟೊಂದು ಖುಷಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಏನಾಯ್ತು? ಬೇಗ ಹೇಳಿ ಒಳಗೆ ಮಾಡೋ ಕೆಲಸಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ...ಎಂದು ಆತುರಪಡಿಸಿದಳು. ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದರು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನೇ ಹೇಳಿದ- ನೋಡು ನಿನ್ನ ಈ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ನಮಗೋಸ್ಕರ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಂತೆ...ಇರ್ತಾರಂತೆ -ಎಂದು.

ಹೌದೇನೆ? ನೀವು ಮದುವೆಯಾಗೊಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೇನಾಯ್ತು?

'ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಾನ ನೋಡಿ, ಹಾಗೆ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ.'

'ಭಾಳ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು. ನೋಡಿದವ್ರು ಏನಂದ್ಕೋಬೇಕು.'

'ಅಂದ್ಕೋಳ್ಳೋದು ಏನ್ಬಂತಮ್ಮ? ಅಣ್ಣ ನೋಡಿದರೆ ಹಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ನಮ್ಮ ವಿಚಾರವೇ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡ್ಕೊಳ್ಳೋವ್ರು ಯಾರಿರ್ತಾರೆ ಹೇಳಮ್ಮ? - ವ್ಯಥೆಯಿಂದಲೇ ಶಾಂತ ಹೇಳಿದಳು.

'ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆಯಾದ್ರೆ, ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆಗ್ಬಾರ್ದೂಂತ ಏನಾದ್ರೂ ನಿಯಮ ಇದೆಯೋ?... ಸದ್ಯ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮದುವೆ ಒಂದು ನಡೆದು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ಅರ್ಥದುಃಖ, ಕಷ್ಟಕಳೆಯುತ್ತೆ' - ಎಂದಳು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ.

'ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂಸೆಯಾಗಿದ್ದೇವೇನಮ್ಮ ನಿಮಗೆ?' ಎಂದಳು ಪರಿಮಳ.

'ಅದೆಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗೋಲ್ಲ. ಹೆತ್ತಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವ ತಂದೆ ತಾಯಿಯಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದನ್ನು ಹೊರೆ ಅಂದುಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೆ? ನೀವು ನಮಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿದ್ದೀರೀಂತ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸೋಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು, ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ ಅನ್ನೋ ಯೋಚನೆ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ.' - ಎಂದಳು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ.

ಬಂದ ಗಳಿಗೆ, ಯಾಕೋ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆನಿಸಿತು. ತಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಇವರಿಗೆ ತಮಾಷೆಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲ:- ಎಂದು ನೊಂದುಕೊಂಡರು.

ಏನಪ್ಪ, ನಾವಿಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಗುರವಾಯಿತೇ? ನೋಡಿ, ಶಾಂತಕ್ಕ ಎಷ್ಟುನೊಂದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು? - ಎಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಈ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಹೃದಯ ತುಂಬಿಬಂತು. ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ನೋವನ್ನು ಇಷ್ಟಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ! ಪಾಪ - ಎಂದುಕೊಂಡಿತು ಮನಸ್ಸು.

'ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮ, ಜಾನಕತ್ತೆಯಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆ - ಎಂದು ಪರಿಮಳ ಓಡಿ ಬಂದಳು. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ತುಂಬಾ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಜಾನಕಿಯಿಂದ ಪತ್ರವೇ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತಮ್ಮ ನೆನಪು ಬಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಬೇಕಾದರೆ ವಿಶೇಷವೇನಾದರೂ ಇರಬೇಕು - ಎಂದುಕೊಂಡು ಪರಿಮಳಳಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಿದಳು. ಓದುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಕಂಡುಬಂತು. ಪರಿಮಳ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೆ ಕೇಳಿದಳು.

'ಏನಮ್ಮ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ ಅತ್ತೆ? ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷ ಆಗುವಂಥಾದ್ದು?

'ಹೂಂ! ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ ನನ್ನ ಸೊಸೇದೀರು ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ? ಅವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕಂತ ಮನಸ್ಸಾಗ್ತಾ ಇದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಒಂದು ವಾರದ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಕಳಿಸಿಕೊಡು. ಪಾಪ! ಆ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹೋಗ್ತಾರೆ? ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಪ್ರಕಾಶ ವಿದೇಶದಿಂದ ಬರಲಿದ್ದಾನೆ. ಚಿಕ್ಕವನೂ ರಜೇಂತ ಮನೆಗೆ ಬರ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬರ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಕಳೆದ ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು, ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಾದರೆ ನೀವೂ ಬಂದುಹೋಗಿ' - ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನನಗೆ ನಗು ಬಂದದ್ದು.

'ಅತ್ತೆ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಮಾತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಅಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಬರೆದೇ ಇಲ್ಲ? - ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲರ ವಿಚಾರಾನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಆತುರಪಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ? ಇನ್ನೂ ಪುಟಗಳಿವೆಯಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ಮರೆತರೂ ಶಂಕರನನ್ನು ಜಾನಕಿ ಅತ್ತಿಗೆ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆರಿಗೆಗೆ ಅವಳೇ ಬಂದಿದ್ದದ್ದು. ಎತ್ತಿ ಸಾಕಿದ ಕೈ. ಮರೆಯುತ್ತಾಳೆ ಹೇಗೆ?

'ಏನ್ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ ಹೇಳಮ್ಮ' - ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಕುತೂಹಲದಿಂದ.

'ಏನ್ಬರೀತಾಳೆ ಶಂಕರನಲ್ಲಿ ಈಗಲೇನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲಮೊದಲಿನ ಹಾಗೇ ಇದ್ದಾನೆಯೇ? ಒಮ್ಮೆನೀವು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ನಿಮಗಾಗದಿದ್ದರೆ, ಹೇಗಾದರೂ ಅವನ ಮನವೊಲಿಸಿ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡು. ಪ್ರಕಾಶನ ಗೆಳೆಯರು, ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾನು. ಆವನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸಿ ' - ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

'ಪಾಪ! ಅತ್ತೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನೋವಾಗಿರಬೇಕಲ್ವ?'

'ಯಾರು ನೊಂದುಕೊಂಡು ಏನ್ಮಾಡ್ತಾರೆ ಹೇಳು? ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ಅಂಥ ಕೆಟ್ಟವನೇನೂ ಅಲ್ವಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅನ್ನೋದು ಬಿಟ್ರೆ, ಯಾರ ತಂಟೆಗೂ ಬರದೆ ಅವನ ಪಾಡಿಗೆ ಅವನಿದ್ದಾನಲ್ಲ. ಅಲ್ದೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ಇದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವನಂತೆ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕಣ್ಣೀರ ಕೂಪಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ?

'ಹೌದೇನಮ್ಮ, ಸೋದರಮಾವ ಒಬ್ಬ ಇದ್ದನಾ ನಮಗೆ?'

'ಇದ್ದ. ಈಗ ಅಂದ್ಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗವೇನು?

'ಈಗಿಲ್ವ?

'ಇದ್ದಾನೋ ಸತ್ತಿದ್ದಾನೊ ಯಾರಿಗ್ಗೊತ್ತು' - ಬೇಸರದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. ಪರಿಮಳಳಿಗೆ. ತಾಯಿಗೆ ಇನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಹೇಳಿದಳು - ಹೋಗು ಪರೀ ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಬೇಗ ಬರ್ತಿನೀಂತ ಹೇಳಿಹೋಗಿದ್ರು. ಬರುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಸಿಟ್ಟಾಗ್ತಾರೆ. ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲ ಆಗಿವೆಯಾ ನೋಡು. ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯಮಾಡು, ಎಂದಳು, ಪರಿಮಳ

ತಾಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ 'ಹೂಂ' ಗುಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೋದಳು.

ಪರಿಮಳಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೈಭಾರ. ಅವಳಿಗೆ ಚೆಲ್ಲು ಚೆಲ್ಲಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾ, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ, ಸುತ್ತಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಖುಷಿ. ನೀಟಾಗಿ ಡ್ರೆಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹೊರಗೆಲ್ಲಾದರೂ ಸುತ್ತಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಪ್ಯಾಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೇಮ. ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಹಟಮಾಡಿ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದಳು. ನಗರದ ಹುಡುಗಿಯರ ಫ್ಯಾಷನ್‌ನ್ನು ಬೆರಗಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದಳು. ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಅವಳಿಗೆ ಆ ರೀತಿ ತಾನೂ ಇರಬೇಕೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆ ಹಳ್ಳಿ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಜಡೆ ಹಾಕಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ, ಕಣ್ಣಸೋಗೆ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡರೆ 'ಸೂಳೇರಂಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡ್ಕಂಡವ್ಳೆ' ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಅದುಮಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡುವುದೆಂದರೆ ಮಹಾಪ್ರೀತಿ, ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟೇ. ಅದಕ್ಕೆ 'ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲಿ' ಅನ್ನುವುದು ಅವಳ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು.

ತಾಯಿ ಕೆಲಸ ಹಚ್ಚಿದಳಲ್ಲ - ಅಂತ ಅಸಮಾಧಾನವಿದ್ದರೂ, ತಾಯಿ ಸಿಟ್ಟಾದಾರೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಹೊರಟಳು.

ಪರಿಮಳಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ ಪಾರ್ವತಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪತ್ರ ಓದಿದಳು. ಜಾನಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ತಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸಂಬಂಧ ಇದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅಲ್ಲೇ ವಧು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಮಳಳ ಮುಂದೆ ಓದಲಿಲ್ಲ. ಹರಕು ಬಾಯಿಯ ಪರಿಮಳಳಿಂದ ಒಂದೂ ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಓದಿದಳು.

ಗಂಡ ಬಂದರೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ದನಗಳಿಗೆ ಹಿಂಡಿ ಕಲಸಿ ಇಡಲು ಹೇಳಿದ್ದುದರ ನೆನಪಾಯಿತು. ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೋ ಏನೋ ಎಂದು ನೋಡಲು ಹೋದಳು.

ಪುಟ್ಟ ಈಗ ಯುವಕನಾಗಿದ್ದ. ಆಗತಾನೇ ಮೂಡಿದ ಮೀಸೆ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಮುಖ. ಮೈಕಟ್ಟು ಬಣ್ಣ ಕಪ್ಪಾದರೂ ತುಂಬಾ ಸುಂದರನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಚಿಕ್ಕಿಯದೇ ಆದ ಚಂಚಲ ಕಣ್ಣುಗಳು! ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದುಡಿಮೆಯ ಹಣದಿಂದ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ರಂಗಿಯೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ವಯಸ್ಸಾಗಿರೋ ಅಪ್ಪನಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಂಡತಿ! ಪುಟ್ಟ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಪಾರ್ವತಿ ಹೋಗಿ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ, ಹಸುಗಳಿಗೆ ಕಲಗಚ್ಚನ್ನು ಕುಡಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಮೈ ತೊಳೆದು, ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ.

ಪಾರ್ವತಿ ಬಂದವಳೇ 'ಆಯ್ತಾ ಪುಟ್ಟ, ಮೇವು ಹಾಕಿದ್ದು? - ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

'ಆಯ್ತರವ್ವ. ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಕೆಲಸವಿದೆಯಾ'? ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

'ಇಲ್ಲ ಈಗೇನೂ ಕೆಲಸ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ನಿನಗೆ ಬಿಡುವಾದಾಗ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರೋ ಒಣ ಹುಲ್ಲನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಬಿಸಿಲು ಮಚ್ಚಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಡು' ಎಂದಳು.

'ಆಯ್ತು ಬರ್ತೀನಿ ಬಿಡ್ರವ್ವಾ ..ನಾನೀಗ ಹೋಗಿ ಬರ್ಲೇ? ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳಿದ.

'ಇರು ಪುಟ್ಟ ಉಂಡು ಹೋಗಿವೆಯಂತೆ'

'ಇಲ್ಲವ್ವ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ನಂಗೋಸ್ಕರ ಕಾಯ್ತಿರ್ತಾಳೆ. ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಡ್ತೀನಿ' ಅಂತ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೀನಿ, - ಎಂದು ಹೋಗಲು ತಿರುಗಿದ.

'ಪುಟ್ಟ ಇನ್ನೊಂದ್ಮಾತು. ಶಂಕರ ಬೆಳಗೆದ್ದು ಹೋದವನು ಇನ್ನೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡ್ತೀಯಾ? ದಾರೀಲೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ಕಂಡರೆ ಅಮ್ಮ ಕರೀತಾವ್ರೆ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೀಯ?

'ಹೇಳ್ತೀನ್ರವ್ವ. ಇಲ್ದೆ ಇದ್ರೂ ಅವನು ಹೋಗೋ ಜಾಗಗಳೆಲ್ಲ ನಂಗೊತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಕಳಿಸಿಕೊಡ್ತೀನಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊರಟ. ಪಾರ್ವತಿ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆಬಂದಳು.

ಜಾನಕಿಯ ಪತ್ರ ನೋಡಿದಾಗಿನಿಂದ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಮಿಂಚೊಂದು ಹೊತ್ತಿತ್ತು. ಜಾನಕಿಯವರು ಊರಿಗೇ ಭಾರಿ ಕುಳಗಳು ಅವರ ಪರಿಚಯಗಳೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವರೊಂದಿಗೇ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವಳು ನೋಡುವ ಗಂಡುಗಳು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿ, ಮದುವೆ ಕುದುರಿದರೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ' ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರಿ ಸಂಭಂಧ - ವೈಭವದ ಮದುವೆ ಇವುಗಳನ್ನೇ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಮೈಮರೆತಿರುವಾಗ, ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಗಕ್ಕನೆ, ದಿಗಿಲು ಬಿದ್ದಂತೆ ಎದ್ದಳು. 'ಚಂದ್ರಣ್ಣನೇ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು - ಎದ್ದು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ 'ಅಮ್ಮ' ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. 'ಅಮ್ಮ' ಎಂದುಕೂಗಿದ್ದೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು. 'ಯಾರು' ಶಂಕರನಿರಬಹುದೆ?' ... ಹೌದು ಅವನೇ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇನ್ಯಾರು 'ಅಮ್ಮ' ಎಂದು

ಕರೆಯುವವರು?.. ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಳು. ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಳಾದಳು. ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಶಂಕರ ತನ್ನನ್ನು 'ಅಮ್ಮ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದು! - ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಗಳನ್ನೇ ನಂಬದಾದಳು.

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಮುಖ ಕೆಂಪಗಾಗಿತ್ತು. ಬೆವರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕರುಳು ಚುರುಗುಟ್ಟಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಶಂಕರ ಈ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ! ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋದವನು, ಈಗ ಬರ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ' ನಿನಗೆ ತಿಂಡಿ, ಊಟದ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ವ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಕರ ಒಂದು ಸಲ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿದ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು ತುಂಬಿದ್ದವು. ನೀರೂರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತವಾದ ನೋವಿನ ಛಾಯೆಯೂ ಇದ್ದಂತೆನಿಸಿತು, ಶಂಕರನೆಂದೂ ತಾಯಿಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಅವನಿಗನಿಸದಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಶಂಕರನ ಹೃದಯವನ್ನು ತುಂಬಿದವು. ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದ ಅನುಭವ ಅವನಿಗಾದಂತಾಯಿತು.

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಅನಿಸಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ತಾನು ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ, ವಿಕ್ಷುಬ್ಧನಾಗಿ ಇದ್ದುದೇಕೆ ಎಂದುಕೊಂಡ. ತಾಯಿ ಅದೇನೋ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಅನಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಆ - ಬಯಲಲ್ಲಿ - ಆ ಪಾಳುಗಡಿಯಲ್ಲಿ -- ಅರಸಿ... ಅರಸಿ... ಕಂಡು ಆದ ಅನುಭವವೇ ಈಗ ಇವಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ತನಗಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ತಲೆ ಸುತ್ತಿದಂತಾಯಿತು. ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಧ್ವನಿಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದಂತಾಯಿತು ಆ ಧ್ವನಿಗಳು... ಕರ್ಕಶವಾಗಿವೆ... ಶೂಲಗಳು ಇರಿದಂತಾಗುತ್ತಿದೆ.. ಶಂಕರನಿಗೆ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು... 'ಅಮ್ಮ' 'ಅಮ್ಮ' - ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಲಿದ.

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಗಾಭರಿಯಾಯಿತು. ಪರೀ... ಶಾಂತ... ಎಂದು

ಕೂಗಿದಳು. ಶಾಂತ ಓಡಿ ಬಂದಳು. 'ಬೇಗ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾರೆ' ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿ ಆತುರಪಡಿಸಿದಳು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಏನೋ ಆಗಿದೆ, ಎಂದಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಿ ನೀರು ತಂದಳು. ಪಾರ್ವತಿ, ಶಾಂತ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಶಂಕರನನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಶಾಂತ ಗಾಳಿ ಹಾಕಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ನಡುಗು ಕೈಗಳಿಂದ ಶಂಕರನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿದಳು. ಶಂಕರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಬಿಟ್ಟ ಸುತ್ತಲೂ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದ. ಪಾರ್ವತಿ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು. ಏನಾಯ್ತು ಶಂಕರ?

'ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲಮ್ಮ ಯಾಕೋ ಕಣ್ಣು ಸುತ್ತಿ ಬಂತು ಅಷ್ಟೇ' - ಎಂದ.

'ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಗೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ರೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳು?... ನಾವು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ತಾನೇ? ... ಶಾಂತ ಹೋಗಿ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ರೆಡಿ ಮಾಡು. ಬರ್ತಾನೆ - ಎಂದಳು.

ಶಾಂತ ತಾಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ವಿಧೇಯಳಂತೆ ಹೋದಳು. ಪಾರ್ವತಿ, ಶಂಕರ ಏಳಲು ಆಸರೆಕೊಟ್ಟರು.

ಶಾಂತ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ತಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ಕಾದಿದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಮಗನೊಂದಿಗೇ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. 'ಕೂಡು ಶಂಕರ - ಎಂದು ಹೇಳಲು ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ಶಂಕರ. ಶಾಂತ ಒಂದೊಂದೇ ಆಗಿ ಅನ್ನ, ಹುಳಿ, ಪಲ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿದಳು. ಶಂಕರ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಾಯಿಯ ಮನಸ್ಸು ಹಿಗ್ಗಿತು. ಶಾಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

'ಅಣ್ಣ, ಈ ಪಲ್ಯ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಕ್ಕೊಳ್ಳಣ್ಣ. ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ' ಎಂದಳು.

'ಬೇಡ, ಶಾಂತ, ಸಾಕು.' - ಎಂದು ಕೈ ಅಡ್ಡ ಮಾಡಿದ.

'ಅಣ್ಣ ಈ ಹುಳಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೇನಣ್ಣ?'

'ಹೂಂ! ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ' - ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದ.

ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಷ್ಟು ಬಡಿಸಿ ಉಣಿಸಿದಳು ಶಾಂತ.

ಊಟ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೈತೊಳೆದು ಎದ್ದ. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಎದೆಯ ಮೇಲಿನ ಭಾರ ಇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ತಾನಾಗಿ ಬಂದನೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಪುಟ್ಟ ಕನೆದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬಂದನೇ - ಎಂಬುದು ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪುಟ್ಟನ ಒತ್ತಾಯದಂತಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಂದದ್ದೇ ಆದರೆ, ಇದು ತುಂಬಾ ದಿನ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ತಾನಾಗಿ, 'ಬುದ್ಧನಿಗಾದ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಬಂದನೇ ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾಗಿದೆಯೆಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು! ಆಕಸ್ಮಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಶಂಕರನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯವಾಯಿತು. ಅವನ 'ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಇತ್ತು. ಕೇವಲ ವ್ಯವಹಾರದಂತಿದ್ದ ಅವನ ರೀತಿ, ಇಷ್ಟು ಆತ್ಮೀಯವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ..ಅಬ್ಬಬ್ಬ' ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ, ಅಸಂಬದ್ಧ ವಿಚಾರಗಳು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದೆ - ಎಂದುಕೊಂಡಳು ಪಾರ್ವತಿ.

ಅಸಮಾಧಾನ, ಅಸಂತೃಪ್ತಿಗಳಿಂದ ಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ದಿನ ಪರ್ವವೆನಿಸಿತು. ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಎರಡು ಸಂತಸದ ಸುದ್ದಿಗಳು! ಗಟ್ಟಿ ಹೃದಯಗಳೇ ತಮಗಿರಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಳು ಪಾರ್ವತಿ. ಗಂಡನಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿಗಳು ತಿಳಿದರೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಂತಸಪಡಬಹುದೆಂದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದರು.

ಊಟಮಾಡಿ ಎದ್ದ ಶಂಕರ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆಗೆ ಮುಗಿಲೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದ. ಪರಿಮಳ ಬಿಸಿಲು

ಮಚ್ಚಿನ ಮೇಲಿಂದಲೇ 'ಅಣ್ಣ' ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಶಂಕರ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುವವರು ಯಾರೆಂದು ಮೇಲು ಕೆಳಗೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ. ತಾನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕಾಣದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ 'ಅಣ್ಣ, ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ' - ಎಂದಳು. ಶಂಕರ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದ. ಪರಿಮಳ ನಿಂತು ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಏನಮ್ಮ ಕೂಗಿದ್ದು?' ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿದ. ತೋಟದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀಯಾ? - ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ಇಲ್ಲ, ಅಪ್ಪನನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆ ತರಲು ಹೊರಟಿದ್ದೀನಿ - ಎಂದ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆಯಾ? - ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ.

ಅಪ್ಪನನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆತರಲೂ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾ ?... ಬೇಡ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ - ಎಂದು ಬಿರಬಿರನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ಅಂಗಳ ದಾಟಿ, ರಸ್ತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಎದುರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ 'ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಮಲ್ಲಣ್ಣಗೌಡ' ಎದುರಿಗೆ ಬಂದರು. ಮೊದಲು ಶಂಕರನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು, ಮಲ್ಲಣಗೌಡ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನನ್ನು ತಿವಿದು,

'ನೋಡು, ಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಆಲ್ನೋಡು ಯಾರು ಬರ್ತಿರೋವ್ರು' ಎಂದು, ಹೇಳಿದ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಯಾರೆಂಬುದು ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ನೆರಳಿನಂತೆ ಕೈ ಇಟ್ಟು, ನೋಡಿದ. ಅವಾಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ ಶಂಕರ!

''ನನ್ನ ಮಗ ಶಂಕರ ಅಲ್ವೇ?' ಎಂದ.

''ಯಾಕಪ್ಪಾ? ನಿನ್ನ ಮಗನ ಗುರುತು ನಿನಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವಾ?''

'ಗುರುತು ಸಿಗುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಗುರುತೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತೆ.''

'ಇತ್ತಾಗೇ ಬರ್ತಾವ್ನೆ.'

'ಸರಿ ಎಲ್ಲೋ ಸಾಯೋಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

'ಹಂಗೆಲ್ಲ ಅನ್ಬೇಡ ಚಂದ್ರಪ್ಪ. ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಮಕ್ಕಳ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತೆ.

'ಅವರ ಆಯುಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ದುಃಖಾನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗ್ಬೇಕೂಂತ ಹೇಳ್ತೀಯ?'

'ಇದೇನ್ಮಾತು ಬಿಡು. ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಇದಾನೆ. ಅವನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಕಟುವಾದರೆ ಹೇಗೆ?'

'ಕಟುವಾಗದೆ ಇನ್ನೇನು ತಾನೇ ಮಾಡಲಿ ಹೇಳು ಮಲ್ಲಣ್ಣ. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಅಂತ ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪೆಯಂತೆ ಕಾಪಾಡಿದೆವು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೇನು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿದೆಯೋ! ಮನೆಯೇ ಬೇಡವೆಂದು ಬೆಳಗಿಂದ ಅಲೀತಾನೆ. ಊಟವೂ ಬೇಡ ಏನೂ ಬೇಡ. ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿದ್ರೆ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು ಮಾತ್ರವೇ ಬರ್ತಾನೆ...

'ನೀನು ಒಮ್ಮೆ ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳು.'

'ಅವನ ಮುಖ ನೋಡುವುದಕ್ಕೇ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಷ್ಟೂ ನನಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತೆ.''

'ಒಬ್ಬರನ್ನು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಅಳೆಯುವುದು ಬೇಡ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ ವಿಶೇಷ, ಅದೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಜನ್ಮಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಲ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅವರು ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಒಳ್ಳೇಯವರಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಅವರದೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ವಿಧಿ ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ಆಡಿಸುತ್ತೆ ಅಷ್ಟೇ ಎಂದು ವೇದಾಂತ ಹೇಳಿದ. ಮಲ್ಲಣ್ಣನ ವೇದಾಂತ ಕೇಳುವಷ್ಟು ಸಹನೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೇವರು ಧರ್ಮ ಎಂದರೆ ನಂಬಿಕೇನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಹದಗೆಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ

ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ಪಾರ್ವತಿಯ ನರ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಅವನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲವಂತದ ಸಹನೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧರಾದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಭಯಂಕರವಾಗುತ್ತದೆ - ಎಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಹೊರಗಿನವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಶಂಕರ ತೀರಾ ಎದುರಿಗೇ ಬಂದರೂ ಮಾತನಾಡಿಸಬಾರದೆಂದುಕೊಂಡ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದರೇನೇ, ಶಂಕರ 'ಇಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿದರಾ ಅಪ್ಪ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೇದೇ ಆಯ್ತು. ಅಮ್ಮ, ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳ ಎಲ್ಲಾ ನಿಮಗೋಸ್ಕರ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ. ಊಟಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಬರ್ತೀನೀಂತ ಹೇಳಿದ್ರಂತೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದ್ರು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಬಂದೆ' ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ತಂದೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಕಾಯದೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ.

'ಚಂದ್ರಣ್ಣ ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ನಂಬದಾದ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಮುಖ ನೋಡಿ ವಿಜಯದ ನಗೆನಕ್ಕ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಅಪರಾಧಿಯಂತೆ ನಿಂತ. ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ತನ್ನನ್ನು ಇಂತಹ ಫಜೀತಿಗೆ ತರುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಗನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ನಿಜವಾದ ಮಾತು ತನ್ನನ್ನು ಈಗ ಸುಳ್ಳನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು.

'ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆಯಾ?' ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಕೇಳಿದ.

'ಹೌದು. ಹೋಗಿದ್ದೆ ಊಟ ಮಾಡಿ ಬಂದೆ. ನೀವು ಬರಲಿಲ್ಲ ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದು ಕೇಳಿ ನಾನೇ, ಅವರಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ' - ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನಂತೆ ಮಾತಾಡಿದ.

'ನಾನು ನಿನಗೆ ತಂದೆ ಅನ್ನುವ ಗುರುತು ಇದೆಯಾ ಶಂಕರ?

'ಹುಂ! ಇದೆ. ಎಲ್ಲರ ಗುರುತೂ ಇದೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಬಂಧುತ್ವದ

ಸೆಳೆತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ- ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಂಭೀರವೆನಿಸಿತು.

'ಶಂಕರ, ಈಗ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೊರಟಿದ್ದೀಯ ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಮನೆಗೇ ಬರ್ತೀಯಾ ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಚಂದ್ರಣ್ಣ.

'ಎಲ್ಲೂ ಹೋಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಬರ್ತೀನಿ - ಎಂದ ಶಂಕರ.

'ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಹೋಗುತ್ತಿರು. ಇಲ್ಲೇ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಗೌಡರನ್ನು ಮನೆತನಕ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದಿಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಇರೋದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ಬಿಡ್ತೇನೆ.'

'ನೀವು ಬೇಕಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾನೇ, ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೆ, ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ. ಅದೇನು ಕೆಲಸ ಹೇಳಿ. '

'ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗುವಂಥಾದ್ದಲ್ಲ ನೀನು ಹೋಗು. ನಾನು ಬಂದ್ಬಿಡ್ತೀನಿ. ಎಲ್ಲೂ ಹೋಗಬೇಡ. ನಿನ್ಹತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತಾಡುವುದಿದೆ' ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

'ಆಗಲಿ' - ಎಂದು ಶಂಕರ ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮಲ್ಲಣ್ಣಗೌಡರು ಮತ್ತೆ ಮಾತು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾ ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರು. ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೆ, 'ಈಗ ಏನ್ಹೇಳ್ತೀಯ ಚಂದ್ರಣ್ಣ? ಮಗನ ಮೇಲೆ ಉರಿದು ಬಿದ್ದೆ? ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವನೆಂದು ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸಿದೆ! - ಈಗೇನಾಯ್ತು? ಎಂದ.

'ಮಲ್ಲಣ್ಣ, ನೀನು ನಿಜಾಂತಲಾದರೂ ತಿಳಿ, ಸುಳ್ಳಂತಲಾದರೂ ತಿಳಿ. ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದು ನನಗೇ ನಂಬಿಕೆಯಾಗ್ತಿಲ್ಲ?'

'ಹೋಗಲಿ, ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ನಂಬಬಹುದಲ್ಲ'.

'ಮಲ್ಲಣ್ಣ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸುವವರೆಗೂ ನನಗೆ ಇವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದ.

'ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಾದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಬೇಡ. ಅವನೇನಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಡು. ಯಾಕೆ? ಏನು? ಎಲ್ಲಿ? ಎತ್ತ- ಅಂತ ಕೇಳಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಡ. ಮತ್ತೆ ಅವನೇನಾದರೂ ಬದಲಾದಾನು' ಎಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದದ ದನಿಯಲ್ಲಿ.

'ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ಹಾಗೇನೂ ಅವನ ಬಳಿ ಮಾತಾಡೋದೇ ಇಲ್ಲ' ಅವನಿಗೆ ತಿಳೀದಿರೋ ಹಾಗೇ. ಮನೆಯವರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸ್ತೀನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

'ಅದೇ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ' ಎಂದು ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಈ ಮಾತು ಮುಗಿಯುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಲ್ಲಣ್ಣನ ಮನೆ ಬಂತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮಲ್ಲಣ್ಣನಿಗೆ, 'ಯಾವುದೂ ಬೇಗ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಲಿ' ಅಂತ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳು, ಶಾನುಭೋಗರು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕಂಡು ಮಾತಾಡ್ತೀನಿ. ನಿನಗೇ ಆದರೆ, ಆ ಕೆಲಸಾನ ನೀನೇ ಮುಗಿಸಿಬಿಡು. ಮಲ್ಲಣ್ಣ, ಚಂದ್ರಣ್ಣನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬರಲು ತುಂಬಾ ಹೇಳಿದ. ಬಾಯಾರಿಕೇನಾದರೂ ತೀರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗು' ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ, ಕೇಳದೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಮನೆಯತ್ತ ನಡೆದ.

ಮನೆ ಸೇರುವ ವೇಳೆಗೆ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಕಾದಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪಾರ್ವತಿ ಕೇಳಿದಳು 'ಬೇಗ ಬರ್ತೀನೀಂತ ಹೋದವ್ರು ಮಾಮೂಲಿಗಿಂತ ತಡವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದೀರಲ್ಲ? ಶಂಕರ ಕರೆದಾಗಲೂ ಅವನೊಟ್ಟಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೇ? - ಎಂದಳು ಆಕ್ಷೇಪದ ದನಿಯಲ್ಲಿ. 'ಹೀಗೇ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ಬರಬೇಕಂತಲೇ ಅಂದ್ಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಕೆಲಸಾನ ಮಧ್ಯೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರೋದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಎಂದು ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಕೇಳಿದ.

'ಹೋಗಲಿ ಬೇಗ ನಡೀರಿ. ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ನೀವು ಬರಲೀಂತ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಆತುರಪಡಿಸಿದಳು.

'ಅವರು ಕಾದಿದ್ದಾರೆ, ನೀನೇನೂ ಕಾದಿಲ್ವಲ್ವ? ' ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ಚಪ್ಪಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ಹಜಾರದ ಒಂದು ತುದಿಗೆ ನಡೆದು ಕೋಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಕ್ಕೆಗೆ ತಗುಲಿ ಹಾಕಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಟವಲೊಂದನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು.

ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪರಿಮಳ ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದಲೇ, 'ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಅತ್ತೆಯ ಕಾಗದದ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿದೆಯಾ?' ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿದಳು.

'ಹರಕು ಬಾಯಿ ಮುಂಡೇದು. ಇನ್ನೂ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ಬಾಯಿ ತೆಗೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಒಂದ್ನಿಮಿಷ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ- ಎಂದು ಗೊಣಗಿದಳು.

'ಅದೇನೇ ಅದು ರಾಮಾಯಣ? ಅಷ್ಟ್ಯಾಕೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿ ಯಾಗ್ತಿದ್ದೀಯ?

'ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಹರಕು ಬಾಯಿತನ ನಿಲ್ಲಿಸು ಅಂತ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀನಿ'

'ಈಗ ಅಂಥಾದ್ದೇನು ಮಾಡಿದಳು?'

'ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿ ಬೇರೆಯವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಹಾಕುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಡಾಂತ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀನಿ ಅಷ್ಟೇ.

ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಾತಿನ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಮಳ ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾವುದೋ ತಮಾಷೆ ಮಾತಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ನಕ್ಕರು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಪಾರ್ವತಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಇವರ ನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಏನೊಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ತೋರದೆ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪಾರ್ವತ್ತೀನೆ ಮಾತಿಗೆ ತೆಗೆದಳು. 'ನಿಮ್ಮಕ್ಕ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ'

'ಓಹೋ ! ಏನಂತೆ?' ಇಷ್ಟು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ನೆನೆಪಾಯಿತೇನೋ ಆಕೆಗೆ?' ತಾತ್ಸಾರದ ದನಿಯಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲತುಂಬ ನೊಂದುಕೊಂಡು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ...ತನಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲು ಆಗದಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ..,..ನಿಮ್ಮನ್ನುನೋಡಲು ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತಿದೆಯಂತೆ. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿನೀವೇ ಇದ್ದೀರಿ. ಒಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಲೇ ಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿದೆ.' ತಮ್ಮನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುವುದು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ.

'ಅಲ್ಲವೇ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಕಾಗದವಾದರೂ ಬರೆಯುವುದು ಬೇಡವೇನೆ? ತಮ್ಮ ಇದ್ದಾನೋ, ಸತ್ತಾನೋ ಅಂತಲಾದರೂ ತಿಳಿಯುವುದು ಬೇಡವೇ? - ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡಿದ.

'ಅವರೇನೋ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ನೀವಾದರೂ ಬರೆಯಬಾರದಿತ್ತೇನು? ನಿಮಗೂ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಇದ್ದದ್ದೇ ಆದರೆ ನೀವೆ ಬರೀಬೇಕಿತ್ತು' ಅತ್ತಿಗೆಯ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸಿದಳು.

'ಇದೇನೇ ಇದು, ಅತ್ತಿಗೆಯ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ತಲೆ ಸವರುವ ವಿಷಯ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆಯೇ ? - ಸಂಶಯದಿಂದ ಕೇಳಿದ.

'ನೋಡಿ, ಸ್ವಂತ ಅಕ್ಕನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾನೀವೇ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಬೇರೆಯವರು ಏನು ಮಾಡಿಯಾರು?'

'ಅದಿರಲಿ, ಇನ್ನೇನಾದರೂ ವಿಶೇಷವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೇನು?'

'ಹುಂ ! ...ಅವನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ರಜೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ. ವಿದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶನೂ ಬರ್ತಾನಂತೆ. ನಿನ್ನಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕಳಿಸಿಕೊಡು. ಶಂಕರನ ವಿಚಾರ ಏನಾಯಿತು. ಹೇಗಿದ್ದಾನೇಂತ - ವಿಚಾರಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

‘ಹಾಗೋ ಸಮಾಚಾರ?’

‘ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಗಂಡುಗಳಿವೆಯಂತೆ, ನೋಡಿದ ಹಾಗೂ ಆಗುತ್ತೆ’ ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇರೆ ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? - ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ.

‘ಹಾಗಂದರೆ ಏನು ನಿಮ್ಮರ್ಥ?’ ಅನುಮಾನಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು.

‘ತನ್ನ ಮಗನೇ ಇದ್ದಾನಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಾರದಾ?

‘ಅಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಅವರ ಅಂತಸ್ತಿಗೂ, ನಮಗೂ ಒಂದೇನಾ? ಅಲ್ದೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಹಳ್ಳಿ ಮುಕ್ಕಗಳು. ಓದಿ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಏನಿದೇಂತ ತಗೋಳ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯೆ, ಆಸ್ತಿ ಅಂತಸ್ತು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ವಲ್ಲ.’

ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಕರ ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗತೊಡಗಿದ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಅವನ ನಗುವಿಗೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

‘ಯಾಕೋ, ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವರಂತೆ ನಗ್ತಿದ್ದೀಯ’ - ಎಂದ.

‘ನೀವು ಆಸ್ತಿ ಅಂತಸ್ತು ಅಂತ ಮಾತಾಡಿದಿರಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ನಗು ಬಂತು.’

‘ಯಾಕೆ ಇದೆಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಅಲ್ಲವೇನು?’ ಸಂಶಯದಿಂದ ಕೇಳಿದ.

‘ಯಾವುದೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ನಾವೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವಾಗ, ಆ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಇವುಗಳ ಹೊರೆ ಹೊರಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನ.

‘ಹಾಗಂತ ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು?’ ಅವರಿಗವರೇ ಹೇಳ್ತಾರೆ.

'ಅದ್ಹ್ಯಾಗೆ? ಹುಟ್ಟುವವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತಾ?

'ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಏನು? ಆದರೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದರ ಕಡೆ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದಕೆ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ? - ಮರುಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ.

'ನಿನಗೆಲ್ಲಾ ಮಹಾ ತಿಳಿದಿದೆ ಅಲ್ವ? ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಣ, ಆಸ್ತಿ ಪದವಿ ಇದ್ದರೇನೆ ಮರ್ಯಾದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾಯಿ ಸಹ ಮೂಸುವುದಿಲ್ಲ.'

'ಹೊಲಸಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಮೂಗು ಪರಿಮಳಾನ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಕೆಟ್ಟದ್ದೂಂತ ಗೊತ್ತಿದ್ರೂ ಕೈ ಚಾಚಿ ಹಿಡೀತೇವೆ ... ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವ ವಿಚಿತ್ರ.'

'ಶಂಕರ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡೋಕೆ ನಿನಗೆ ಯಾರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು?

'ಯಾರು ಯಾಕೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕು? ಹಕ್ಕಿಗೆ ಹಾರುವುದನ್ನು, ನೀರಿಗೆ ಹರಿಯುವುದನ್ನು, ಹೂವಿಗೆ ಅರಳುವುದನ್ನು, ಚಿಕ್ಕಿಗೆ ನಗುವುದನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳಿಕೊಡ್ತಾರೆ?'

'ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ ಶಂಕರ? ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಬಿಡ್ತೀಯ.

'ನೋಡೀಂದ್ರೆ, ನನ್ನ ಮಗ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವೇದಾಂತಿಯ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡ್ತಾನೆ.'

'ನೀವೆಲ್ಲಾ ಅವನನ್ನು ಹುಚ್ಚು ಬೆಪ್ಪ ಮೊದ್ದು ಎಂದುಕೊಂಡಿರಿ? ಹಂಗಿಸಿದಳು.

'ನಾನು ಯಾರ ಮಗನೂ ಅಲ್ಲ, ನೀನು ತಪ್ಪು ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀಯ' ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮಾತನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ.

'ಏನು? ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲವೆ? ' ಗಳಗಳನೆ ಅತ್ತಳು.

' ಉಹೂಂ! ಖಂಡಿತ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿವಸ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇಡಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. '

'ಏನಿದು ಹುಚ್ಚುಚ್ಚು ಮಾತು ಶಂಕರ?' ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಅರಚಿದ.

'ಎಷ್ಟಾದರೂ ಹುಚ್ಚನಲ್ಲವೇ.' - ಎಂದ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ.

'ಏನೋ ಶಂಕರ. ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ 'ಅಮ್ಮ' ಎಂದು ಇದೇ ಬಾಯಿಂದ ಕರೆದೆಯಲ್ಲೋ, ಈಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹೀಗಾಡ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲೊ?'

'ಆಟಕ್ಕೆ ಇದೀಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ತುಂಬ ಇದೆ... ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆನಿಸಿತು. ಮಗನ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳು! ಅಸಂಬದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳು! - ಆದರೆ ತಾಯಿ ಹೃದಯದ ಮೇಲಿನ ಆಘಾತ ಭಯಂಕರವಾದೀತು.

ಇಪ್ಪತ್ತರ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿರುವ ಹುಡುಗ, - ಒಮ್ಮೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮರುಳನಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ತಾನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದೆ ಮರೆತುಹೋಯಿತು. ಪಾರ್ವತಿ ನೆನಪಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಇನ್ನು ಊಟಡಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೈತೊಳೆದು ಎದ್ದ.

ಊಟದರ್ಧದಲ್ಲೇ ಎದ್ದದ್ದು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನೋವಾಯಿತು. ಮೂಕರಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ, ತಾನೂ ಗಂಡನನ್ನು ಅನುಸರಿಸ್ಸಿಗಳು. ಹೋಗುವಾಗ, ಶಂಕರ ನಿನ್ನ ರೀತಿಯೇ ನಮ್ಮೆದೆಗಳನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಿವೆ. ರಕ್ತ ಉಣ್ಣಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದೇವೆ. ನಿನಗೆ

ಕೃತಜ್ಞತೆಯೇ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ- ಒರಟಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

'ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪ, ಆಶ್ರಯಬೇಕಿತ್ತು. ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ'.

'ಅಂದರೆ ನೀನೇನು ದೆವ್ವವೆ? ಭೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

ದೆವ್ವವೆಂದರೆ, ದೆವ್ವ, ದೈವವೆಂದರೆ ದೈವ. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು.

'ನನ್ನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದು ಯಾಕೆ? ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯಲು ಎಂದೇ?

'ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಶೇಷದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯಲು ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲು.

'ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೇ! - ಒದರಿ ನಡೆದಳು.

'ಅಮ್ಮ, ನಿಲ್ಲು. ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು' ಎಂದು ಕೂಗಿದ.

'ಅರ್ಹತೆಯಿಲ್ಲದ ಬಾಯಿಂದ ಅಮ್ಮನೆಂದು ಕರೆಯಬೇಡ' ತುಂಡರಿಸಿದಳು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ.

'ನೀನು ಬೇಡವೆಂದರೂ ನಾನು ಕರೆಯಲೇಬೇಕು' ದೃಢವಾಗಿ ಹೇಳಿದ.

'ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಮಗ ನಾವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಯಾಕೆ ಬರುತ್ತೀ?

'ನನಗಿಲ್ಲಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ದೊರೆಯುವವರೆಗೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲೇಬೇಕು!

'ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವವರುಯ ಬೇರೆ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ನಿನಗೆ'

'ಹೌದು'

'ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅವರು?

'ಬೆಳಕು. ಇಲ್ಲದ ಜಾಗವೇ ಇಲ್ಲ.

'ಹಾಗಾದರೆ ಯಾಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ?

'ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಮಾತೂ ಆಡುತ್ತಾರೆ'

'ಅಂದರೆ ನಮಗೆ ಕುರುಡು ಅಂತಲೇ?'

'ಹಾಗಂತ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

'ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಯಾಕೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ?... ನಿನಗೆ ಕಂಡಿದೆಯೇ'

'ಹೂಂ! ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಭೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಷ್ಟು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದಾಗ ನ ನನಗೆ ನಾನೇ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆವರು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆಂದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನವಿದ್ದು ಬಾ ಈಗ ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

'ನಿನಗೆ ಅವರೇ ಏನು ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಇರಿದು ಕೊಲೆ ಮಾಡೂಂತ ಹೇಳಿದ್ದು?'

'ಛೇ! ಛೇ! ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನೇನೂ ಮಗುವಲ್ಲ. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಗೊತ್ತು, ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಂಬಂಧಗಳೇ ಅಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ' ಅಂತ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಮರ, ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿ, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧ ಬಂಧನವಿದೆಯಾ? ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವವಿದೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಇದೆ. ನಾವು ಕೊಡುವಷ್ಟು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಅವು ಕೊಡುತ್ತವೆಯೇ? ಒಂದರಿಂದ ಒಂದು ಹುಟ್ಟುತ್ತೆ.

ಸೃಷ್ಟಿಮುಂದುವರಿಯುತ್ತೆ. ಇದು ಪ್ರಕೃತಿ ಧರ್ಮ; ವಸ್ತುಧರ್ಮ. ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಸ್ವಾರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ' ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದ.

'ನಿನ್ನ ಸುಖ, ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಹೆತ್ತ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವಲ್ಲವಾ?'

'ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೀವು ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವೆನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡುವುದಾರೆ, ನನ್ನ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ - ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದ.

ಪಾರ್ವತಿ ಶಂಕರನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸೋತಂತೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಮಗನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಶಂಕರ ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಡಿದು ಕಳಚಿದ್ದನ್ನು ಸಹಿಸದಾದಳು.

ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಶಾಂತ, ಏನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮದು ಇನ್ನೂ ವಾದ ಮುಗಿದಿಲ್ಲವಾ? ಅಣ್ಣನ ಮಾತಿಗೆ ನೀವಿಷ್ಟೊಂದು ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ- ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

ನೀನು ಹೋಗು ಅಪ್ಪ ಕರೀತಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತೆಲ್ಲಾ ವಾದ ಮಾಡಿದರೂ ನೀವು ಸಾಧಿಸುವುದಂತೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲ - ಎಂದು ಅವಳೇ ಮಾತು ಮುಂದುವರೆಸಿದಳು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಕಳಿಸಿದಳು. ಶಂಕರನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ,

'ಅಣ್ಣ, ಸುಮ್ಮನೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಅಮ್ಮನ ತಲೆಕೆಡಿಸ್ತೀಯ.'

ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರಗಳು ಆಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕು?- ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

'ನಿಜ ಹೇಳಿದೆ ಶಾಂತ. ಕೇವಲ ವಿಚಾರಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಈಗಿರುವ

ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತಿಗಿಂತ ಮೌನವೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾಗಿರುತ್ತೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನುಬಂಧಗಳು ಇನ್ನೂ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದವೋ ಏನೋ! ನಮ್ಮಂಥವರ ಮಾತೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇನ್ನು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

...ನೀನೇ ಗುರು ಶಾಂತ...ನೀನೇ ಗುರು - ಎಂದು ಶಾಂತಳಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದ.

'ಅಣ್ಣ, ಏನು ನೀನು ಮಾಡ್ತಿರೋದು? ನನಗೆ ಮುಗಿಯ ಬೇಕಾದ್ದೇನಿದೆ?

ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಡವೆಂದೆ. ಅಷ್ಟೇ.

'ಆಯ್ತು, ಬರ್ತೀನಿ. ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲೆಂದು ಹುಡುಕಾಡಬೇಡಿ. ಅಮ್ಮ-ಅಪ್ಪ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳಿಬಿಡು. ಮನಸಾದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಬರ್ತೀನಿ' - ಎಂದು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟ. ಶಾಂತ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಳಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಳೇ ಹೊರತಾಗಿ ಕೂಗಲಿಲ್ಲ.

ಜಾನಕಿ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳರನ್ನೂ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು, ಅವನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಿನವಿಡೀ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿಶ್ವನಿಗೂ ಇವನಿಗೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ! ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಂಪಾಗಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಶೂಲವಾಗಿದೆ.

ಶಂಕರನಿಂದಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೊರಗುವರೇ. ಪರಿಮಳ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಮರೆತು ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾವುದನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊರಗಿದರೆ ತನ್ನ ಅಂದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೆಡು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಏನೇ ವಿಷಯವಾದರೂ ಹಗುರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನೆ ಅವಳಿಗೆ

ಬರಬರುತ್ತಾ ನರಕವೆನಿಸಿತು.

ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮನ ಕಷ್ಟದಿಂದಾಗಿ ಮದುವೆ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳೋಣವೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದರೂ ಅದು ಶಾಂತಳ ಬಲವಂತದಿಂದಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈಗ, ತನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋದರೆ ಸಾಕಪ್ಪಾ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಜಾನಕತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುವುದೇನೋ - ಎಂದು ಎದುರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯೇ ಆಯಿತು.

ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ, ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಅವರ ಜೀವನ ಸಮಾಧಿಯಾಗುವುದೋ ಎನ್ನುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಮನೆಕೆಲಸ, ಅಡುಗೆ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೇನೂ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ಬೆಳಕು ಕಾಣುವ ಅದೃಷ್ಟವೂ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪಾರ್ವತಿಯ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಕೆಟ್ಟಿತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ವಿಪರೀತ ಕೆಮ್ಮು, ಉಬ್ಬಸ. ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆಯಾಸ. ಈಗಂತೂ ಒಂದು ಚೂರು ಕೆಲಸವೂ ಅವಳಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಪಾರ್ವತಮ್ಮನಿಗೆ, ತನ್ನತ್ತೆಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

'ಮಹರಾಯಿತಿ, ಸಾಯುವ ಕ್ಷಣದವರೆಗೂ ದುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ನನಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈಗಲೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಖಾಯಿಲೆ - ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಕರ್ಮ' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಶಂಕರನನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹಣೆಬರಹವೇ ಅಷ್ಟಾಗಿರಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಮಗ ಸತ್ತೂ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ. ಇವನು ಬದುಕಿಯೂ ಸತ್ತಿದ್ದಾನೆ. 'ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗಂಡ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಕ್ಕಳು!' - ಇಷ್ಟೇ ತನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಶಾಂತ ಮಾತ್ರ ಕತ್ತೆಯಂತೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನೆಗೆಲಸ ತಾಯಿಯ

ಆರೈಕೆ, ತಂದೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ... ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅವಳೇ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪರಿಮಳ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದೂ ಗೊಣಗಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪುಟ್ಟಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿದಿನ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಮನೆಗೆ ಅವನೇ ಹಿರಿಯ ಮಗನಂತೆ, ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನೂ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಪಾರ್ವತಿ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ; ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ, ಕಷ್ಟಕ್ಕಾಗುವವರೇ ನಿಜವಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರು.

'ಅಯ್ಯ, ಸುಮ್ಮನೆ ಶಂಕರನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನೀವು ನೋಯಬೇಡಿ. ನೀವು ಹಾಗೆ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅಳು ಬರುತ್ತೆ. ನೀವೇ ನನಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಅಂತ, ನಮ್ಮಪ್ಪ ಸಾಯುವಾಗ, ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನೇ ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಅಂದ್ಕೊಳ್ಳಿ ಅಯ್ಯ' - ಎಂದು ಪುಟ್ಟ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಮಲತಾಯಿಯಾದರೂ, ರಂಗಿ, ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈರನಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದವು. ಮನೆ ತುಂಬಾ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ, ಬೇಸರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಪುಟ್ಟ, ರಂಗ, ರಾಜ ಇವರೆಲ್ಲಾ ದುಡಿಯುವ ವಯಸ್ಸಿನವರಾದ್ದರಿಂದ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನನ್ನು ಕಷ್ಟಪಡಲು ಬಿಡದೆ, ಅವರಲ್ಲೇ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಯಾರೇ ಕೂಗಿದರೂ, ಒಂದು ಕೂಗಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಪುಟ್ಟನ ಮನೆಯಿಂದ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಪುಟ್ಟನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಪ್ರೀತಿ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೂ

ತನಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ? ನನಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ನನಗಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಾನೆ...ಇದಕ್ಕೆ ಏನೋ ಋಣಾನುಬಂಧ ಅನ್ನುವುದು.'

ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದಾಗ 'ಪುಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರವೇ ನಿನಗೆ ಹೊಣೆಯಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನೂ ಯಾಕೆ ಹೊರುತ್ತೀಯ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ , 'ಇದೇನಯ್ಯ? ನನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಏನೋ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದೂ ಯಾರಿಗೆ, ನನ್ನವರಿಗೆ' - ಅದು ಹೊರೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತೆ? ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ನಮಗೆ ಹೊರೆಯೇ ? ಅದೂ ನಾನು ನಿಮಗೇನು ಕಾಸುಕೊಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೀತಿಲ್ವಲ್ಲ? ನಮ್ಮ ವಂಶವೇ ನಿಮ್ಮ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದದ್ದು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ನೀವ್ಯಾಕೆ ನನಗೆ ಹೊರೆ ಹೇಳಿ ? ಹಿಂಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಬೇಡಿ ಅಯ್ಯ' ಎಂದ ನೊಂದ ದನಿಯಲ್ಲಿ.

ಅವನ ಮಾತು ಸಕ್ಕರೆಯಷ್ಟು ಸವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಪುಟ್ಟ, ಜಾತಿಯೊಂದು ಅಡ್ಡ ಬರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ನೂರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ' ಎಂದರು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಅಪ್ಪುಗೆಗೆ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟ

'ಅಯ್ಯ', ಅಯ್ಯ ! ಇದೇನು ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾಡ್ತಿರೋದು. ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ ? ನಾನೆಲ್ಲಿ ನೀವೆಲ್ಲಿ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಭಯದಿಂದ.

'ಪುಟ್ಟ, ಹೆಸರಿಗೆ ನನಗೂ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದರೂ, ಮಗನ ಅಪ್ಪುಗೆಯ ಆನಂದದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ಮನಸು, ಮಮತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗನನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿರುವ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪುಗೆಯಿಂದ ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದೂ ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವೆ ಎಂದ.

ಪುಟ್ಟನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳಿದ್ದವು. ಷರಟಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಒರೆಸಿಕೊಂಡ. ಪುಟ್ಟ ಹೂವಾದ. ಶಂಕರ ಮುಳ್ಳಾದ.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೆಮ್ಮು ಉಲ್ಬಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತೇನೆಂದರೆ, 'ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯರು ವೈದ್ಯರು ಅಂದ್ರೆ, ಆಯ್ತು' - ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿರಿ ನನಗೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ - ಎಂದು ಆ ಮಾತನ್ನೇ ನಿವಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮಕ್ಕಳೂ ಬಲವಂತ ಪಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಫಲವಿಲ್ಲವಾಯಿತು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನಾದ.

ರಂಗಿಗೆ ಮನೆ ಕೆಲಸಗಳೇ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಬಿಡುವೇ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ ತುಂಬಾ ಬೇಸರವಾದರೆ ಪಾರ್ವತಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಸಂಜೆ ಬಿಡವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಪಾರ್ವತಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರ ಕಳೆದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು ಇವತ್ತೂ ಅಷ್ಟೆ ಪಾರ್ವತಿ ರಂಗಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದಳು. ರಂಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದಳು. ಶಾಂತ ಪರಿಮಳ ಇಬ್ಬರೂ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

ರಂಗಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಶಾಂತ, 'ಅಮ್ಮ, ರಂಗಕ್ಕ ಬಂದಳು' ಎಂದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ 'ಬಾ ರಂಗಿ' - ಎಂದಳು.

'ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ರಲ್ಲವ್ವಾ, ಎನ್ಸಮಾಚಾರ?' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಪಾರ್ವತಮ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

'ಏನಿಲ್ಲ. ಹೀಗೇ ಬೇಸರವಾಯ್ತು. ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ

ಮಾತಾಡೋಣಾಂತ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದೆ... ಅಡಿಗೆ ಗಿಡಿಗೆ ಆಯ್ತ?

'ಏನಡಿಗೆ ಬಿಡವ್ವಾ. ಒಸಿ ಇಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಆದ್ರೆ - ಸಾಕಾಯ್ತಾದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೇದೇ ಸಾರು ಗಿರು ಇದೆ - ಎಂದಳು.'

ಪಾರ್ವತಿಗೆ, ಹೇಳಬೇಕಾದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳ ಎದುರಿಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರೋಣವೆಂದು, ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿ, ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ ಮನೆ ಮೊದಲಾಗಿ, ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಿದಳು.

''ರಂಗಕ್ಕ, ನಿಮ್ಮ ಹಸು ಕರು ಹಾಕ್ತಾ?'' ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪರಿಮಳ ಕೆದಕಿದಳು.

'ಯಾಕೆ ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ, ಗಿಣ್ಣು ಹಾಲು ಬೇಕಿತ್ತಾ' - ಎಂದು ನಕ್ಕು ಕೇಳಿದಳು.

'ಉಹುಂ' ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳಿದೆ - ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಹಾಗೇಂತ ಹೇಳ್ತಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೇ ಕೇಳಿದೆ - ಎಂದಳು. ಮತ್ತೇನನ್ನೋ ಕೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ಯೋಚಿಸ ತೊಡಗಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿ, ಇನ್ನು ಪರಿಮಳ ಮಾತಿಗಿಳಿದರೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವರಿತು, 'ಸರಿ, ಈಗ ನೆನಪಾಯ್ತು ನೋಡು, ನಮ್ಮ ಹಸುವಿನ ಹಾಲೇ ಕರೆದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡ್ತೀಯಾ? ಎಂದಳು.

'ಯಾಕ್ರೀ ಪಾರ್ವತವ್ವ ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ, ರಂಗ, ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ?' ಎಂದಳು.

'ಇಲ್ಲ, ಪುಟ್ಟ, ಏನೋ ಬರ್ತೀನಂತ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದಳು. ಶಾಂತಳನ್ನು ಮತ್ತೇನೋ ಕೆಲಸ ಹೇಳಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು.

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಪಾರ್ವತಿ.

'ರಂಗಿ, ನಾಳೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಿನ್ನ ಮಗ ಪುಟ್ಟ ಬಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಂತ

ಹೇಳಿಕಳಿಸು. ನನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಗದ ಬರೀಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಯಜಮಾನರಿಗಾಗಲೀ, ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಲೀ ತಿಳಿಯಬಾರದು' ಎಂದಳು.

'ಯಾಕೆ ಪಾರ್ವತವ್ವ, ಜಾನಕವ್ವನ್ನ ಕಂಡರೆ, ಅಯ್ಯನೋರಿಗೆ ಆಗಾಕಿಲ್ವ?

'ಅಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ ರಂಗಿ. ಪತ್ರ ಬರಿಯೋದಕ್ಕೆ ಅವರು ಅಡ್ಡಿ ಹೇಳೊಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಏನು ವಿಷಯ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಖಂಡಿತ ಅವರು ಇಷ್ಟಪಡೊಲ್ಲ.

'ಅಷ್ಟೊಂದು ಗುಟ್ಟಾಗಿರೋ ವಿಷಯಾನ, ಪುಟ್ಟನ ಕೈಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಳ್ತೀರವ್ವ? ನಗುತ್ತಾ ಕೇಳಿದಳು.

'ಪುಟ್ಟ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು. ಯಾರ ಯಾರ ವಿಷಯ ಅವರವರ ಹತ್ತಿರವೇ! ಒಬ್ಬರದು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳೊಲ್ಲ ಅವನು.

'ಹೌದ್ರವ್ವಾ ಪುಟ್ಟನಂಥಾ ಮಗನನ್ನು ಪಡೀಬೇಕಾದ್ರೆ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಬಂಗಾರದಂಥ ಮಗ. ಅವರವ್ವ ಎಷ್ಟು ಅದೃಷ್ಟ ಮಾಡಿ ಹಡೆದಳೋ?

'ಈಗೇನಾಯ್ತು? ನೀನು ಹಡೆಯದಿದ್ದರೂ, ನಿನ್ನ ಮಗನೇ ಅಲ್ವ?

'ಹೌದು, ನಿಜವಾಗ್ಲೂ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಅನ್ನಬೇಕು. ಮನೆಯಾಗೂ ಅಷ್ಟೇ ತಮ್ಮ ತಂಗೇರನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸ್ತಾನೆ. ಅವರಿಗೂ ಅವನ್ನ ಕಂಡರೆ ಪ್ರಾಣ. ನಂಗೆ ಒಂದು ಚೂರು ನೋವು ಮಾಡ್ಕಳ್ಳಾಕೆ ಬಿಡಾಕಿಲ್ಲ.

'ಅದಕ್ಕೇ ಹೇಳಿದ್ದು ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯ ಅಂತ!' ಅವನೊಬ್ಬ ನಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಮತ್ತೆರಡು ಭುಜ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ.

'ಅವರಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ನಾಕು ಗಂಟೇನೂ ನಿಮ್ಮ ಯೋಚ್ನೇನೆ. ಯೋಳ್ತಿರ್ತಾನೆ. ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ, ದ್ಯಾವರು ಅವರಿಗೆ ಭಾಳಾ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಾನೆ. ಒಳ್ಳೇ ಜನಕ್ಕ ಹೀಗ ಮಾಡ್ತಾನ. ಪಾರ್ವತವ್ವ ಚಂದ್ರಯ್ಯ, ಶಂಕರನ ಚಿಂತೇನ ಏಸಚ್ಕೆಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡಾಕಾಗದ್ಹಂಗ ಸೊರಗ್ಯಾರ ಎಂದು.

'ಏನೋ ಆದದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಆಗೋದನ್ನಾದರೂ ನೋಡ ಬೇಕಂತ್ಲೇ ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸು ಎಂದದ್ದು.

ಕಳಿಸ್ತೀನಿ ಬಿಡ್ರವ್ವ... ಅಂದಂಗೆ ಶಾಂತವ್ವ - ಪ್ರಮೀಳವ್ವನ ಮದುವೆ ಇಚಾರ ಏನಾಯ್ತೂಂತ ?

'ಏನಾಗುತ್ತೆ ರಂಗಿ' ನೋಡೋವ್ರು, ಮಾಡೋವ್ರು ಇರಬೇಕಲ್ಲ? ಅವರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬರು ಎಷ್ಟೂಂತ ನೋಡ್ತಾರೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ?... ಸರಿ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನನ್ನ ಮಗನ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿಂತೇ ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ದೆ ಜಾನಕತ್ತಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡು, ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಗಂಡುಗಳಿವೆ, ನೋಡೋಣವೆಂದು ಬರೆದರೂ ಅದನ್ನ ಕಿವಿ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದ್ಸಲ ಬರೆದ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರ್‍ಯಾಕೆ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡ್ತಾರೆ ಹೇಳು.

'ಕಳಿಸಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರ್ತಿತ್ತೇನೋ. ಯಾರ ಅದೃಷ್ಟ ಏಗಿದೆಯೋ ನೋಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

'ನನಗೂ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂತಲೇ ಇಷ್ಟವಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ದರಿದ್ರ ಶಂಕರನ ಗಲಾಟೆಯಾಯಿತು. ಯಜಮಾನರನ್ನು ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲೀ,

ಮನಸ್ಸಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಇವರು ಯೋಚನೇನೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

'ಅವ್ವ ಜಾನಕವ್ವನಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಇರಬೇಕಲ್ವ? ಅವನಿಗೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವುದು.'

'ಅವರಿಗಾಗಿ ಏನೂ ಹೇಳ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾವಾಗಿ ಕೇಳೋಕೆ ಸಂಕೋಚ ಪಡ್ತಿದ್ವಿ. ಈಗ ನನಗನ್ನಿಸಿದೆ, ಇವರಿಂದ ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಕಷ್ಟ ಅಂತ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಆದರೆ ಆಗಲಿ.'

'ಅದೇ ಸರಿಯಾದ್ದು. ಕೇಳೋದ್ರಿಂದ ಏನ್ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಬಿಡ್ರವ್ವಾ.' ಯಾರ ಅದೃಷ್ಟ ಏಗಿರುತ್ತೋ!

'ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಾಗದ ಬರೆಸೋಣಾಂತ ಇದ್ದೀನಿ. ನೀನು ಮಾತ್ರ ಮರೀದೀರಾ ಅವನ್ನ ಕಳಿಸು.

'ಅವ್ವ, ನಂದು ಒಂದು ಇಚಾರ'- ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಆಲೋಚಿಸಿದ ನಂತರ ಹೇಳಿದಳು.

'ಏನದು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ ರಂಗಿ?'

'ಅದೇ ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟಂಗೆ ನಾನೂ ಎಣ್ಣನ್ನ ತಂದ್ಕೊಂಬೇಕಂತೀನಿ. ಆದ್ರೆ ಅವ ನನ್ನ ಮಾತ ಕೇಳಾಕಿಲ್ಲ ಬಿಡವ್ವ. ಈಗ್ಲೆ ಎಂಥಾದ್ದು ಮದ್ವಿ. ಈ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡವ್ರಾಗಲೀ - ಅಂತ ಯೇಳ್ತಾನೆ. ನಂಗೇನೋ ಕೈ ಆಸರೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಾಳು ಇದ್ರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಅನ್ನಿಸ್ತೈತೆ.

'ಓಹೋ ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಮದುವೆ ಪ್ರಯತ್ನಾನು ನಡೆಸಿ ಬಿಟ್ಟೆಯಾ? ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟಳು.

'ಹೂಂ! ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಮಗಳಿದಾಳಲ್ಲ, ಅವರ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಯೆಣ್ಣದೆ

ಅಂತ ಯೇಳಿದ್ರು ತುಂಬಾ ಚಂದಾಗವ್ಳಂತೆ. ಒಳ್ಳೆ ಮನೆತನ, ಅದಕ್ಕೆ ಆಕೆ ನಂಗೆ ಕಾಯಿದ ಬರೆದು, 'ನೋಡು, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಪುಟ್ಟಂಗೆ ಸರಿ ಓಯ್ತದೆ' ಎಂದು ಯೋಳಿದ್ದಾಳೆ.

'ಹೌದು ರಂಗಿ, ಸಂಬಂಧ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರೋದು ಬಂದಾಗ ಬೇಡಾಂತ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಡ. ಆಮೇಲೆ ನೋಡಿ ಮಾಡೋ ಗಂಡಸ್ರು ಯಾರಿರ್ತಾರೆ ಹೇಳು?.... ಈಗ ನೋಡು ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರು ಒಬ್ಬರು ಅವರಿಗೇನು ವಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯೇ ? ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೇನು ಮಾಡೋಕಾಗುತ್ತೆ? ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಮನಸ್ಸು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಗ ಹುರುಪಿಂದ ಓಡಾಡಿದರು. ಈಗ ಸುತರಾಂ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲ.

'ನಾನೂ ಅದೇ ಯೆಳ್ತೀನವ್ವ. ನೀನು ಮದ್ವಿ ಆದ್ರೆ, ಮಿಕ್ಕವ್ರಗೆ ನೀನೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಕೋ ಬೈದು ಅಂತ. ರಂಗಿ ರಾಜ, ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕವು ಎಲ್ಲಾ ಇವೆ. ನಾನು ತುಂಬಾ ದಿವಸ ಬದುಕಿರ್ತೀನಿ ಅಂತ ಖಾತ್ರಿ ಏನೈತೆ? ಇಂವ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ.

'ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯವನು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ರೆ ಕೇಳ್ತಾನೆ.'

'ನಾನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಯೇಳ್ತೀನಿ. ಆದ್ರೆ ನೀವೂ ಒಂದ್ಮಾತು ಅವರಿಗೆ ಯೇಳಿ. ನೋಡಾಣ' ಎಂದು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಉಸಿರೆಳೆದಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ''ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ, ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಹಾಲಿನ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುತಂದ. ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ರಂಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ''ಏನ್ ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ ಇವತ್ತು ಆರಾಮಾಗಿ ಅವ್ವನವರ ಕೂಡಾ ಮಾತಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ? ನಾನು ಮನೆ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿದ್ದೀಂತ ತಿಳೀತು. ಹುಡುಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದೆ ಅಷ್ಟರಾಗೆ ಪರಿಮಳವ್ವ, ಹಾಲು ಕರೀಬೇಕೆಂದಳು. ಸ ರಿ ಹಾಲು ಕರೆದು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಕರ್ಕಂಡು ಹೋಗೋವಾಂತ ಬಂದೆ - ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

'ಅವಾವ್ರ ಯೇಳಿ ಕಳ್ಸಿದ್ರು ಪುಟ್ಟ ಅದಕಾ ಬಂದೆ. ನಿಂತಾವ ಕೆಲ್ಸ ಇದೇಂತ ಯೇಳಿದ್ರು. ಅದೇನೋ ನೀ ಕೇಳ್ಕಂಬಾ. ನಾ ಓಯ್ತೀನಿ - ಎಂದು ಎದ್ದಳು.

'ಕೂಡು ರಂಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಹೋಗೀವಂತೆ' ಅಂತ ಹೇಳಿ ಶಾಂತಳಿಗೆ ಕಾಫಿ ತರಲು ಕೂಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು ಪಾರ್ವತಿ.

ಶಾಂತ ಹೊಳೆ ಹೊಳೆಯುವ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಲೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಫಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು. ಪುಟ್ಟ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಾ

'ಶಾಂತವ್ವ, ಕಾಫಿ ಭಾಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ - ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ.

ಹೋಗೋ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ನಿನಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೇಂತಿ.

ಕೊನೆಗೆ ಕುಡಿತೆ ಕೊಟ್ಟರು 'ಪಸಂದ್' ಅಂತೀ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೇನು? ಎಂದಳು. ಪುಟ್ಟ ಶಾಂತರ ಮಾತಿಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿ,

'ಶಾಂತಿ, ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫಿ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಡು ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಅಂದಳು.

'ಬೇಕಾ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ?' ಎಂದಳು ಶಾಂತ.

'ಏನೋ ಶಾಂತವ್ವ, ನಿನ್ನ ಕೈಯಾರ ಕೊಟ್ರೆ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏಳ್ಕೊಂಡ ಕುಡೀತೀನಿ' ಎಂದ.

'ಎಷ್ಟು ದಿವನ ಕುಡೀತೀ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಹೆಂಡ್ರು ಬರೋವರೆಗೂ - ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದಳು.

'ಅಹ್ಹಾ! ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಹೆಂಡ್ತಿ ಬರ್ತಾಳ! ಕಳ್ಳ ಹೇಳ್ಲೆ ಇಲ್ವಲ್ಲ.

ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಕಾಫಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಎತ್ತಿದನು, 'ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನು ತಮಾಷೆ' - ಎಂದು

ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದ.

''ಪಾರ್ವತವ್ವ ಯೇಳ್ತಾರೆ - ನಾನೀಗ ಬರ್ತೀನಿ ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಗೂ ಹೇಳಿ ಹೊರಟಳು.

ಪಾರ್ವತಿ ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಪತ್ರ ಬರೆಸಿದಳು. ಜಾನಕಿಯ ಕರುಳು ಕರಗುವಂತೆ ಮನೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆದಳು. ಶಂಕರ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಳು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತುಂಬಾ ನೊಂದಿರುವಂತೆ ಬರೆಸಿದಳು. ತೊಂದರೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಪುಟ್ಟಗುಟ್ಟಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿ ಹೇಳಿದಷ್ಟನ್ನು ಬರೆದು ಟಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ.

ಈ ಪತ್ರದ ವಿಚಾರ ಪುಟ್ಟು ಪಾರ್ವತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಪತ್ರ ಬರೆದ ಗಳಿಗೆಯಿಂದಲೇ, ಎದುರುತ್ತರಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು ಅವಳಿಗೆ.

ಹತ್ತು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಜಾನಕಿಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಪತ್ರ ಬಂದೇ ಬಂತು. ಪರಿಮಳ, ಶಾಂತ, ಯಾರೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಬರೆಯಲು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇರೆಯವರಿಂದಲೇ ಪತ್ರ ಬರೆಸುವ ಹವ್ಯಾಸ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ರಾಜಪ್ಪನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಓದಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ, ಸೀತಮ್ಮನ ವಿರೋಧದಿಂದ ಪಾರ್ವತಿ ಓದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಎರಡನೇ ತರಗತಿ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಓದಿದಳು. ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ, ಗಂಡನಿಗೆ ಪತ್ರಬರೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ

ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಲ್ಲ. ಪತ್ರದಲ್ಲಿನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿ, ಅವಳ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು, ಹಂಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು.

ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ ಓದಿಕೊಂಡಳು. ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳಷ್ಟನ್ನೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಿದಳು.

''ಚಿರಂಜೀವಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ,

ನಿನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು. ಚಂದ್ರೂವಿಗೂ ನನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದ. ನೀನು ಬರೆದ ಪತ್ರ ಸೇರಿತು. ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗಾಗಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಯಿತು. ಚಂದ್ರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನನಗೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ನಾನು ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವಳೆನಿಸಿರಬೇಕು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಲ್ಲದ ನಮಗೆ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಬಂಧುತ್ವ ತಪ್ಪುತ್ತದೆಯೇ ? ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೊಸೆಯರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕರೆಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ, ಪದ್ಮನ ಮಕ್ಕಳೂ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಮನೆ ಮದುವೆ ಮನೆಯಂತೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಷ್ಟು ನೋವು ಪಟ್ಟುಕೊಂಡೆ ಗೊತ್ತಾ? ಚಂದ್ರುವಿಗೆ ನಾವೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಆಡುತ್ತಾನೆ.

ಪಾರ್ವತಿ, ನೀನಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬಾರದೇ? ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಗನ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯ ಸಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಆದರೂ ನಾಲ್ಕು ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತಾಗ ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ಲೇಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಪತ್ರ

ನೋಡಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ ನನ್ನೆದೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ. ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕಾತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಭಾನುವಾರ ಪ್ರಕಾಶನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ವಿಷಯವನ್ನು ಚಂದ್ರುವಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು.

ನನ್ನ ಸೊಸೆಯರಿಗೆ, ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ಇಂತು,
ಪ್ರೀತಿಯ ಅತ್ತಿಗೆ
ಜಾನಕಿ

ಪಾರ್ವತಿ ಪತ್ರ ಓದುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ತುಂಬಿ ಬಂದ ಕಂಬನಿಯನ್ನು ಸೆರಗಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಒರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಇಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವಳಾದ, ಹಾಲಿನಂತಹ ಹೃದಯವುಳ್ಳ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು, ಗಂಡನೇಕೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು.

ಜಾನಕಿಯಂಥವರಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಚಿಂತೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದು! ತಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಆಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲಾರಳೇ? ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ, ಮಗನಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು, ಕಡಿದು ಹೋಗುವ ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲಾರಳೇ ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟೂ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಆಸೆ-ನಿರಾಸೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತುಯ್ದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅತ್ತಿಗೆ ಬರಲಿ' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಂಡಳು.

ಶಾಂತ ಬೇಗ ಬೇಗ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಳು. ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಅಪರೂಪವಾಗಿತ್ತು ಅವಳಿಗೆ. ಆದರೆ ಕಸೂತಿ ಕಲಿಯುವ ನೆಪವೊಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಊರ ಮುಂದಿನ ಗುಡಿಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಬಂದು, ಆ ಊರಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಸೂತಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಗುಡಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಸಮಾಜ ಸೇವಕಿಯಂತೆ! ಸರ್ಕಾರ ಅವಳಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಏನೋ ತೀರಾ ಅಲ್ಪ

ಸಂಭಾವನೆ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸೇವೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಈ ಹೆಂಗಸು, ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಳು.

ಮೊದ ಮೊದಲು ಯಾರೂ ಅವಳ ಶಾಲೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆ ಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ದೊಡ್ಡಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯಲು ಮುಂದಾದರು. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟುಮಂದಿ ಸೇರಿದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಹಿಡಿಸಿತು. ಮನೆಗಳಲ್ಲೇ ಕೊಳೆಯ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಪರಿಮಳಗೆ ಸುದ್ದಿ ಗೊತ್ತಾದದ್ದೇ ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಶಾಂತ ತಾನೂ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದೇ ಸಾಕು, ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಸಂತೋಷದ ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ವಾದಿಸಿದಳು.

'ಮದುವೆಯಿಲ್ಲ, ಮುಂಜಿಯಿಲ್ಲ, ಈಗಲೇ ಸಂಸಾರ ತಲೆಗೆಕಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆವರೆಗೂ ದುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನು ಸುಖ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆಯಿತು? ಊರಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮದು ಮಹಾ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ. ಒಂದೆರಡುಗಳಿಗೆ ಮನೆಯ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಕಲಿತುಬರಲಿ ಬಿಡಿ - ಎಂದಳು.

ನಿನಗೆ ಮೈ ಸರಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ? ಪ್ರತಿವಾದಿಸಿದ ಚಂದ್ರಣ್ಣ.

ಶಾಂತ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಳು.

'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಬಿಡಮ್ಮ. ಪರಿಮಳ ಹೋಗಿ ಕಲಿತು ಬರಲಿ. ನಾನು ಮನೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಇರ್ತೀನಿ' ಎಂದಳು.

'ಅದೇನೂ ಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನೀನು ಹೋಗು. ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ.'

ಬೇಡಮ್ಮ, ಅಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ. ನಿನಗೆ ಮೈ ಸರಿಯಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ನಿನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗೋದು ಬೇಡ.

'ನೀ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಾ. ಪರಿಮಳ ಕಲಿಯುವುದೇನು ಬಂತು? ಅವಳ ತಲೆ! ಅವಳಿಗೆ ಏನಿದ್ದರೂ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಒಂದು ನೆಪ ಅಷ್ಟೇ. ನೀನು ಕಲಿತು ಬಾ.' ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿಯ ವಾದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಶಾಂತ, ಇಬ್ಬರೂ ಸೋತು ಸಪ್ಪಗಾದರು.

ಶಾಂತ ಪಾರ್ವತಿಗೆ 'ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಪರಿಮಳ ಕೂಗಿದಳು - ಆಯ್ತೇನೆ ಶಾಂತಕ್ಕ? ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾಡ್ತೀಯೇ? ಎಂದೇ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡಳು. ಊರಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಇನ್ನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದರೇನೆ, ಪರಿಮಳ ಜಡೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು ಮುಖ ತೊಳೆದು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತುದಿಗಾಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಪರಿಮಳ ಅವಸರ ಪಡಿಸಿದ್ದು ಕೇಳಿ, ಅಬ್ಬಬ್ಬಬ್ಬ 'ಅದೇನು ಆತುರ ಕಣೆ! ಒಳ್ಳೆ ಏಳು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಂಗೆ ಆಡ್ತಿದ್ದೀ ಯಲ್ಲೇ ಎಂದು ಬೈಯುತ್ತಲೆ ಬೀದಿಗಿಳಿದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮೌನವಾಗೇ ನಡೆದರು. ಪರಮಳಾಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಮಹಾ ಸಂಕಟ.

ಯಾರಾದರೂ ಮಾತಿಗಿರಲೇ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಶಾಂತ ಮಾತಿಗಿಂತ ಮೌನವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಲೆಯೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡುವ ಪರಿಮಳಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತಿಗಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಗಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ತಲೆ ನೋವು ಬರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಂತ ಮಾತೇ ತೆಗೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆವಳೊಂದಿಗೆ ಯಾರೂ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಗೋಡೇನಾದರೂ ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಇನ್ನು ಪರಿಮಳಳ ಸಹನೆ ಮೀರಿತು. ಮಾತಿಗಾರಂಭಿಸಿದಳು.

'ಲೇ ಶಾಂತಕ್ಕ, ನಿಂಗೆ ಗೊತ್ತಾ ವಿಷಯ?'

'ಏನು ವಿಷಯಾನೇ ?'

'ಅದೇ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿದ್ದಾರಂತೆ. ಆವರು ಈ ಶುಕ್ರವಾರ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬರ್ತಾರಂತೆ' ಎಂದಳು.

'ನಿನಗ್ಯಾರೇ ಹೇಳಿದ್ರು ಇದ್ನೆಲ್ಲಾ?'

'ಅದೇ ಆ ರಂಗಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳು ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗಿ ಗೌರಿ ಇದ್ದಾಳಲ್ಲ ಅವಳೇ ಹೇಳ್ತಿದ್ಲು. 'ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನಿಗೆ ಮದ್ವೆ, ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಅತ್ತಿಗೆ ಬರ್ತಾಳೆ. ಒಸಾ ಬಟ್ಟೆ ಸಿಗ್ತೈತೆ' ಅಂತ ಕುಣೀತಿದ್ಲು ನಾನು ಕರೆದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೂ! ಅಂದ್ಲು.

'ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ನಿನಗೇನು ಬಂತು?'

'ಏನ್ಬರಬೇಕು? ಸಂತೋಷ ಆಗೋದಿಲ್ವ? ನಂಪುಟ್ಟನಿಗೆ ಮದುವೇಂದ್ರೆ?

'ಆಗುತ್ತೆ ಮಹರಾಯಿತು, ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನಿರು, ನನ್ನ ತಲೆ ಬಿಸಿಯಾಗ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದಳು.

'ಸರಿ ಬಿಡೆ ನಾನು ಮಾತಾಡಿದರೆ ನಿಂಗೆ ಸೇರೊಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ

ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಅಡಿಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯತೊಡಗಿದರು.

ಶಾಲೆ ಗುಡಿ ಬಂತು. ಗುಡಿಯ ಅಂಗಳ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಜಗುಲಿ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂತಿರುವುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪೊದೆ ಗಡ್ಡಮೀಸೆಗಳು ಕಣ್ಣುಗಳು ಕುಳಿ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿಯಾದ ಬಟ್ಟೆ ಮೈಮೇಲೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೂದಲೆಲ್ಲಾ ಜಡೆಗಟ್ಟಿದೆ. ಛಳಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ 'ಛಳಿ' ಎಂದು ನಡುಗುತ್ತಿರುವಾತನನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಂತ ನಿಂತಳು. ಪರಿಮಳ ಇದ್ಯಾವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. 'ಪಾಪ ಜ್ವರ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕು ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಹೊದಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ಯಾರೊ, ಏನೋ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು. ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತ ಶಾಂತಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಿತು. ತಾನೂ ನೋಡಿದ. ಸೆಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಶಾಂತಳ ಮುಖ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು ಆತನಿಗೆ. ಆದರೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈ ಮುಖವನ್ನು ಎಲ್ಲೋ ನೋಡಿರುವೆನೆಂದುಕೊಂಡ. ಉಹುಂ! ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಡುಗುತ್ತಲೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಬಿಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕೊನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೆ ತಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬಂದು ಧೊಪ್ಪೆಂದು ಬಿದ್ದ.

''ಶಾಂತ, 'ಅಯ್ಯೋ ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಕಿರುಚಿದಳು.

ಒಳಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಏನಾಯಿತೋ ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಬಂದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಟೀಚರೂ ಬಂದಳು.

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚದುರಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಮನೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ ನೀರನ್ನು ತಂದಳು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಚಿಮಿಕಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಗಾಳಿ ಹಾಕಿದಳು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಲ್ಪ

ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದ. ಯಾರಿಗಾಗೋ ಹುಡುಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ ಕೊಂಡರು. ಶಾಂತ ಬೆದರು ಕಂಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಣ್ಣು ಕೊನೆಗೆ ಶಾಂತಳ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿತು. ಆಗಲೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಪಿಸ ಪಿಸ ಮಾತು ಶುರುವಾಯಿತು. 'ಶಾಂತ... ಶಾಂ...ತ' ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೀಣವಾದ ದನಿ ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ತಬ್ಧರಾದರು. ಶಾಂತಳಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಇದ್ಯಾರಿದು ತನ್ನ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕೂಗಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡ್ತಿರೋದು ಎನಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೆಲ್ಲಗೆ, 'ಪರಿ, ಬಾರೆ ಹೋಗೋಣ. ನಂಗೆ ಭಯವಾಗ್ತಿದೆ'' ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಕದಲಿದರು. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಶಾಂತಳ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕೂಗಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಟೀಚರು ಶಾಂತಳ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಯವನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವೇದನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎನಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಶಾಂತ ಪರಿಮಳರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೆಲೆ ಟೀಚರು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಳು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಾಯುವಂಥ ಜ್ವರ. ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೇನೇ ಆ ಕಾವಿನ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಶಾಂತ ನಿನಗೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರಿಚಯ ಇದೆಯಾ? ' ಎಂದು ಟೀಚರು ಕೇಳಿದಳು.

'ಖಂಡಿತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಟೀಚರ್. ಈತ ಯಾಕೆ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ತಿಳಿಯದು? ಎಂದು ಗಳಗಳನೆ ಅಳತೊಡಗಿದಳು.

''ಅರೆ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ ಅಳ್ತಿದ್ದಿ? ಏನಾಯ್ತೂಂತ ? ಅರ್ಥವಾಗದೆ

ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

''ಅವರೆಲ್ಲಾ ಏನಾದರೂ ಅಂದ್ಕೊತಾರೆ'' ಹೆದರಿದಂತೆ ಹೇಳಿದಳು.

''ಸುಮ್ನಿರಕ್ಕ ಯಾರಂದುಕೊಂಡರೆ ನಮಗೇನು? ಪರಿಮಳ ಮಧ್ಯ ಹೇಳಿದಳು.

''ಶಾಂತ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನೋಡು. ನಿನಗೆ ಗುರುತು ಮರೆತಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಪರಿಚಯ ಸಿಗಬಹುದು'' ಎಂದು ಪುಸಲಾಯಿಸಿದಳು.

'ನಾನು ಬರೊಲ್ಲ, ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತೆ ಎಂದಳು ಶಾಂತ.

ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಕೆಡುತ್ತಿತ್ತು. ಟೀಚರು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಸೆಳೆದು ತಂದಳು. ಶಾಂತ ಪರಿಮಳ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕನವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ...ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗೋಲ್ಲಮ್ಮ...ಈಗಲೇ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಸಿಟ್ಟಾಗ್ತಿದ್ದಾರೆ... ನೋಡು ನೋಡು...ಕಿಡಿಕಾರುವ ಕಣ್ಣು...ಶಾಂತ... ಪರಿ ಬನ್ನಿರೇ... ನಾನು... ನಾ...ನು ಸತ್ತೆ.... ಎಂದು ಕಿರುಚಿದ.

ಶಾಂತ ಪರಿಮಳರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅಣ್ಣ ಶಂಕರನಿರಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ತಂದು ಕೊಂಡು 'ಅಣ್ಣ, ಶಂಕರಣ್ಣ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಆ ಕೂಗು ಸಂಜಿವಿನಿಯಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ಸೋತ ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ. ತನಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮುಖ ಅರಳಿತು. ಶಾಂ...ಶಾಂತ... ನಾ...ನು...ಶಂಕರ'' ಎಂದು ತೊದಲಿದ.

ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳ ಇಬ್ಬರೂ ಈಗ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಅಪ್ಪ' ನನ್ನ ಮಗ

ಎಲ್ಲೋ ಸತ್ತುಹೋಗಿರಬೇಕು' ಎಂದಿದ್ದ. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಅಣ್ಣ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ. ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅಪ್ಪ ಇವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ಎಂದಾಲೋಚಿಸಿ ಭಯಪಟ್ಟಳು ಶಾಂತ.

ಟೀಚರು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಿದಳು ' ಇದು ಯಾರು ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶಾಂತ ?'

'ನಮ್ಮಣ್ಣ ಟೀಚರ್ ' ಪರಿಮಳ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

'ಏನು ನಿಮ್ಮಣ್ಣ? ಯಾಕೆ ಮನೇಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲವಾ?

'ಇಲ್ಲ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ. ತುಂಬಾ ದಿವಸವಾಗಿತ್ತು - ಈಗಲೇ ನೋಡಿದ್ದು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷವಾದಮೇಲೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ, ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದಳು.

'ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೀರಾ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳ, ಶಾಂತಳ ಮುಖ ನೋಡಿದಳು.

'ಮನೆಗೆ ತಿಳಿಸಿಬಂದು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದಳು ಶಾಂತ.

'ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಕಾದಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫಿ ಏನಾದರೂ ಕುಡಿಸುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನೋಡಿ, ಈಗಲೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಂದ್ಬಿಡ್ತೀನಿ.'

'ಹೂಂ' - ಎಂದಳು ಶಾಂತ.

ಟೀಚರ್ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಫಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಳು. ಶಾಂತ ಪರಿಮಳ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಆತನಿಗೆ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಸಿದರು. ತೃಪ್ತಿಯ ಅನುಭವವಾದಂತೆ ಆತ ಕಾಣಿಸಿದ. ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲೇ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಶಂಕರ,

'ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೇ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಎಂದ.

'ಬೇಡಣ್ಣ, ನಿನಗೆ ನಡೆಯಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಇರು. ನಾವು ಹೋಗಿ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಕಳಿಸ್ತೀನಿ.'

'ಬೇಡ ಬೇಡ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು, ನನಗಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಬರುತ್ತೇನೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆದು ಕೊಂಡು 'ಬೇಡಾ' ಅನ್ನಬೇಡ ಶಾಂತ - ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದ.

ಕೊನೆಗೆ ಶಾಂತ ಪರಿಮಳರು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಟೀಚರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಜಗುಲಿಯಿಂದ ಇಳಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಕಾಲುಗಳು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೂ ನಿರ್ಧಾರ, ಅವನನ್ನು ನಿಶ್ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇಬ್ಬರು ತಂಗಿಯರ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೂ ಕೈಗಳನ್ನೂರಿ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ನಡೆದ.

ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಕಾದಿದ್ದಳು. ಯಾವಾಗಲೂ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಈ ದಿನ ತುಂಬಾ ತಡವಾಯಿತೆಂದು, ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳರ ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎದೆಯ ಬಡಿತ ಜೋರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಂದೂ ತಡ ಮಾಡದಿದ್ದ ಇವರೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇವತ್ತು? ಅವರು ಬಂದರೆ 'ಖಂಡಿತ ಬೈಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಏನು ಗ್ರಹಚಾರ ಕಾದಿದೆಯೋ! ದೇವರೆ' ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ದೂರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರುವುದು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು. 'ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಇರುವಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ! ಎಂದು ಯೊಚಿಸುತ್ತಿರುಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಅಮ್ಮ ಬಾಮ್ಮ ಬೇಗ - ಇಲ್ಲಿ..ಅಣ್ಣಬಂದಿದ್ದಾನೆ ; ಅಣ್ಣ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ಕಿರುಚಿದಳು ಪರಿಮಳ. ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಕದಲಲಿಲ್ಲ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಉದ್ವಿಗ್ನಳಾಗಲಿಲ್ಲ, ನಿಂತಲ್ಲೆ ನಿಂತು ಭಾವಶೂನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಳು. 'ನನ್ನನ್ನು ತಾಯಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು' ಘೋಷಿಸಿದ ಇವನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದೇ? ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಯಲು

ಬಿಡುವುದೇ ? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ಇವಳ ಯೋಚನೆ ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ, ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳರು ಶಂಕರನೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ್ತಿಲ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿ ಈ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗಳ ಪೊದೆಯ ನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಬೆಚ್ಚಿದಳು. ಇವನು ಶಂಕರನೇ ಅಲ್ಲವೆನ್ನುವಷ್ಟು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದ್ವೇಷ ಪ್ರೇಮಗಳ ತಾಕಲಾಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವೆ ಮೇಲ್ಗೈ ಪಡೆಯಿತು. ಶಂಕರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡಳು. 'ಜ್ವರ ಕೈ ಸುಡುವ ಕೆಂಡದಂತಿತ್ತು' ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ಕೊರೆದಂತಾಯಿತು. ಶಾಂತ ಓಡಿಬಂದು ಬೇಗ ಹಾಸಿಗೆಯೊಂದನ್ನು ಅವನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದಳು.

ಪರಿಮಳ ಪಾರ್ವತಿ ಅವನನ್ನು ತಂದು ಮಲಗಿಸಿದರು, ಪಾರ್ವತಿ ಮಗನ ತಲೆಯ ಕೂದಲೊಳಗೆ ಬೆರಳಾಡಿಸಿ 'ಶಂಕರ ಶಂಕರ' ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆದಳು. ಮನಸ್ಸಿನ ಉಮ್ಮಳದಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಡದಾಯಿತು.

ಶಾಂತ ಬೇಸಿನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು, ಒಂದಷ್ಟು ಚೂರು ತೆಳುವಾದ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಂದು ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಣಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶಂಕರ ಮುಲುಗುತ್ತಿದ್ದ 'ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊರಳುತ್ತಿದ್ದ.

'ಶಂಕರ, ಇಲ್ನೋಡು, ನಾನು ನಿನ್ನಮ್ಮ' ಎಂದು ತನ್ನ ಕಡೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ಶಂಕರನಿಂದ 'ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ' ಅನ್ನುವ ನರಳಾಟದ ಸದ್ದು ಮಾತ್ರವೇ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಮರೆವಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವನ ನೆನಪು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಚಿಗಿದೊಡೆಯಿತು. ಜ್ವರ ತನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು ಶಾಪವೇನೋ ಎನಿಸಿ ಸಣ್ಣಗೆ ಕಂಪಿಸಿದಳು ಪಾರ್ವತಿ. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತೆ

ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಬದುಕಾಯಿತೇ ಎಂದು ರೋದಿಸಿದಳು. ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಇವನು ಸತ್ತಿದ್ದರೆ, ತಿಳಿಯುವವರೆಗಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಮಾಧಾನವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದು ಹೋದ ಮಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದಾಗ, ದೇವರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಅಸಹ್ಯ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳ ತಾಯಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಾತನೆಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂಶವಾದರೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾದರೆ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರ ದುಃಖವನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು.

ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ಊಟ ಸಹ ಮಾಡದೆ ಓಡಿ ಬಂದ. ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು 'ಪಾರ್ವತವ್ವ, ಹೇಗಿದೆ ಶಂಕರನಿಗೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

'ನೀನೇ ನೋಡು ಹೇಗಾಗಿದ್ದಾನೆ? ನನ್ನ ಶಂಕರ ನನಗೆ ದಕ್ಕುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದಳು ರೋದಿಸುತ್ತಾ.

ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕೊಳಕಾಗಿರುವ ಶಂಕರ ಒಂದು ಕಡೆ ಮಗನ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಶೋಕ ತಪ್ತೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ಮೂಕಪ್ರೇಕ್ಷಕರಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ಶಾಂತ, ಪರಿಮಳ.

ಪುಟ್ಟನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈ ಕುಟುಂಬ ಶಪಿತ ಕುಟುಂಬವೆನಿಸಿತು. ಶಂಕರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟ. ಶಂಕರನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದನವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನಿಲ್ಲದೆ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದ್ದ. ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ.

ಪುಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸೈಕಲ್ಲನ್ನು ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಹೊರ ತೆಗೆದು ಹತ್ತಿದ. ರಂಗಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟು ಆತುರ, ಕೇಳೋಣವೆಂದು ಹೊರಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದ. ರಂಗಿಯ ಇಬ್ಬರು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಕಳು ಮಧ್ಯಾನ್ಹವೇ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಶಂಕರ ಮಾಮಂಗೆ ಜ್ವರ ಅಂತೆ ' ಎಂದು ಹೊಸ ಸುದ್ದಿಯಂತೆ ತಿಳಿಸಿದವು. ರ ಂಗಿಗೆ, ಪುಟ್ಟನು ಹೋದುದರ ಕಾರಣ ಹೊಳೆಯಿತು. ಆವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದವನು, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬಂದು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಏನೋ ಆತುರದ ಕೆಲಸವಿರಬೇಕೆಂದಕೊಂಡಳು.

ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಿತು. ಈಗ ಏನು ಮಾತಾಡಬಾರದೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಅಳು ಶುರುವಾಯಿತು. ''ನೋಡೀಂದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಇವನೂ ನಮಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಅತ್ತಳು. ತಾಯಿಯ ಕರುಳ ಪ್ರೀತಿ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಏನೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಯಾನು? ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಷ್ಟೂ ಅವಳ ದುಃಖ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದ.

ಶಾಂತ ಶಂಕರನ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬಂದು, ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ತಂದೆಯನ್ನು''ಅಪ್ಪ ಊಟಕ್ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಹೆದರುತ್ತಲೇ ಕೇಳಿದಳು.

''ನನಗೆ ಬೇಡಮ್ಮ ಹಸಿವಿಲ್ಲ'' ಎಂದುಬಿಟ್ಟ

''ಒಂದು ತುತ್ತಾದರೂ ತಿನ್ನಿಯಪ್ಪ'' ಅಂಗಲಾಚಿದಳು.

''ನನಗೆ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಶಾಂತ. ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಡ ನನ್ನನ್ನು'' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಲವಂತ ಮಾಡಲು ಶಾಂತಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರೆ ಸಿಟ್ಟಾದಾರು ಅಪ್ಪ ಎಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು

ಹೋದಳು.

ಅರ್ಧ ಘಂಟೆಯ ನಂತರ ಪುಟ್ಟ ಬಂದ. ಜೊತೆಗೊಬ್ಬ ಸೂಟುಧಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿದ್ದ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿಸಿಲು ಕನ್ನಡಕ ಧರಿಸಿದ್ದ. ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು 30 ಇರಬಹುದು. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಯಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಗಕ್ಕನೆ ಎದ್ದ. ಪುಟ್ಟ ಜೊತೆಗೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ತಿಳಿದವರು ಯಾರೋ ಇರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡ. ಪುಟ್ಟ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಅಯ್ಯ ಇವರು ಡಾಕ್ಟರು ಗೋಪಾಲರು. ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳೀಲಿ ಷಾಪಿಟ್ಟವರೆ. ಶಂಕರನಿಗೆ ಮೈ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲಂತ ಕರ್ಕೊಂಬಂದೆ. ಒಳಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡ್ಹೋಗಿ ತೋರಿಸ್ತಿರಾ ಅಯ್ಯ'' ಅಂದ.

ಡಾಕ್ಟರು ಪರಿಚಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಚಂದ್ರಣ್ಣನೂ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ನೀನೇ ಕರ್ಕೊಂಡ್ಹೋಗು ಪುಟ್ಟು ನಾ ಬರ್ತೀನಿ ಹಿಂದಿಂದ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪುಟ್ಟ

''ಬನ್ನಿ ಡಾಕ್ಟರೇ, ಪೇಷೆಂಟ್‌ನ ನೋಡುವಿರಂತೆ.' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಡಾಕ್ಟರು ಬಂದದ್ದು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತಿಳಿಯಲ್ಲಿ. ಪುಟ್ಟ ''ಅಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಬಿಡ್ತೀರಾ? ಡಾಕ್ಟರು ಬಂದವ್ರೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಎದ್ದಳು.

ಡಾಕ್ಟರು, ರೋಗಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ರಕ್ತದ ಒತ್ತಡ, ಟೆಂಪರೇಚರ್, ಎಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ರೆಪ್ಪೆ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ ದ ಮೇಲೆ, ಎರಡು ಮೂರು ಬಗೆಯ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಡಾಕ್ಟರು ಇಂಜಕ್ಷನ್ ರೆಡಿ

ಮಾಡಿದರು. ಶಂಕರನ ತೋಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು, ಅಂಗಿಯನ್ನು ಮಡಿಚಿ, ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಚುಚ್ಚಿದರು. ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಹೆದರಿದಂತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರು.

ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಶಂಕರನಿಗೆ ಹೇಗೆದೆಯೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ, ಡಾಕ್ಟ್ರು ಗಾಭರಿ ಪಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಿ. ಮೂರು ದಿನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತೆ. ತುಂಬಾ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜ್ವರ ತೀಪ್ರವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಗನೆ ಗುಣವಾಗುತ್ತೆ. ಔಷಧಿ ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬೇಡಿ' ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

ಡಾಕ್ಟರು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ತಾನೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವುದಾಗಿಯೂ, ಹಾಗೇ ಬರುವಾಗ ಔಷಧಿ ತರುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ. ಪುಟ್ಟ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಪುಟ್ಟುವನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಕರೆದು ಜೇಬಿನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಕೈಲಿರಿಸಿದನು. ಪುಟ್ಟ ತನ್ನ ಬಳಿ ಇರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೇ, ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅವನ ಜೇಬಿಗೆ ತುರುಕಿದ.

ಪುಟ್ಟ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ.

ಶಂಕರನ ಜ್ವರ ಇಳಿಮುಖವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಚೇತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಕರ. ಪೂರ್ತಿ ವಾಸಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಅವನ ಮುಖ ಶುಭ್ರಗೊಳಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರ ಪೂರ್ತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಮಾತಾಡಲೇ ಬೇಕಾದರೆ ಒಂದೋ, ಎರಡೋ ಪದಗಳು, ಅದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ.

ಮನೆ ಕೆಲಸ, ಶಂಕರನ ಆರೈಕೆ, ಚಂದ್ರಣ್ಣನ ವ್ಯವಹಾರ ಇಷ್ಟೇ ಈ ಮನೆಯ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು. ಮನುಷ್ಯರೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು

ನಿಸ್ತಬ್ಧತೆ ನೆ... ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಾಳು ಸುರಿಯುವ ದೆವ್ವದ ಕೊಂಪೆಯೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಭೀಕರ ಮ... ...ಗಿಸಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಯಾರಿಗೆ ಅವರದೇ ಚಿಂ... ...ನ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ.

ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದವು. ಶ...ಕರನಲ್ಲಿ ಈಗೀಗ ರಕ್ತ ತುಂಬಿ ಜೀವ ಕಳೆ ಕಾಣಿಸಿತ್ತು. ಪುಟ್ಟನಂತೂ ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೂ... ಪ... ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಮತ್ತಷ್ಟು ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಶಂಕ...ನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮರೆತು ಹೋಯಿತು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಡಾ॥ ವಿಜಯಾ ಸುಬ್ಬರಾಜ್

ನಂ. 51, ಹಂಸಿ, 1ನೇ 'ಎ' ರಸ್ತೆ,
30ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ರಸ್ತೆ
ಭವಾನಿ ಹೌಸಿಂಗ್ ಸೋಸೈಟಿ
ಬನಗಿರಿ ನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೮೫
ದೂರವಾಣಿ: ೬೭೯೩೨೧೯

ಅಕ್ಷಯ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್

ನಂ. ೮೭, "ಗುರು ಕೃಪ"
ಗಿರಿನಗರ ೩ನೇ ಹಂತ,
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೮೫
ದೂರವಾಣಿ : ೬೭೪೫೨೪೮